PENTRU O AUTONOMIE LOCALĂ ȘI DESCENTRALIZARE REALĂ!

VOCEA AUTORITĂȚILOR LOCALE

www.calm.md
www.facebook.com/calm.md
e-mail: info@calm.md

BULETINUL INFORMATIV AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA nr. 10-11 (54-55), 2018

CALRCE: ”ÎNDEPLINIREA CARTEI EUROPENE PRIVIND ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ESTE IMPORTANTĂ PENTRU RESPECTAREA DEMOCRAȚIEI LOCALE DIN FIECARE ȚARĂ MEMBRĂ!”

CALM, LA SESIUNEA A 35-A A CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE ȘI REGIONALE AL CONSILIULUI EUROPEI:
”DEMOCRAȚIA LOCALĂ ȘI PROCESUL DESCENTRALIZĂRII ÎN STATELE PARTENERIATULUI ESTIC NECESITĂ ABORDĂRI SPECIFICE LA NIVELUL INSTITUȚIILOR UE!”

CALRCE a prezentat concluziile Raportului privind alegerile locale în Republica Moldova din 20 mai 2018 și a recomandat autorităților din Republica Moldova să se asigure că există toate condițiile ca alegerile preconizate pentru 2019 să decurgă fără impedimente! În cadrul celei de-a 35-a sesiune a Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (CALRCE), care a avut loc în perioada 6-8 noiembrie și a reunit 636 de aleși locali din diverse țări, reprezentanți ai peste 200 mii de autorități locale și regionale, a fost adoptată o Rezoluție epocală, care cuprinde viziunea privind dreptul autorităților locale de a fi consultate de alte niveluri de guvernare. La reuniune a participat o delegație a Republicii Moldova reprezentată de Tatiana Badan, primarul de Selemet, președinte al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), președinte al delegației, Viorel Furdui, directorul executiv al CALM, secretarul delegației RM, Constantin Cojocaru, primarul municipiului Edineț, vicepreședinte al CALM, Gheorghe Răileanu, primarul orașului Cimișlia, vicepreședinte al CALM, Iraida Bânzari, președintele raionului Fălești, Grigore Policinschi, președintele raionului Dubăsari, vicepreședinte al CALM, Alexandru Tarnavschi, vicepreședintele Adunării Populare a Găgăuziei, Valentina Casian, primarul municipiului Strășeni, vicepreședinte al CALM, Violeta Crudu, primarul localității Cruzești.

Subiectele abordate în cadrul acestei sesiuni au fost democrația locală și regională în mai multe state, integritatea și etica aleșilor locali și regionali, transparența și guvernarea deschisă - obiectiv prioritar al Congresului, dreptul autorităților locale de a fi consultate de către autoritățile centrale pe probleme ce vizează activitatea acestora, integrarea migranților, ș.a. Totodată, un subiect distinct l-a constituit presiunile judiciare exercitate asupra aleșilor locali din Republica Moldova și Turcia. În cadrul acestei sesiuni, președintele Camerei Regiunilor a CALRCE, Dna Gun Marie Helgesen, membră a delegației CALRCE ce monitorizează starea democrației în Republica Moldova a prezentat Raportul privind alegerile locale în Republica Moldova din 20 mai 2018.

„Cunoașteți că CALRCE acordă o atenție sporită dificultăților cu care se confruntă democrația locală în Republica Moldova. Până la ora actuală nu a fost adoptată nicio decizie oficială privind cazul fostului primar de Chișinău Dorin Chirtoacă, ceea ce reprezintă un semnal îngrijorător. Îndeplinirea Cartei Europene privind administrația locală este importantă pentru respectarea democrației locale din fiecare țară membră. Revenind la alegerile locale din Republica Moldova, vă informăm că alegerile au decurs în 7 comunități locale, inclusiv în două orașe mari și nu era necesar de a organiza aceste alegeri până la 20 mai 2019. În iunie, anul curent am întreprins împreună cu alți 7 colegi o vizită de monitorizare în Republica Moldova. Putem afirma că primarii celor două orașe mari au fost impuși să participe la aceste alegeri. Vorbim despre un caz când aproape 1/3 din populația Republicii Moldova, circa 750 mii de oameni au participat în cadrul acestui proces. În general, scrutinul electoral a fost bine pregătit și la secțiile de votare procedura a fost destul de efectivă."

O altă constatare a raportorilor a fost că mai mulți primari au fost impuși să-și schimbe apartenența politică. „Utilizarea resurselor și finanțarea nu au fost echitabile pentru toți candidații. Candidaților independenți și celor din opoziție le-a fost mai dificil să aibă acces la mass-media. Nu putem spune că există diferențe majore între constatările făcute în cadrul vizitei de monitorizare întreprinse în 2015 și cele de acum. Trebuie de menționat și diferența ce există în listele electorale privind înregistrarea alegătorilor și adresa de facto a domiciliului, acest lucru este necesar de ajustat pentru ca listele electorale să corespundă adevărului și să avem acces la informație mult mai veridică privind participarea în cadrul alegerilor locale", a declarat Gun Marie Helgesen.

CALRCE:
”DECIZIA AUTORITĂȚILOR JUDICIARE DE LA CHIȘINĂU DE A NU RECUNOAȘTE REZULTATELE ALEGERILOR LOCALE DIN CAPITALA REPUBLICII MOLDOVA TREZEȘTE SUSPICIUNI PRIVIND TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA!”

Continuare în pag. 2

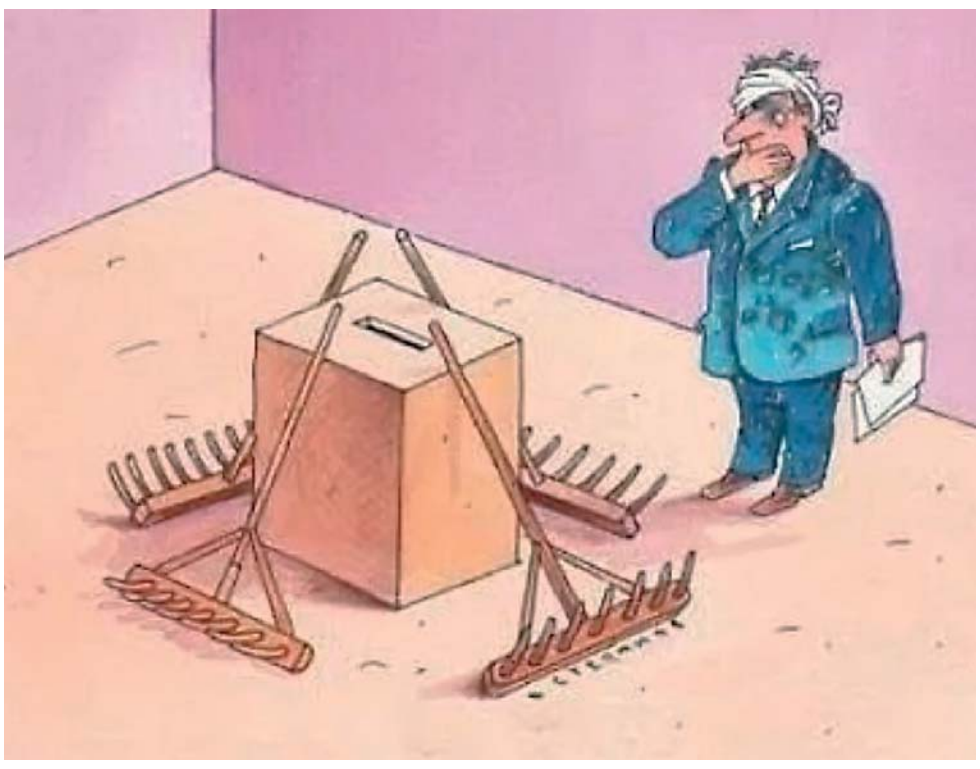

CITATUL LUNII

PEJČINOVIĆ BURIĆ :
„DA, RESURSELE SUNT LIMITATE. DA, RESPONSABILITĂȚILE SUNT GRELE. DAR ACȚIUNEA LA NIVEL LOCAL ESTE ESENȚIALĂ PENTRU A ASIGURA MENȚINEREA BUNĂSTĂRII ȘI A DREPTURILOR FUNDAMENTALE ALE CETĂȚENILOR“

Pejčinović BURIĆ, vicepremierul și ministrul Afacerilor Externe și Europene din Croația, într-un discurs adresat la 7 noiembrie 2018 membrilor Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei, a descris evoluțiile recente în democrația locală din Croația, menționând necesitatea de a recâștiga încrederea publică.

„Acestea sunt, fără îndoială, vremuri grele. La nivel european, la nivel național și local, dar și la nivel instituțional. Provocările pan-europene sunt mai prezente ca niciodată. Aceste dificultăți sporesc semnificația cooperării interguvernamentale și necesitatea de a susține multilateralismul. Sunt sigură că ne putem baza și pe sprijinul și cooperarea deplină a Congresului”, a adăugat oficialul, subliniind în același timp capacitatea de flexibilitate și inovație a orașelor și regiunilor.

Un articol despe mesajul promovat de CALM în cadrul PLATFORMA, organizație afiliată Consiliului Municipalităților și Regiunilor Europene, găsiți în pagina 7.

CALRCE: ”ÎNDEPLINIREA CARTEI EUROPENE PRIVIND ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ESTE IMPORTANTĂ PENTRU RESPECTAREA DEMOCRAȚIEI LOCALE DIN FIECARE ȚARĂ MEMBRĂ!”

Cea mai importantă recomandare a CALRCE pentru Republica Moldova a fost de a crea premise pentru ca alegerile să fie libere și corecte. „Decizia autorităților judiciare de la Chișinău de a nu recunoaște rezultatele alegerilor locale din capitala Republicii Moldova trezește suspiciuni privind transparența decizională în Republica Moldova. Anularea acestor rezultate a provocat nemulțumiri și îngrijorări din partea cetățenilor." **Raportorul CALRCE a atras atenția asupra necesității pentru autoritățile Republicii Moldova de a asigura ca alegerile planificate să aibă loc în 2019 să fie corecte, transparente și democratice.** Gun Marie Helgesen a specificat faptul că ținând cont de comlexitatea problemelor, Raport general pe țară privind situația democrației locale va fi prezentat la următoarea ședință a Comitetului de Monitorizare ce va avea loc în anul 2019.

nota acordată nivelului de pregătire și desfășurare a alegerilor în Republica Moldova. „Cât privește unele elemente negative în procesul de pregătire a alegerilor, aș menționa câteva observații subiective despre care s-a vorbit. De exemplu, utilizarea în mod abuziv a resurselor administrative de către diverși candidați. Cred că, practic, este imposibil de a măsura în țara mea, dar și în general, în Europa, în ce măsură se face abuz de resursele administrative. Concurentul care are în spate o practică administrativă, în mare măsură se va folosi de acest lucru, altfel vom transforma totul în populism, despre care vorbim în cadrul Consiliului Europei. Mai mult decât atât, nu putem vorbi despre resursa administrativă cheltuită în capitală, dar nici la Bălți, deoarece partidul de la guvernare nu a avut candidați la funcția de primar în aceste orașe."

Constantin Cojocaru a fost de acord că

”AUTORITĂȚILE REPUBLICII MOLDOVA TREBUIE SĂ ASIGURE CONDIȚII PENTRU CA ALEGERILE PLANIFICATE SĂ AIBĂ LOC ÎN 2019 SĂ FIE CORECTE, TRANSPARENTE ȘI DEMOCRATICE!”

Reprezentantul delegației Republicii Moldova Constantin Cojocaru, primarul municipiului Edineț a mulțumit Dnei Gun Marie Helgesen pentru raportul prezentat și pentru

avem de lucru la capitolul exactității listelor electorale, dar această realitate este generată de faptul că foarte mulți dintre conaționalii noștri migrează, de aici apare și această problemă. „Aș mai menționa că niciunui candidat în competiția electorală nu i-a fost refuzat accesul la diverse surse media. Problema constă în altceva și anume că foarte mulți concurenți, atât în RM, cât și în țările UE refuză frecvent să participe la aceste dezbateri, preferând să aibă întruniri directe cu alegătorii. În ceea ce privește asigurarea unei reprezentări corecte a populației la alegerile locale, trebuie menționez că în două dintre cele mai mari orașe ale Republicii Moldova – Chișinău și Bălți, consiliile locale sunt preponderent formate din reprezentanți ai opoziției, ceea ce din punctul meu de vedere înseamnă echitate."

De asemenea, primarul municipiului Edineț a considerat că este important să ținem cont de părerea opoziției, dar obiectiv ar fi să ascultăm ce au de spus ambele părți. „În ceea ce privește decizia luată de justiția de

la Chișinău privind invalidarea alegerilor locale din capitală, reiterez că partidul de guvernământ nu a avut candidatul său în turul doi, iar instituțiile judiciare au reieșit din dovezile pe care le-au avut."

Reprezentantul delegației Republicii Moldova Gheorghe Răileanu, primarul orașului Cimișlia a fost de părere că raportorul a prezentat obiectiv cele mai importante lacune din practica electorală a Republicii Moldova - lipsa condițiilor egale pentru toți candidații, utilizarea abuzivă a resurselor administrative, încălcarea legislației privind finanțarea campaniei electorale, accesul discriminatoriu la sursele media. „Presiunea asupra aleșilor locali a dus la migrarea masivă către partidul de guvernare a primarilor, președinților de raioane, deputaților. Lipsa penalizărilor a încurajat conducătorii statului să încalce principiile de bază ale democrației. Invalidarea alegerilor din 3 iunie 2018 a intensificat dezamăgirea populației în instituțiile statului și a contribuit la mărirea numărului celor care au ales să părăsească RM, a spe-

”PROCESUL CONSULTĂRILOR TREBUIE SĂ FIE UNUL SISTEMIC, IAR ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ AUTORITĂȚILE LOCALE ȘI CENTRALE TREBUIE SĂ AIBĂ O ABORDARE COMPLEXĂ. DOAR ATUNCI CÂND EXISTĂ UN BUN MECANISM AL CONSULTĂRILOR, FOARTE MULTE PROBLEME SE SOLUȚIONEAZĂ FOARTE UȘOR. PENTRU CA TOTUL SĂ FIE SISTEMIC, UN ROL DEOSEBIT ÎN ACEST PROCES TREBUIE SĂ AIBĂ ȘI ASOCIAȚIILE APL, PRIN INTERMEDIUL CĂRORA TOTUL POATE FI REALIZAT!”

În cadrul dezbaterilor Raportului „Regiunile frontaliere care se confruntă cu fenomenul migrației", Constantin Cojocaru a abordat problema migranților din Republica Moldova, dar și din alte țări ale Parteneriatului Estic, menționând că mulți dintre conaționalii noștri pleacă în țările din vestul Europei sau în Rusia pentru a munci temporar. „Pentru noi este important ca acestor oameni să le fie respectate drepturile elementare și să fie ocrotiți de Legile țărilor în care migrează. Acești oameni nu creează probleme, ci doar sunt în căutarea unor locuri de muncă mai atractive decât cele pe care le oferă țara lor de origine. Am dori că autoritățile locale să conștientizeze acest fapt și să fie mult mai deschise față de problemele migranților."

Un alt subiect important din agenda sesiunii a 35-a a CALRCE a fost Raportul privind consultarea autorităților locale de către guvernare, prezentat de către reprezentantul Suediei Anders KNAPE. Între altele, raportorul a menționat că dreptul au-

torităților locale de a fi consultate de către autoritățile centrale, în chestiuni ce le vizează activitatea este un principiu fundamental al democrației locale, consacrat în Carta Europeană a Autonomiei Locale. Pentru ca această consultare să fie eficientă, ea trebuie să fie transpusă într-un cadru de politici și reglementări care să reflecte nevoile administrației locale din fiecare stat membru. „Congresul acordă o atenție deosebită existenței unor sisteme eficiente și eficace de consultare în statele membre și pledează pentru o abordare aprofundată și cuprinzătoare a consultării, pentru a obține decizii mai bune și o guvernare de calitate la nivel local și național. În Rezoluția 368 (2014) "Strategia privind dreptul autorităților locale de a fi consultate de alte niveluri de guvernare" se solicită autorităților naționale și locale

”CONSULTAREA ESTE UN ATRIBUT AL DEMOCRAȚIEI, IAR ACEASTA POATE FI MĂSURATĂ PRIN PRISMA DIALOGURILOR INSTITUȚIONALIZATE ÎNTRE APL ȘI APC. AUTORITĂȚILE AUTORITARE NU DORESC SĂ CONSULTE POPULAȚIA ȘI REPREZENTANȚII APL. PRIN UNIFICAREA FORȚELOR TREBUIE SĂ-I OBLIGĂM SĂ ASCULTE ȘI PĂREREA NOASTRĂ!”

și asociațiilor autorităților locale să colaboreze pentru a stabili consultări sistematice și regulare în țările lor. Strategia identifică acțiunile-cheie pentru îmbunătățirea consultării în statele membre, în special pentru Congres este esențial să furnizeze îndrumări pentru asociațiile naționale în acest sens." Ghidul prezintă principalele elemente pe care trebuie să le includă astfel de proceduri de consultare.

În cadrul dezbaterilor pe marginea Raportului, membrul delegației Republicii Moldova Gheorghe Răileanu, primar al orașului Cimișlia a afirmat că democrația este tânără și fragilă în statul nostru, tocmai din acest motiv consultarea este un instrument ce testează nivelul de democrație. „În 2007 practic nu discutam cu autoritățile centrale, în asemenea mod neau pedepsit pentru că nu eram de acord cu felul în care se dorea realizarea reformei administrativ-teritoriale propusă de guvernare. Consultarea este un atribut al democrației, iar aceasta poate fi măsurată prin prisma dialogurilor instituționalizate între APL și APC. Autoritățile autoritare nu doresc să consulte populația și reprezentanții APL. Prin unificarea forțelor trebuie să-i obligăm să asculte și părerea noastră. Cred că atât noi, dar și reprezentanții celorlalte țări din fosta URSS învățăm lecția democrației aici, în cadrul CALRCE. Toate procedurile de aici sunt o practică bună pentru noi, lucru pentru care vă suntem recunoscători."

Potrivit reprezentantului delegației Republicii Moldova Alexandru Tarnavschi, vicepreședintele Adunării Populare a Găgăuziei, în raport este menționat corect faptul că mecanismul consultărilor trebuie să fie sistematic, cu stabilirea unor normele procesuale exacte și cu garantarea asigurării instituționale a acestora. „Consultările trebuie să aibă loc în condițiile unui dialog permanent, respectului reciproc, participării reprezentanților APL în politica națională și luarea în calcul a părerii APL de către autoritățile centrale. Raportorul a indicat corect și faptul că procedura de consultare a autorităților locale trebuie să fie asigurată prin Lege. Acest lucru este actual mai ales pentru țările în care există regiuni autonome cu statut special. Este de dorit ca în perioada de monitorizare a țărilor europene, subiectul consultării autorităților locale să aibă un loc aparte în actul privind monitorizarea respectării Cartei europene a autonomiei locale."

Și Constantin Cojocaru, primar al municipiului Edineț a fost de acord că principiile democrației locale constau în consultarea între diversele ramuri ale puterii. „De multe ori, la nivelul statelor se înțelege diferit ce înseamnă consultare. Pentru unele autorități centrale acest lucru înseamnă să publice o anumită informație pe site-ul lor. Pentru autoritățile locale înseamnă cu totul altceva. Pentru ca consultările să fie efective, acestea trebuie să fie realizate în niște condiții prestabilite, doar atunci va fi respectată Carta Autonomiei locale. În țări din cadrul Parteneriatului Estic, inclusiv în Republica Moldova, acolo unde principiile descentralizării sunt abia la începutul implementării, acest lucru de multe ori se înțelege altfel. Consultările trebuie să fie obligatorii. Procesul consultărilor trebuie să fie unul sistemic, iar în această privință

CITAT: ” PROCEDURA DE CONSULTARE A AUTORITĂȚILOR LOCALE TREBUIE SĂ FIE ASIGURATĂ PRIN LEGE. ACEST LUCRU ESTE ACTUAL MAI ALES PENTRU ȚĂRILE ÎN CARE EXISTĂ REGIUNI AUTONOME CU STATUT SPECIAL. ESTE DE DORIT CA ÎN PERIOADA DE MONITORIZARE A ȚĂRILOR EUROPENE, SUBIECTUL CONSULTĂRII AUTORITĂȚILOR LOCALE SĂ AIBĂ UN LOC APARTE ÎN ACTUL PRIVIND MONITORIZAREA RESPECTĂRII CARTEI EUROPENE A AUTONOMIEI LOCALE!”

autoritățile locale și centrale trebuie să aibă o abordare complexă. Doar atunci când există un bun mecanism al consultărilor, foarte multe probleme se soluționează foarte ușor. Pentru ca totul să fie sistemic, un rol deosebit în acest proces trebuie să aibă și asociațiile APL, prin intermediul cărora totul poate fi realizat. În Rezoluția 368 din 2014 este prevăzut acest lucru, dar foarte des, la nivelul autorităților centrale aceste principii sunt interpretate și înțelese diferit. Principiile propuse de către Congres asociațiilor naționale trebuie să aibă un caracter de recomandare și acestea ar trebui să se regăsească în legislația țărilor lor."

Prin Rezoluția CG35(2018), Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei îndeamnă autoritățile locale și regionale să promoveze "Guvernarea Deschisă" ce poate genera noi forme de administrare, prin sensibilizarea importanței transparenței, implicării continue a cetățenilor în prioritizarea obiectivelor, adoptarea deciziilor, repartizarea banilor publici, oferirii serviciilor publice în format deschis, simplificării accesului la informații.

Membrii Congresului l-au ales pe Anders KNAPE (președintele Asociației Municipalităților și Regiunilor din Suedia) în calitate de președinte al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei pentru un mandat de doi ani. „Nu reprezentăm guverne, ci mai curând cetățenii din orașele și regiunile noastre ", a declarat noul președinte, subliniind rolul major al Congresului în promovarea și salvgardarea democrației locale și regionale.

Congresul Autorităților Locale și Regionale din Europa a fost înființat în calitate de organ consultativ al Consiliului Europei, înlocuind Conferința autorităților locale și regionale din Europa. Congresul funcționează pe baza Rezoluției Statutare 2000 (1) a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei. Congresul Autorităților Locale și Regionale din Europa este vocea regiunilor și municipiilor din Europa și oferă un loc privilegiat de dialog unde reprezentanții puterilor locale și regionale dezbat problemele comune, își confruntă experiențele și prezintă guvernelor punctele de vedere. Rolul Congresului Autorităților Locale și Regionale din Europa este de a oferi soluții Comitetului Miniștrilor și Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind toate aspectele politicii locale și regionale; de a acționa în strânsă cooperare cu organizațiile naționale și internaționale care reprezintă activitățile locale și regionale; de a veghea, în special, asupra aplicării principiilor Cartei europene a autonomiei locale; de a sprijini noile state membre ale Organizației în îndeplinirea sarcinilor necesare realizării unei autonomii locale și regionale efective.

CONSULTAREA AUTORITĂȚILOR LOCALE DE CĂTRE GUVERNARE,

CONSFINȚITĂ ÎN CARTA EUROPEANĂ A AUTONOMIEI LOCALE!

În cadrul celei de-a 35-a sesiuni a Congresului Autorităților Locale și Regionale a Consiliului Europei (CALRCE) a fost aprobat Raportul privind consultarea autorităților locale de către guvernare. Raportul a fost prezentat de către președintele Asociației Municipalităților și Regiunilor din Suedia Anders KNAPE, ales în calitate de președinte al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei pentru următorii doi ani. În Raport, între altele se menționează că dreptul autorităților locale de a fi consultate de către niveluri superioare de guvernare este un principiu fundamental al practicii juridice și democratice europene, consacrat în Carta europeană a autonomiei locale (articolele 4.6, 5, 9.6 și 10). Atunci când se efectuează consultări la timp și într-o manieră adecvată, cu privire la toate aspectele care le privesc în mod direct, aceasta contribuie la consolidarea democrației și a bunei guvernări și la dezvoltarea și punerea în aplicare a politicilor și a legislației actuale.

"CALRCE SOLICITĂ AUTORITĂȚILOR LOCALE ȘI ASOCIAȚIILOR NAȚIONALE ȘI REGIONALE ALE AUTORITĂȚILOR LOCALE ȘI REGIONALE SĂ UTILIZEZE ACEST GHID CA INSTRUMENT ȘI INSPIRAȚIE ÎN DIALOGUL CU GUVERNELE LOR REGIONALE ȘI NAȚIONALE PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA PROCESELOR DE CONSULTARE!"

Potrivit autorilor Raportului, legislația națională ar trebui să recunoască rolul asociațiilor naționale de a fi implicate în consultări și de a reprezenta interesele membrilor lor. Autoritățile locale și asociațiile lor sunt atât actori, cât și beneficiari ai procesului de consultare. Autoritățile locale ar trebui să vorbească cu guvernele naționale și regionale, pe cât posibil, cu o voce unitară. Existența unor asociații naționale puternice ale autorităților locale este, prin urmare, o condiție prealabilă pentru consultarea cu succes a autorităților locale de către alte niveluri de guvernare. Pe lângă cadrului juridic național, asociațiile sunt încurajate să elaboreze un memorandum de înțelegere cu parlamentele naționale și ministerele de resort, care va funcționa ca un ghid ce definește detalii suplimentare privind procesele de consultare și modalitățile operaționale de aplicare a dreptului de a fi consultate, astfel precum este garantat de Cartă europeană a autonomiei locale.

1. INTRODUCERE

1. Dreptul autorităților locale de a fi consultate de către niveluri superioare de guvernare este un principiu fundamental al practicii juridice și democratice europene, consacrat în Carta europeană a autonomiei locale (articolele 4.6, 5, 9.6 și 10); contribuie la buna guvernare și la dezvoltarea și punerea în aplicare a politicilor și a legislației în vigoare.

2. Consultarea trebuie să fie o parte necesară a proceselor de elaborare a politicilor și a proceselor administrative, pentru ca dorințele autorităților locale să fie cunoscute în timp util și luate în considerare în mod corespunzător în deciziile autorităților naționale și regionale.

3. Autoritățile locale trebuie să aibă un rol activ în elaborarea deciziilor și a politicilor cu privire la toate aspectele care le vizează. Contribuția lor trebuie să fie organizată din timp, astfel încât ele să aibă oportunitatea reală de a-și formula și articula propriile opinii și propuneri, dar și pentru a-și exercita influența.

4. Pentru a evita ca procesele de consultare să rămână doar mecanisme de furnizare și schimb de informații, acest Ghid urmează să permită guvernelor locale și asociațiilor acestora să consolideze și să faciliteze o consultare eficientă și să dezvolte un sistem de negociere politică reală.

2 OBIECTIVUL ȘI PRINCIPIILE CONSULTĂRII

2.1 OBIECTIVUL

5. Crearea unor condiții și mecanisme favorabile pentru consultarea eficientă a autorităților locale de către autoritățile centrale este în interesul ambelor părți, deoarece poate spori înțelegerea reciprocă a provocărilor și a realităților cu care se confruntă, împărțirea responsabilităților precum și obiectivelor și priorităților ambelor părți . Acest dialog poate oferi un forum pentru discuții generale, în special în ceea ce privește aspectele legate de finanțare și poate crea condițiile unei percepții comune a problemelor și oportunităților legate de autonomia locală și activitățile municipale. De asemenea, aceasta poate facilita înțelegerea de către autoritățile centrale a condițiilor în care autoritățile locale trebuie să își asume partea lor din serviciile publice. În schimb, acest lucru poate oferi autorităților locale o mai bună înțelegere a responsabilității globale a parlamentelor și guvernelor pentru întregul sector public. Mecanismele eficiente de consultare favorizează, prin urmare, dezvoltarea și punerea în aplicare a unor legislații și politici mai pertinente.

6. Ghidul privind consultarea autorităților locale de către autoritățile centrale redă asociațiilor naționale ale autorităților locale și delegațiilor naționale îndrumări privind:

- conceptul de consultare;
- cadrul juridic și instituțional;
- procesul și procedura (formatul, calendarul, informarea, publicitatea).

7. Obiectivul este de a inspira autoritățile locale și asociațiile acestora să îmbunătățească procesele de consultare, făcându-le mai bine definite și orientate spre rezultate. ***Scopul general al acestui Ghid este de a contribui la consolidarea culturii comunicării, consultării și dialogului între diferitele niveluri de guvernare din statele membre ale Consiliului Europei, în interesul atât a democrației, cât și a eficienței guvernamentale în procesul de luare a deciziilor.***

2.2 PRINCIPII

8. Consultarea autorităților locale de către autoritățile centrale ar trebui să se bazeze pe principiile:

- respect reciproc între toți actorii;
- deschidere și transparență;
- Responsabilitatea tuturor actorilor care oferă feedback adecvat

"DREPTUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DE A FI CONSULTATE AR TREBUI SĂ FIE CONSACRAT ÎN LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ. ESTE LA FEL DE IMPORTANT CA FIECARE STAT MEMBRU SĂ DISPUNĂ DE UN CADRU INSTITUȚIONAL ADECVAT PENTRU ORGANIZAREA CONSULTĂRILOR CU AUTORITĂȚILE LOCALE!"

3. PRINCIPIILE PRIVIND MODUL DE DESFĂȘURARE A CONSULTĂRILOR

9. ***O consultare eficientă a autorităților locale de către alte niveluri de guvernare se bazează pe doi piloni: un cadru național de reglementare bine definit și un cadru instituțional adecvat.*** Dreptul autorităților locale de a fi consultate ar trebui să fie consacrat în legislația națională. Este la fel de important ca fiecare stat membru să dispună de un cadru instituțional adecvat pentru organizarea consultărilor cu autoritățile locale. La rândul lor, autoritățile locale au nevoie de instituții capabile să-și reprezinte și să-și protejeze interesele, cum ar fi asociațiile naționale ale autorităților locale care pot aloca resurse și timp adecvat pentru a asigura o reprezentare eficientă a autorităților locale în procedurile de consultare.

10. ***O altă componentă cheie a oricărei consultări reușite este existența unor practici administrative adecvate și a unei culturii de luare a deciziilor la nivelul guvernelor naționale și regionale. Acest lucru necesită nu numai un cadru legislativ bine formulat la nivel național și, după caz, nivelul regional, existența unor reguli și reglementări scrise, dar și posibilitatea de a organiza reuniuni formale, atât comitete / comisii permanente, cât și comisii ad-hoc; și grupuri de lucru pentru schimb de opinii și cunoștințe privind aspecte specifice (în special în domeniile finanțelor locale și gestionării activelor) de natură operațională, care necesită măsuri luate la nivel de guverne naționale și regionale.***

3.1 CADRUL JURIDIC

11. Consultarea autorităților locale de către autoritățile centrale necesită un cadru legal bine formulat la nivel național. ***Carta europeană a autonomiei locale stipulează în principiile sale fundamentale că: autoritățile locale ar trebui să fie consultate în timp util și într-o manieră adecvată în***

procesul de planificare și luare a deciziilor pentru chestiunile care au un impact direct asupra acestora (articolul 4.6); că acestea ar trebui consultate cu privire la modalitățile de alocare a resurselor redistribuite acestora (articolul 9 alineatul (6)); și că schimbările în limitele teritoriale ale autorităților locale nu se fac fără consultarea prealabilă a comunităților locale în cauză (articolul 5).

12. ***Semnatarii Cartei Europene a autonomiei locale recomandă ca drepturile autorităților locale de a fi consultate să se regăsească în legislația lor internă, de preferință în Constituție. Trebuie să se ia măsuri pentru a fi asigurat dreptul la consultare, garantat atât de legislație, cât și de facto.*** În plus, recunoscând faptul că unele țări au dezvoltat cu succes tradițiile de consultare, care nu sunt susținute în legislație, se recomandă ca legislația relevantă să ofere și reglementări clare și detaliate ale procesului de consultare, pentru a face acest proces formal, previzibil și orientat către rezultate. Prin urmare, cadrul juridic relevant ar putea descrie în mod clar: a) obiectivele consultărilor; b) părțile implicate și drepturile și obligațiile acestora; c) termenele, formele și procedurile de consultări; și d) rezultatele așteptate ca urmare a consultărilor.

13. Legislația ar trebui să garanteze, de asemenea, păstrarea înregistrărilor scrise ale consultărilor și că autoritățile locale au dreptul să primească în scris informații clare și detaliate cu privire la documentele de politică propuse și deciziile de reglementare. ***Legislația internă ar trebui să recunoască rolul asociațiilor naționale ale autorităților locale în procesul de consultare a autorităților locale cu niveluri mai înalte de guvernare. Legislația ar trebui, de asemenea, să garanteze dreptul la plângere sau petiție din partea autorităților locale, în cazul în care se consideră că consultările necesare nu au fost desfășurate în mod corespunzător sau nu au fost efectuate deloc.***

14. Legislația națională și, dacă este cazul, legislația regională ar trebui să recunoască rolul asociațiilor naționale de a fi implicate în consultări și să reprezinte interesele membrilor lor.

3.2 CADRUL INSTITUȚIONAL

15. Consultarea autorităților locale este un proces care necesită un cadru instituțional formal și adecvat. Consultarea autorităților locale este responsabilitatea instituției publice care deține un mandat de luare a deciziilor cu privire la aspectele care au un impact direct asupra autorităților locale.

16. În consecință, puterea executivă națională este un actor-cheie în consultarea autorităților locale cu privire la politicile și deciziile care au un impact direct asupra vieții locale. Un minister este de obicei responsabil pentru administrația locală și administrația teritorială: acest minister ar trebui să ia măsuri pentru a organiza consultări cu autoritățile locale. Dacă nu există un minister responsabil pentru autoritățile locale, ministerul finanțelor ar trebui să fie responsabil de organizarea consultărilor cu autoritățile locale cu privire la resursele care urmează să fie alocate bugetelor locale. De asemenea, consultările pot fi efectuate cu niveluri mai înalte, cum ar fi cu președintele statului sau / și premierul dar, deși consultările la acest nivel sunt binevenite, sunt necesare întâlniri consultative cu ministerele de resort relevante pentru a asigura rezultate practice. Reglementările la nivelul ministerelor de resort relevante ar trebui să prevadă în mod clar formele și procedurile de consultare a autorităților locale.

”LEGISLAȚIA INTERNĂ AR TREBUI SĂ RECUNOASCĂ ROLUL ASOCIAȚIILOR NAȚIONALE ALE AUTORITĂȚILOR LOCALE ÎN PROCESUL DE CONSULTARE A AUTORITĂȚILOR LOCALE CU NIVELURI MAI ÎNALTE DE GUVERNARE. LEGISLAȚIA AR TREBUI, DE ASEMENEA, SĂ GARANTEZE DREPTUL LA PLÂNGERE SAU PETIȚIE DIN PARTEA AUTORITĂȚILOR LOCALE, ÎN CAZUL ÎN CARE SE CONSIDERĂ CĂ CONSULTĂRILE NECESARE NU AU FOST DESFĂȘURATE ÎN MOD CORESPUNZĂTOR SAU NU AU FOST EFECTUATE DELOC!”

17. ***Un alt actor-cheie în consultare este organul legislativ național (și, după caz, regional) care are mandatul de a adopta un cadru național de reglementare privind autonomia locală.*** Atunci când organele legislative naționale dispun de unități structurale (comitete) care abordează chestiuni sectoriale specifice (în majoritatea țărilor, un comitet specific este responsabil de autonomia locală și politica regională în parlament), inițiativele legislative sunt, de obicei, discutate la nivelul comisiilor, înainte ca acestea să ajungă în sesiunea parlamentului spre adoptare. Nivelul comisiilor parlamentare este, prin urmare, cel mai potrivit pentru organizarea consultărilor privind inițiativele juridice care au un impact direct asupra administrației locale. Prin urmare, regulamentul de procedură al comisiei parlamentare ar trebui să includă dispoziții specifice privind organizarea consultărilor cu autoritățile locale, identificând subiectul consultării, procedurile și calendarul, precum și participanții la acest proces.

18. ***Regulamentul de procedură trebuie nu doar să permită autorităților locale și asociațiilor autorităților locale să participe la sesiunile comisiilor, dar și să aibă acces deplin la toate documentele relevante și să prezinte avize scrise cu privire la proiectele legislative. Regulamentul de procedură al comisiilor parlamentare ar trebui să includă și posibilitatea de a implica experți din asociațiile autorităților locale în pregătirea proiectelor de legi care au un impact asupra statutului, sarcinilor și funcțiilor lor juridice și situației economice sau financiare.***

19. În statele federale și regionale, autoritățile regionale și federale sunt, de asemenea, actori-cheie în procesul de consultare și trebuie să comunice politicile și deciziile lor autorităților locale în cadrul mandatului lor. În cazul regiunilor cu competențe legislative, procesul de consultare ar trebui să fie organizat de către organele legislative și executive regionale. Dacă nu există ministere la nivel regional, trebuie să fie organizate consultări cu șeful legislativului regional și cu departamentele executive ale administrațiilor regionale.

ROLUL ASOCIAȚIILOR NAȚIONALE ALE AUTORITĂȚILOR LOCALE

20. ***Legislația națională ar trebui să recunoască rolul asociațiilor naționale de a fi implicate în consultări și de a reprezenta interesele membrilor lor. Autoritățile locale și asociațiile lor de autorități locale sunt atât actori, cât și beneficiari ai procesului de consultare. Autoritățile locale ar trebui să vorbească cu guvernele naționale și regionale, pe cât posibil, cu o voce unitară. Existența unor asociații naționale puternice ale autorităților locale este, prin urmare, o condiție prealabilă pentru consultarea cu succes a autorităților locale de către alte niveluri de guvernare.*** Pe lângă cadrului juridic național, asociațiile sunt încurajate să elaboreze un memorandum de înțelegere cu parlamentele naționale și ministerele de resort, care va funcționa ca un ghid ce definește detalii suplimentare privind procesele de consultare și modalitățile operaționale de aplicare a dreptului de a fi consultate, astfel precum este garantat de Cartă europeană a autonomiei locale.

„CONSULTAREA AR TREBUI SĂ FIE OBLIGATORIE ATUNCI CÂND ESTE DISCUTATĂ ORICE DECIZIE PRIVIND MODIFICAREA LIMITELOR TERITORIALE ALE AUTORITĂȚILOR LOCALE SAU MODUL ÎN CARE VOR FI ALOCATE RESURSE REDISTRIBUITE ACESTORA!”

CONSULTAREA AUTORITĂȚILOR LOCALE DE CĂTRE GUVERNARE,

CONSFINȚITĂ ÎN CARTA EUROPEANĂ A AUTONOMIEI LOCALE!

21. În țările în care autoritățile locale sunt reprezentate de mai multe asociații, guvernele naționale ar trebui să faciliteze stabilirea unui sistem național de consultare cu autoritățile locale și să garanteze reprezentarea tuturor asociațiilor în procesul consultativ. Toate nivelurile de guvernare trebuie să fie reprezentate în acest sistem național de consultare. Asociațiile naționale ar trebui să coopereze cât mai strâns posibil pentru a defini pozițiile comune cu privire la chestiunile ce le afectează.

22. Asociația națională a autorităților locale reprezintă de obicei guvernele locale în procesul de consultare. Cu toate acestea, acest lucru nu exclude posibilitatea ca autoritățile locale individuale să fie consultate. Atunci când consultarea este efectuată doar prin intermediul asociațiilor autorităților locale, obligația acestor asociații este de a difuza documentele și informațiile și de a colecta feedback de la autoritățile care le sunt membri. În țările în care nu există o asociație a autorităților locale, responsabilitatea ministerelor de resort, cu un mandat de luare a deciziilor, este de a transmite autorităților locale proiectul de decizii și politici și de a le solicita opinia.

3.3 PROCESE ȘI PROCEDURI

23. Autoritățile locale vor fi consultate, în măsura posibilității, în timp util și într-o manieră adecvată în procesul de planificare și de luare a deciziilor privind aspectele ce le privesc în mod direct.

3.3.1 PARTICIPANȚII LA PROCES

24. Asociațiile naționale ale autorităților locale ar trebui să reprezinte guvernele locale în procesul de consultare. Acestea ar trebui să se asigure că sunt invitate în mod regulat să revizuiască inițiative legislative și de politică relevante, să coopereze cu alte asociații și să facă în mod regulat schimburi de bune practici.

25. Guvernele locale individuale pot fi consultate. Cu toate acestea, dacă subiectul consultării se referă la mai multe unități ale administrației publice locale, trebuie să fie asigurată coordonarea între reprezentanții autorităților locale în cauză.

3.3.2 OBIECTUL CONSULTĂRII

26. ***Autoritățile locale ar trebui să fie consultate cu privire la toate aspectele ce le vizează direct. Acestea sunt direct vizate atunci când urmează a fi puse în aplicare unele politici guvernamentale sau, atunci când un act juridic afectează în mod direct statutul lor juridic, competențele, situația economică și / sau financiară.***

27***. În special, consultarea ar trebui să fie obligatorie atunci când este discutată orice decizie privind modificarea limitelor teritoriale ale autorităților locale (articolul 5 din Cartă), sau modul în care vor fi alocate resurse redistribuite acestora (articolul 9.6). Ori de câte ori sunt transferate sarcini suplimentare autorităților locale, este necesară o analiză a impactului economic (articolul 9 alineatul (2)).***

3.3.3 ETAPELE IMPLICĂRII AUTORITĂȚILOR LOCALE

28. ***Autoritățile locale și asociațiile acestora ar trebui să aibă un rol activ în pregătirea deciziilor și o oportunitate reală de a-și exprima opiniile și propunerile.***

29. ***Autoritățile naționale și regionale ar trebui, de asemenea, să asigure că forma și calendarul consultărilor sunt de așa natură încât autoritățile locale și asociațiile autorităților locale au posibilitatea, cu excepția circumstanțelor excepționale, de a informa și consulta membrii în mod corespunzător, de a pregăti și de a prezenta propuneri constructive, să exprime interesele și opiniile din timp pentru ca acestea să fie luate în considerare în formularea politicilor și a legislației.*** Carta nu specifică niciun calendar normativ, deoarece depinde de condițiile și de contextul fiecărui stat membru. Cu toate acestea, complexitatea problemei trebuie să fie întotdeauna luată în considerare pentru ca părțile în curs de audiere să aibă timp să dea un răspuns relevant.

30. ***Consultările trebuie să fie organizate la etapa pregătitoare de elaborare a deciziilor / politicilor și nu după adoptarea lor de către organul decizional relevant, astfel încât expertiza administrației locale să poată fi inclusă.***

3.3.4 FORME DE CONSULTARE

31. Autoritățile statului, în cooperare cu asociațiile autorităților locale, ar trebui să definească detaliile procesului și formele pe care trebuie să le aibă consultarea, pentru a asigura că procesul respectă principiile Cartei Europene a autonomiei locale și anume să organizeze consultări într-un mod adecvat. Ambele părți ar trebui să fie de acord în prealabil cu privire la orice măsuri de transparență și comunicare cu mass-media privind procesul de consultare și să identifice, de asemenea, persoana (persoanele) responsabilă pentru furnizarea rapoartelor sesiunilor de consultare. Reuniunile ar trebui să aibă agende specifice și bine structurate și liste preconizate de participanți, iar documentele de întrunire ar trebui să fie difuzate tuturor participanților.

32. Carta europeană a autonomiei locale nu definește sau prescrie formele de consultare sau nu oferă precizări privind procesul de consultare deoarece nu există o soluție „unică pentru toți", se poate de folosit o varietate de forme, în funcție de problemele discutate și în conformitate cu legile, reglementările, precum și tradițiile specifice ale țării în cauză.

33. Consultările pot fi efectuate în formă scrisă. *În astfel de cazuri, înregistrările scrise ale consultărilor trebuie păstrate și puse la dispoziția tuturor părților interesate.*

34. Întâlniri formale: consultările pot include organizarea de reuniuni formale sau crearea de comisii ad-hoc și grupuri de lucru pentru schimbul de opinii și cunoștințe privind anumite aspecte (în special în domeniile finanțelor locale și gestionării activelor) de natură operativă care necesită luarea unor măsuri rapide de către guvernele naționale și regionale.

35. Platforme consultative mixte: se poate de creat o platformă care să reunească guvernul național și asociațiile autorităților locale. Astfel de organisme cuprind atât reprezentanții guvernului, cât și ai asociațiilor, ambele părți delegând reprezentanți în număr egal.

36. Discuții la masă rotundă: în statele federale, aceste mese rotunde pot include reprezentanți ai trei niveluri guvernamentale - federale, regionale și locale. Aceste mese rotunde de mai multe niveluri tind să fie organizate pe chestiuni care au un impact asupra tuturor nivelurilor administrației publice. De obicei, astfel de mese rotunde sunt organizate pentru a examina proiectele de bugete federale și pentru a discuta subvențiile centrale pentru administrațiile regionale și locale. Acestea permit asociațiilor autorităților locale să canalizeze experiența și expertiza lor în procesul legislativ la un stadiu incipient. Mesele rotunde ar trebui să aibă loc în mod regulat și să aibă o agendă prestabilită.

37. Consiliile consultative speciale: guvernele naționale și regionale pot dori să creeze consilii speciale pentru elaborarea proiectelor de decizii. Este important ca experții care participă la astfel de consultări să aibă un mandat clar din partea asociațiilor naționale.

38. Participarea la comisiile parlamentare: acest proces ar trebui reglementat printr-un memorandum de înțelegere între asociația autorităților locale și organele parlamentare competente, care trebuie să definească obligațiile participanților și contribuția lor la procesul legislativ.

3.3.5 INFORMARE ȘI PUBLICITATE

39. ***Autoritățile naționale și regionale trebuie să furnizeze în scris informații clare și detaliate cu privire la politicile propuse, cu mult înainte ca consultările să aibă loc, pentru ca cei consiliați să fie bine informați cu privire la motivele și obiectivele fiecărei decizii sau politicii planificate.*** Informațiile adecvate ar trebui, de asemenea, să fie furnizate în timp util pe parcursul procesului de consultare, pentru a facilita contribuția substanțială a autorităților locale.

40. ***Contribuțiile diferitelor părți consultate și rezultatele consultării ar trebui să fie făcute publice.***

41. ***Autoritățile publice ar trebui să ofere un feedback disponibil publicului larg privind rezultatul consultărilor.*** Rezultatele trebuie să fie publicate și difuzate în conformitate cu reglementările naționale. ***O explicație detaliată a motivelor pentru acceptul sau respingerea anumitor propuneri ar trebui, de asemenea, să fie comunicată în scris și publicată.***

42. ***Asociațiile naționale ale autorităților locale ar trebui să publice în mod regulat informații privind consultările cu autoritățile naționale și regionale pentru publicul larg și să difuzeze rezultatele consultărilor în rândul membrilor lor. Atunci când asociația națională sprijină decizia finală a consultării, aceasta trebuie să facă o declarație oficială a sprijinului său. Atunci când nu este de acord cu decizia, ea poate face o declarație publică corespunzătoare, explicând motivele ce au determinat poziția sa.***

43. Toate părțile implicate în consultări ar trebui să utilizeze pe deplin posibilitățile sporite de consultare oferite de noile mijloace de info.

CALM PROMOVEAZĂ INTERESELE APL
ÎN CADRUL INSTITUȚIILOR UNIUNII EUROPENE

O delegație a Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) formată din directorul executiv Viorel Furdui, vicepreședintele, primarul municipiului Edineț Constantin Cojocaru, vicepreședintele, primarul de Colibaș, Cahul Ion Dolganiuc și primarul de Capaclia, Cantemir Alexei Busuioc a participat în perioada 9 -10 octombrie la marcarea celor 10 ani de la crearea PLATFORMA – organizație afiliată Consiliului Municipalităților și Regiunilor Europene. Evenimentul a avut loc la Bruxelles și e reunit reprezentanți ai APL din țările UE, dar și ale Parteneriatului Estic.

În cadrul lucrărilor PLATFORMA au fost trasate principalele realizări ale instituției pe parcursul celor 10 ani de activitate. Frédéric Vallier, secretarul general al Consiliului Municipalităţilor şi Regiunilor europene a declarat că în ultimii zece ani „ne-am convins că politicile publice nu pot fi efectuate fără participarea autorităţilor locale şi regionale. Datorită unor organizaţii precum PLATFORMA, autorităţile locale sunt din ce în ce mai implicate în procesul de luare a deciziilor."

Karl Heinz Lambertz, președintele Comitetului European al Regiunilor (CoR) a declarat că centralizarea nu este o soluție pentru viitor, ea este o relicvă a trecutului. „Descentralizarea este un model prin care deciziile şi investiţiile pot fi mai strâns aliniate la nevoile reale ale societății."

Totodată, în cadrul dezbaterilor au fost abordate cele mai importante probleme cu care se confrunta autoritățile locale din Europa, în general, dar și din cadrul țărilor Parteneriatului Estic, în particular.

În discursul său, directorul executiv al CALM Viorel Furdui a menționat că descentralizarea și democrația locală sunt două deziderate regionale esențiale. „Aceste obiective trebuie tratate cu aceeași intensitate ca și drepturile omului, justiția independentă, dar și lupta împotriva corupției. Fără un proces eficient de descentralizare și consolidare a APL nu vom putea înregistra rezultate în celelalte domenii problematice. Dimpotrivă, doar având APL puternice vom putea mai ușor să consolidăm statul de drept și să dezvoltăm economia țării."

Membrii CALM au avut o întrevedere cu Mathieu Bouquet, conducătorul unității din cadrul Comisiei Europene responsabile de programele de dezvoltare pentru țările Parteneriatului Estic. Unul dintre subiectele discuției a constituit necesitatea elaborării unor programe de finanțare cu acces direct pentru APL din Republica Moldova și implicarea plenară a APL / CALM în procesul de elaborare a noilor programe de dezvoltare.

De asemenea, pentru prima dată o delegație din Republica Moldova a participat împreună cu reprezentanții României la ședința Comitetului European al Regiunilor – una dintre cele mai importante instituții de pe lângă Parlamentul European, responsabilă de APL, dezvoltarea locală și regională. În cadrul evenimentului a fost stabilită necesitatea susținerii APL din Republica Moldova, în mod special pe parcursul deținerii de către România a președinției Uniunii Europene (din 1 ianuarie 2019). Partea română a pledat pentru mărirea suportului direct pentru comunitățile locale din Republica Moldova, susținerea APL din statul nostru în cadrul instituțiilor europene și identificarea mai multor posibilități de cooperare între APL din țările UE și cele din cadrul Parteneriatului Estic.

Un alt subiect al discuției a fost convocarea unei ședințe comune a CALM și Asociației Municipiilor din România, dar și consolidarea relațiilor dintre CALM și Asociațiile Comunelor și Orașelor din România. Ședința a fost prezidată de Robert Negoiță, primarul sectorului 3 București.

Delegația din Republica Moldova a avut întrevederi și cu delegațiile din Letonia, Georgia, Ucraina, Franța, Spania, Lituania, Benin, etc.

Reprezentantul Georgiei David Melua, dar și ai Ucrainei Natalia Lazarenco și Serghei Mazur au scos în evidența necesitatea implicării mai active a UE în consolidarea procesului de descentralizare în țările Parteneriatului Estic, în vederea obținerii mai multor performanțe la capitolul democrație și dezvoltare. Echipa din Lituania a prezentat un proiect trilateral Lituania-Georgia-Moldova, un exemplu ce ar putea fi preluat și de alte țări membre UE.

De asemenea, în cadrul lucrărilor PLATFORMA a fost pusă în evidență necesitatea abordării mai intense a intereselor APL în cadrul negocierilor dintre Uniunea Europeană și guvernele naționale ale statelor din cadrul Parteneriatului Estic.

Totodată, au fost solicitate:

- Mai multe programe cu finanțare directă pentru APL;
- Promovarea la nivelul UE a accesului comunităților locale din RM și celelalte state la programele de dezvoltare locală și regională, inclusiv prin proiecte comune și parteneriate cu autoritățile locale din țările UE;
- Asigurarea condițiilor pentru APL din țările Parteneriatului Estic de a participa și de a fi auzite în cadrul instituțiilor Uniunii Europene;
- Oferirea suportului instituțional din partea UE pentru asociațiile APL din țările Parteneriatului Estic, in calitate de actori și promotori importanți ai schimbărilor și reformelor de descentralizare;

- Crearea în cadrul Comisiei Europene a unui grup special privind situația democrației locale din Republica Moldova.

În urma discuțiilor abordate, PLATFORMA va solicita membrilor Parlamentului European și statelor membre ale Uniunii Europene să efectueze ajustări ale regulamentelor în domeniu, cum ar fi:

- Recunoașterea și sprijinirea rolului autorităților locale în realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă;
- Identificarea modalităților specifice de finanțare pentru a sprijini reformele de descentralizare și parteneriatele internaționale între administrațiile locale;
- Sprijinirea guvernelor locale pe toate dimensiunile;
- Recunoașterea și sprijinirea parteneriatelor internaționale între autoritățile locale;
- Consolidarea parteneriatelor în cadrul politicii de dezvoltare a UE;
- Recunoașterea rolului guvernelor locale în subiecte precum migrația, mediul de afaceri, climă, gender.

CALM PROMOVEAZĂ INTERESELE APL ÎN CADRUL INSTITUȚIILOR UNIUNII EUROPENE

PLATFORMA este o organizație a Consiliului European al Municipalităților și Regiunilor care contribuie la consolidarea principiului descentralizării și autonomiei locale din APL și abordează recomandările-cheie către factorii de decizie din UE pentru viitoarele negocieri. Unul dintre obiectivele PLATFORMA este implicarea mai eficientă a guvernelor locale și regionale în elaborarea politicilor Uniunii Europene.

Consiliul European al Municipalităților și Regiunilor (CEMR) este cea mai veche și cea mai mare asociație europeană a autorităților locale și regionale. Este singura organizație care reunește asociațiile naționale ale autorităților locale și regionale din țările europene și reprezintă, prin intermediul lor, toate nivelurile de teritorii - locale, intermediare și regionale. De la crearea sa în 1951, CEMR promovează construirea unei Europe unite, pașnice și democratice bazate pe autonomia locală, respectarea principiului subsidiarității și participarea cetățenilor.

Comitetul European al Regiunilor (CoR) este un organism consultativ al UE, format din reprezentanți ai statelor membre, aleși la nivel local și regional. Prin intermediul CoR, aceștia își pot exprima în mod direct opiniile cu privire la legislația UE care are impact asupra regiunilor și orașelor. CoR le oferă regiunilor și orașelor posibilitatea de a se implica oficial în procesul legislativ al UE, asigurându-se că punctele de vedere și nevoile autorităților locale și regionale sunt respectate.

VIOREL FURDUI, DIRECTOR EXECUTIV CALM:

”A FOST SCOASĂ ÎN EVIDENȚĂ NECESITATEA UNOR PROGRAME DIRECTE PENTRU AUTORITĂȚILE LOCALE ȘI SPRIJINUL PENTRU ASOCIAȚIILE AUTORITĂȚILOR LOCALE, CARE REPREZINTĂ ACTORII CHEIE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE PROMOVAREA REFORMELOR, A DREPTURILOR ȘI INTERESELOR APL!”

Viorel Furdui a menționat că PLATFORMA este o organizație paneuropeană care reunește autorități locale din țările membre ale UE, dar și a statelor ce tind spre aderare. „PLATFORMA este o organizație ce promovează drepturile și interesele locale, cum ar fi descentralizarea, democrația locală, rolul APL în politicile de la nivel european. Această organizație este o subdiviziune a Consiliului Municipalităților și Regiunilor Europene (CMR). În cadrul ședinței de marcare a 10 ani ai PLATFORMA au participat înalți funcționari ai instituțiilor Uniunii Europene, printre aceștia fiind prezenți și președintele Comitetului European al Regiunilor de pe lângă Parlamentul European Karl-Heinz Lambertz, secretarul general al Consiliului Municipalităților și Regiunilor europene Frédéric Vallier, Linda McAvan, membră a Parlamentului European, Carla Montesi, directorul Direcției Generale de Cooperare și Dezvoltare Internațională a Comisiei Europene. Unul dintre subiectele abordate a fost starea democrației locale în țările din Parteneriatul Estic, dar și crearea premiselor de dezvoltare locală după anul 2020.“

Potrivit directorului executiv al CALM, era important de adus la cunoștință prioritățile care există în domeniul APL. „O atenție sporită a fost acordată celor trei țări care au semnat Acordul de Asociere: Ucraina, Georgia, Republica Moldova, accentul fiind pus pe prioritățile acestor țări pe termen scurt, mediu și lung. Noi, cei din Republica Moldova, dar și reprezentanții Georgiei am vorbit despre importanța acordării unei atenții sporite domeniului descentralizării și autonomiei locale din țările noastre, alături de alte probleme majore precum justiția, lupta cu corupția, drepturile omului și creșterea economică. A fost menționat faptul că domeniul descentralizării este important mai ales pentru țările noastre, care vin dintr-un sistem totalitar administrativ, unde încă până în prezent în cadrul administrației publice se mai mențin aceste clișee centraliste și totalitare. Acest domeniu este prioritar deoarece, dacă nu

continuăm progresele în acest domeniu, este puțin probabil să avem succes în alte domenii și să asigurăm o dezvoltare sustenabilă și continuă. De asemenea, a fost scoasă în evidență necesitatea unor programe directe pentru autoritățile locale și sprijinul pentru asociațiile autorităților locale, care reprezintă actorii cheie în ceea ce privește promovarea reformelor, a drepturilor și intereselor APL.“

Viorel Furdui a declarat că reprezentanții Ucrainei au vorbit despre reforma administrației publice locale, dar și despre cea administrativ –teritorială și modul în care acestea se realizează în țara lor, dar și despre problemele cu care se confruntă.

Un moment important pentru delegația Republicii Moldova a fost de a participa alături de delegația României în cadrul Comitetului Regiunilor. „A fost un eveniment deosebit, poate chiar istoric, deoarece pentru prima dată reprezentanți ai APL de la noi au participat în cadrul celei mai importante structuri din cadrul Uniunii Europene, la nivelul Parlamentului European. Comitetul Regiunilor este abilitat cu dreptul de a aviza orice decizie a Parlamentului European care afectează drepturile și interesele APL. De mai mulți ani CALM promovează la nivelul instituțiilor europene, în special la nivelul Parlamentului European, a Comitetului Regiunilor ideea ca țările asociate, precum este și Republica Moldova, Ucraina, Georgia să aibă posibilitatea să participe la lucrările acestei structuri importante, astfel încât vocea APL din aceste țări să fie auzită la nivelul factorilor de decizie a UE, pentru ca programele sau politicile să fie îndreptate spre comunitățile locale din aceste țări ale Parteneriatului Estic, să fie conectate la realități și să fie mai multă eficiență în implementarea lor.“

Din delegația României fac parte 15 reprezentanți ai diferitor nivele de administrație locală din România, delegați de structurile lor asociative: Asociația Comunelor, Asociația Orașelor, Asociația Municipiilor și Uniunea Consiliilor Județene. Aceste patru structuri asociative au membri în cadrul acestei delegații. Președinte al delegației României este Robert Negoiță, primarul sectorului 3 al municipiului București.

„În cadrul acestei ședințe vocea APL din Republica Moldova a fost auzită, s-a discutat și despre prioritățile României, în condițiile în care de la 1 ianuarie 2019 țara vecină va deține președinția UE. Fiecare țară a UE care deține această președinție are posibilitatea să propună anumite subiecte prioritare pe care să le promoveze la nivelul acestei structuri europene importante. Propunerea noastră susținută de majoritatea reprezentanților României a fost de spori atenția UE față de colectivitățile locale din Republica Moldova, de a monitoriza foarte atent ce se întâmplă în domeniul implementării reformelor în domeniu administrației publice locale, descentralizării, cum se implementează acestea, să fie mai multe programe de dezvoltare cu acces direct pentru autoritățile publice locale, ca reprezentanții APL să fie invitați și să participe la diverse ședințe din cadrul structurilor europene. Aceste idei au fost susținute, mai mult decât atât, s-a decis elaborarea unei scrisori pe numele președintelui Comitetului Regiunilor cu solicitarea de a oferi posibilitatea reprezentanților CALM să participe la următoarele ședințe ale Comitetului Regiunilor.

ALEXEI BUSUIOC, VICEPREȘEDINTE CALM, PRIMAR DE CAPACLIA:

„ATÂT TIMP CÂT NU NE APROPIEM DE EUROPA NICI NU VOM AVEA UTILITĂȚI!“

De ce este atât de importantă promovarea APL-urilor?

Este foarte importantă, deoarece fără suportul masiv, financiar din partea comunității europene schimbările nu se pot produce nicidecum în Republica Moldova. Cineva poate să creadă că apeductele, canalizările, unele porțiuni de drumuri sunt doar meritele guvernării. Îmi pare rău să vă dezamăgesc, dar nu este așa. Într-o măsură foarte mare acestea sunt proiecte implementate prin intermediul diferitor Ambasade, a partenerilor noștri de dezvoltare ș.a. În cadrul acestor reuniuni, cum a fost și la Bruxelles discutăm despre problemele noastre, ale administrațiilor locale, fiecare își expune părerea, vine cu anumite idei, propuneri și acestea sunt luate în considerație de către Comitetul Municipalităților și Regiunilor, de către Consiliul Europei și alte organisme europene. De asemenea, în toată mocirla în care ne-am trezit astăzi, aceste lucruri ne înaripează, deoarece înțelegi că nu ești singur, mai ai pe cineva cu care poți conlucra, pe care poți miza, acestea fiind lucruri foarte importante. După discuțiile de la Bruxelles urmează ca delegația RM din partea CALM să fie inclusă în comisia permanentă de acolo, ca să putem și noi lucra, nu știu dacă vom putea vota, deoarece nu suntem țară membră UE, dar vom fi alături de colegii din România și vom putea să ne expunem părerea, să fim auziți mai bine la Bruxelles. Ar fi foarte bine ca o delegație de primari din cadrul CALM să participăm la asemenea lucrări, să ascultăm, să ne spunem părerea și în funcție și de opinia noastră vor fi

luate anumite decizii. E una când cineva din Ambasadă spune câteva cuvinte ținând cont de faptul că este diplomat, de ceea ce trebuie să spună, de faptul că trebuie să coordoneze cu toate ministerele de aici. Eu îi înțeleg foarte bine pe acești oameni. Noi însă avem obligațiuni doar față de cetățenii care ne-au încredințat votul de încredere. Dacă eu simt că așa va fi mai bine pentru comunitatea mea, eu îmi voi spune părerea, fără ca să coordonez cu vreun ministru sau cu premierul. În aceasta constă forța APL.

Vorbeați de discuții ce ar putea să soluționeze probleme, dar pentru aceasta este nevoie de bani. Bruxelles, deocamdată, nu dă bani...

UE a stopat finanțarea pentru Guvernul Republicii Moldova. Pe plan local noi încercăm să deblocăm unele lucruri. Sunt membru al CALM de mai mult timp și particip la reuniunile APL de la Paris, Praga, Colombia etc. și de la toate tribunele militäm pentru că investițiile să vină direct la APL, nu prin intermediul Guvernului. Acest lucru îl spunem de mai mulți ani. Proiectele, ajutorul financiar trebuie să vină direct la comunitățile locale. La noi, din păcate, Guvernul este așa cum este, celelalte fiind tot așa, iar cel care va veni tot așa va fi, deoarece ei au alte interese, ei luptă pentru verticalizarea puterii în stat, pentru scaunul lor, pentru funcțiile lor. Chiar ieri a venit președintele Turciei și orașul era blocat total, de parcă a coborât Dumnezeu pe pământ. Cred că și dacă ar veni președintele SUA în Republica Moldova nu am avea atâta securitate... La prima vedere pare că Guvernul nu se implică în procesul decizional. Deciziile Consiliului local sunt trimise la Cancelaria de Stat, iar această instituție ți-o abrogă și astfel se începe o procedură de ping pong și tu înțelegi că nici cadrul legislativ nu îți permite multe, iar în cazul în care încerci să fii un pic mai descurcăreț și să aduci mai multe beneficii pentru cetățenii tăi dar nu ai consultat Guvernul, mâine-poimâine poți să te trezești că-ți bate la ușă poliția, sau reprezentanții celor de la anticorupție. Noi am trecut prin aceste momente și le înțelegem foarte bine. Noi poate mai mult decât alți cetățeni înțelegem în ce țară trăim și care ar fi soluția de a ieși din toată această situație.

Oamenii din satul Capaclia au nevoie de canalizare, apă, iluminat stradal. Care este situația la acest capitol?

Tot prin intermediul CALM a fost descentralizat Fondul Rutier și acum facem ultimile lucrări pentru anul acesta. Încercăm să ne descurcăm. Nu am avut niciun km de drum asfaltat din cadrul programului despre care s-a tot vorbit pe la toate posturile radio și TV, noi însă suntem bucuroși că se fac aceste drumuri, important este să le facă.

Dvs cum reușiți să aduceți surse financiare în localitate?

Am activat în Franța și avem o asociație cu care lucrăm mai bine de 12 ani. Am renovat școala, grădinița, încercăm să nu umblăm cu cerșitul. Mai bine vorbesc cu colegii din Strasbourg, Bruxelles, Viena și încerc să vedem ce putem face împreună pentru comunitate. Știți, banii, slava la un moment dispar, rămâne însă memoria oamenilor. Peste ani oamenii totuși își amintesc de cei care au făcut schimbări în comunitățile lor. Cred că asta contează, doar nu ei cu tine averi sau miliardele pe care le căutăm toți. Până la urmă rămân lucrurile bune pe care le-am făcut.

Cum ați găsit localitatea când ați venit la primărie, deoarece mi se pare paradoxal ca în sec XXI să nu avem canalizare, iluminat stradal sau apeduct?

Atât timp cât nu ne apropiem de Europa nici nu vom avea aceste utilități. Primul mandat mi l-au acordat cetățenii în 2003. Grădinița era cu sobe, ferestrele erau distruse și șuiera vântul. Astăzi puteți veni și să vedeți că lucrurile sunt complet altfel, totul este izolat, cu bucătării ultramoderne la grădiniță și la școală. Am făcut un bloc întreg, de la zero, împreună cu colegii din Franța. Tot mobilierul este adus din Franța. E adevărat că toate proiectele acestea ne-au luat mult timp, nervi, energie, sănătate. Cetățenii trebuie să știe că este o problemă extraordinar de mare să treci un camion în vamă. Este nevoie de foarte multe avize, de o mulțime de acte, dar acest lucru nu înseamnă că nu e posibil, iar noi nu cedăm.

**ION DOLGANIUC,
PRIMAR DE COLIBAȘI:**

”NE-AM EXPUS POZIȚIA PRIVIND LUCRURILE CARE SE ÎNTÂMPLĂ ÎN DOMENIUL APL DIN REPUBLICA MOLDOVA, IAR DIRECTORUL EXECUTIV CALM, VIOREL FURDUI, A LANSAT PROPUNEREA CA STATUL NOSTRU SĂ AIBĂ REPREZENTANȚI ÎN COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR, LA MOMENT ACOLO PARTICIPÂND DOAR REPREZENTANȚI AI ȚĂRILOR MEMBRE ALE UE!”

De ce ar fi atât de importantă prezența noastră în cadrul Comitetului European al Regiunilor?

Pentru că cei mai mulți cetățeni ai Republicii Moldova își doresc integrarea în Uniunea Europeană. Circa 98-99% dintre cetățenii satului Colibași migrează în țările europene. Deplasarea la Bruxelles a fost una foarte reușită, nu atât pentru mine ca primar, cât pentru Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM). Am participat la ședința PLATFORMA- o organizație afiliată Consiliului Municipalităților și Regiunilor Europene. Eram pe drum când ne-a telefonat președintele Asociației Comunelor din România (ACoR) Emil Drăghici și ne-a invitat să participăm și la ședințaComitetului European al Regiunilor – una dintre cele mai importante instituții de pe lângă Parlamentul Europei. Acolo ne-am expus poziția privind lucrurile care se întâmplă în domeniul APL din Republica Moldova, iar directorul executiv al CALM Viorel Furdui a lansat propunerea ca statul nostru să aibă reprezentanți în Comitetul European al Regiunilor, la moment acolo participă doar reprezentanți ai țărilor membre ale UE. Am fost în multe deplasări, dar aceasta este printre primele mele participări la un asemenea nivel înalt și vreau să mă folosesc de această oportunitate și să le mulțumesc colegilor din România pentru susținerea necondiționată a Republicii Moldova. Câteva zile mai târziu, delegația României a înaintat o scrisoare președintelui Comitetului European al Regiunilor cu solicitarea ca Republica Moldova să aibă reprezentanți în această instituție europeană importantă.

VIITORUL EUROPEI: ORAȘELE ȘI REGIUNILE DORESC SĂ ADUCĂ CETĂȚENII MAI APROAPE DE EUROPA ȘI SĂ CREEZE NOI FORME DE SOLIDARITATE A UE!

Rezultatele preliminare ale unui studiu pan-european elaborat de London School of Economics prezintă opiniile autorităților locale și regionale privind viitorul Europei și rolul pe care doresc să-l joace într-o Uniune reînnoită. Acestea au fost prezentate în cadrul reuniunii Comitetului Regiunilor „Comisia pentru cetățenie, guvernanță, afaceri instituționale și externe (CIVEX). O mare majoritate a respondenților au fost de acord că prioritatea numărul unu ar trebui să fie aceea de a pune cetățenii în centrul procesului de integrare europeană. De asemenea, aceștia consideră că au un rol unic de jucat în crearea unui nou model de solidaritate a UE bazat pe o serie de principii-cheie, cum ar fi coeziunea, incluziunea și parteneriatul.

Înaintea prezentării primelor rezultate ale studiului londonez al Școlii Economice (LSE), primul vicepreședinte al CoR, Markku Markkula, a declarat: „Dezbaterile privind viitorul Europei devin tot mai intense. Dar permiteți-mi să fiu clar: cred că o Uniune Europeană fără o contribuție deplină a orașelor și regiunilor sale ar fi o Uniune fără un fundament solid, construită într-un vid. Din păcate, regiunile și orașele sunt încă cel mai puțin reprezentate în procesul de luare a deciziilor la nivelul UE. Acest paradox creează dezamăgire între cetățeni, iar uneori reticență sau neîncredere față de întregul proces de integrare.“

vocări pe care UE ar trebui să le abordeze și modul în care orașele și regiunile ar putea contribui la transformarea UE într-un jucător mai puternic în ceea ce privește guvernanța, politicile și legăturile reprezentative cu cetățenii. Rezultatele studiului vor fi incluse în avizul CoR privind viitorul Europei.

Sondajul a fost realizat pe un eșantion de 2000 de părți interesate și s-a bucurat de un interes sporit. Chestionarul a inclus 14 întrebări și a constat din trei secțiuni: Guvernare, Politică, Comunicare și Reprezentare. Michael Bruter, profesor de științe politice și Sarah Harrison, cercetător asociat la LSE, a prezentat primele rezultate ale studiului.

IATĂ CÂTEVA DINTRE PRINCIPALELE CONCLUZII:

În ceea ce privește prioritățile reformei structurale, majoritatea respondenților au subliniat necesitatea unei delimitări mai bune între diversele nivele ale guvernelor, precum și a competențelor sporite pentru nivelele regionale și parlamentele regionale;

În ceea ce privește tipurile de politici cu care UE ar trebui să se ocupe cel mai mult, cea de coeziune este cu certitudine în topul preferințelor, urmată de ocuparea forței de muncă, creșterea economică, migrația, securitatea, mediul și tineretul;

În ceea ce privește provocările provocate de criza migranților, respondenții și-au exprimat sprijinul față de o abordare generoasă, dar bazată pe dialogul reînnoit cu țările de origine ale migranților și pe o colaborare mai strânsă cu țările din UE;

În ceea ce privește evoluția politicii de coeziune a UE, marea majoritate a respondenților și-au exprimat dorința de a păstra următori doi piloni: de politici ar trebui să beneficieze toate regiunile, prioritate trebuie să aibă regiunile mai sărace;

REZULTAT SONDAJ: ”DE POLITICI AR TREBUI SĂ BENEFICIEZE TOATE REGIUNILE, DAR PRIORITATE TREBUIE SĂ AIBĂ REGIUNILE MAI SĂRACE!”

Solicitați să menționeze trei cuvinte - cheie care ar descrie modalitățile de reinventare a solidarității UE, respondenții au menționat cooperarea, parteneriatul, schimbul de bune practici, coeziunea, economia bazată pe cunoaștere și incluziunea socială;

În ceea ce privește îmbunătățirea sentimentului de apartenență la UE a cetățenilor, accentul a fost pus pe educația școlară primară timpurie, învățarea limbilor străine și programul de schimb Erasmus;

Cu privire la prioritățile de comunicare ale orașelor și regiunilor, răspunsul cel mai frecvent a fost dreptul cetățenilor de a trăi, de a lucra și de a studia în întreaga Uniune Europeană.

În cadrul campaniei CoR „Reflectând despre Europa“, comisia CIVEX, condusă de Barbara Duden, membră a Parlamentului orașului Hamburg, a inițiat elaborarea unui studiu pan-european al LSE. Acesta include o consultare largă a autorităților locale și regionale, a parlamentelor regionale și a asociațiilor autorităților locale și regionale la nivel național și european. Chestionarul a fost trimis, de asemenea, tuturor membrilor CoR. Participanților li s-a solicitat să identifice principalele pro-

UNIUNEA EUROPEANĂ ÎȘI PROPUNE SĂ CONSOLIDEZE ROLUL REGIUNILOR ȘI ORAȘELOR!

Comitetul European al Regiunilor (CoR) a salutat intenția Comisiei Europene de a consolida implicarea autorităților locale și regionale în elaborarea politicilor Uniunii Europene. CoR susține propunerile anunțate în raportul Comisiei, considerând că va îmbunătăți calitatea și eficacitatea politicii UE, oferind un rol mai important orașelor și regiunilor.

În raportul Comisiei Europene privind principiile subsidiarității și proporționalității sunt susținute activitatea și recomandările Grupului operativ privind subsidiaritatea, proporționalitatea și eficientizarea, în cadrul căruia CoR a fost reprezentat de președintele său și de doi membri ai acestuia. Comisia propune revizuirea platformei REFIT, care urmărește îmbunătățirea calității legislației UE, prin sporirea atenției acordate aspectelor legate de subsidiaritate și proporționalitate, precum și consolidarea participării autorităților locale și regionale, dar și a legăturilor cu rețelele CoR.

De asemenea, Comisia Europeană salută proiectul-pilot regional al CoR-ului, anunțat de președintele Lambertz la începutul acestei luni în discursul său privind Regiunile și Orașele. Astfel, rețeaua de centre regionale propuse va servi la punerea în aplicare a politicilor și la valorificarea mai eficientă a experienței autorităților locale și regionale în procesul de elaborare a politicilor UE.

Presedintele CoR Karl-Heinz Lambertz a declarat: „Sunt mulțumit că Comisia Europeană nu doar s-a angajat să asculte parlamentele naționale și autoritățile locale și regionale, dar a luat în mod serios sugestiile acestora privind îmbunătățirea funcționării UE. Uniunea Europeană trebuie să-și schimbe modalitatea de funcționare, iar deciziile să fie luate cât mai aproape posibil de cetățenii săi. Prin acordarea în procesul de luare a deciziilor în UE a unui rol mai important regiunilor și orașelor, legile UE pot deveni mai eficace și mai vizibile. Nu este vorba despre o Europă mai slabă, ci despre o Europă care pune pe primul plan cetățenii."

Comisia Europeană încurajează, de asemenea, Consiliul European, Parlamentul European și parlamentele naționale să utilizeze „grila de evaluare a subsidiarității", precum și să invite reprezentanții autorităților locale și regionale la reuniunile lor în cadrul procedurii legislative și să intensifice cooperarea cu parlamentele regionale.

Comisia propune dezvoltarea acestor idei în cadrul unei conferințe intitulată „Subsidiaritatea ca principiu de construcție a Uniunii Europene", care este organizată de Președinția austriacă a Consiliului UE la Bregenz, în perioada 15-16 noiembrie.

Alături de președintele Lambertz, în cadrul Grupului de acțiune pentru subsidiaritate au reprezentat CoR Michael Schneider (DE-PPE) și François Decoster (FR / ALDE) .

"SALUT PROPUNEREA COMISIEI EUROPENE DE A CONSOLIDA SUBSIDIARITATEA DIN PUNCT DE VEDERE POLITIC ȘI JURIDIC. ÎN PERIOADA URMĂTOARE, PRIN INTERMEDIUL REȚELEI NOASTRE DE MONITORIZARE A SUBSIDIARITĂȚII, MULTE REGIUNI VOR PUTEA EXAMINA IMPACTUL LEGISLAȚIEI UE ASUPRA REGIUNILOR ȘI ORAȘELOR PENTRU A VEDEA CUM POATE FI REDUSĂ DENSITATEA LEGISLAȚIEI UE!"

Dr. Schneider, secretar de stat al landului Saxonia-Anhalt și președinte al Grupului de coordonare a subsidiarității al CoR a insistat: „În calitate de politicieni regionali și locali, responsabili de punerea în aplicare a legislației UE în teritoriu putem afirma că subsidiaritatea ne ajută să răspundem în mod eficient nevoilor cetățenilor la nivelul adecvat: european, național și regional. În acest sens, salut propunerea Comisiei Europene de a consolida subsidiaritatea din punct de vedere politic și juridic. În perioada următoare, prin intermediul Rețelei noastre de monitorizare a subsidiarității, multe regiuni vor putea examina impactul legislației UE asupra regiunilor și orașelor pentru a vedea cum poate fi redusă densitatea legislației UE.Pentru a apropia cetățenii noștri de UE, îi încurajăm pe viitorii membri ai Parlamentului European să se asigure că Comisia de după 2019 va menține pe ordinea de zi principiul subsidiarității. Comitetul European al Regiunilor este pregătit să colaboreze cu autoritățile UE și cu autoritățile naționale pentru punerea în practică a principiului subsidiarității „.

Domnul Decoster, vicepreședinte al Consiliului regional Hauts-de-France, a declarat: „Cu sprijinul Comisiei Europene, autoritățile locale și regionale vor avea o voce mai puternică și vor fi mai implicate în politicile europene. Principiul nostru privind subsidiaritatea, prezentat în raportul grupului nostru de lucru, va furniza politici care să funcționeze și să sporească rolul UE. În acest context, îmi declar totuși dezamăgirea deoarece Comisia Europeană nu a luat în considerare programul Erasmus pentru reprezentanții locali și regionali care ar fi permis reprezentanților comunităților să lanseze inițiative comune în beneficiul cetățenilor".

NOTĂ:

Principiile subsidiarității și proporționalității sunt consacrate în articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. Tratatul de la Lisabona a introdus un mecanism care permite parlamentelor naționale să controleze conformitatea proiectului legislației UE cu principiul subsidiarității. Prin intermediul sistemului de „alertă timpurie" parlamentele naționale au opt săptămâni în care să prezinte motive pentru care consideră că un proiect de lege nu respectă principiul subsidiarității. Dacă numărul de avize motivate reprezintă o treime din voturile alocate parlamentelor naționale, proiectul Comisiei Europene trebuie revizuit. Această procedură „cartonaș galben" a fost utilizată de doar trei ori în perioada anilor 2007 - 2017.

În noiembrie 2017, președintele Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker a stabilit Grupul operativ privind subsidiaritatea, proporționalitatea și eficiența redusă. El a solicitat grupului operativ să analizeze trei aspecte: (1) rolul autorităților locale și regionale în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor Uniunii Europene; (2) rolul subsidiarității și al proporționalității în activitatea instituțiilor și organismelor Uniunii; (3) dacă responsabilitatea pentru anumite domenii de politici ar trebui să fie re-delegată statelor membre.

Grupul de lucru s-a reunit de șapte ori pentru a discuta cele trei obiective. Pe baza acestor discuții, a unei audieri publice și a contribuțiilor oferite de numeroase părți interesate, raportul grupului operativ prezintă nouă recomandări, cu acțiuni de implementare adresate parlamentelor naționale, autorităților naționale, regionale și locale, Parlamentului European, Consiliului, Comitetul Regiunilor și Comisiei Europene.

VIOREL FURDUI:

Directorul executiv al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), Viorel Furdui, în cadrul unui interviu pentru Provincial.md, a vorbit despre rolul asociației, relația CALM cu autoritățile centrale, despre unele presiuni la care sunt supuși primarii, dar și despre alte aspecte importante din activitate și din țară.

Provincial: Congresul Autorităților Locale din Moldova – instituția care reprezintă autoritățile locale din R. Moldova în relația cu Guvernul, cetățenii, alți actori. Vă reușește, după părerea dvs.?

Viorel Furdui: Întotdeauna este loc pentru mai bine, dar, cu siguranță, dacă comparăm cu situația care a fost până la crearea Congresului Autorităților Locale din Moldova, în ceea ce privește comunicarea și dialogul cu administrația publică centrală, atunci noi avem un progres. Noi, în calitate de asociație, am văzut vreo 7 guverne și vreau să vă spun că toate au o anumită particularitate. După o anumită perioadă, relațiile mai bune încep să se deterioreze. Motive sunt mai multe, că vine timpul ca să își realizeze anumite angajamente, niște promisiuni și e clar lucru că noi, fiind o organizație bazată cu adevărat pe principii și valori, amintim câteodată că s-a promis ceva, că există niște angajamente și pe plan intern, că mai sunt niște strategii, niște legi, mai sunt niște recomandări ale Consiliului Europei ce trebuie executate. În rezultat, apar anumite supărări, dar, în fond, vreau să vă spun că, cu siguranță, noi avansăm, noi ne dezvoltăm în ceea ce privește dialogul. Sigur că, ne deranjează faptul că unele lucruri foarte importante, noi reușim să le discutăm cu o grabă foarte mare, cu o situație care este influențată de alți factori. De exemplu, factorul politic este extrem de nociv în Republica Moldova și el își pune amprenta. Mai există uneori această presiune, nu întotdeauna justificată, din partea partenerilor de dezvoltare. Sunt multe probleme încă de rezolvat.

P.: ***CALM a fost constituit în 2010, sunt 8 ani de activitate. Cum descrieți situația, de până la constituire a CALM, a autorităților locale și cea de acum, cum s-a schimbat?***

V.F.: Până la constituirea CALM, evident, elementul extrem de important a fost că a lipsit vocea administrației locale în tot ce înseamnă mediul decizional în Republica Moldova și tot ce înseamnă reforme, procesul de elaborare și adoptare a cadrului legal din Republica Moldova. Este un element extrem de important. Practic, putem constata că, în mare parte, administrația locală nici nu a participat în mod efectiv și plenar la toate procesele care au avut loc în Republica Moldova. Aceasta s-a demonstrat foarte clar prin diferite efecte, de exemplu: am avut reforme ale administrației publice locale, reforme administrativ-teritoriale, dar făcute fără a consulta autoritățile locale și în rezultat am avut reforme pe care s-au cheltuit o sumedenie de bani, dar, care, ulterior, nu au fost efective și au fost anulate. Este vorba de aceeași reformă administrativ-teritorială anterioară din anul 1998, care a existat doar 2 ani, și multe astfel de exemple, când se adoptau strategii, planuri, legi, fără ca vocea administrației locale să fie auzită. Astfel, realitatea nu era luată în considerație, iar aceasta însemna lipsa unei conexiuni cu autoritățile din teritoriu.

"PROBLEMA PRINCIPALĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA, CÂT DE STRANIU NU AR PĂREA, ESTE LIPSA UNEI ATMOSFERE SĂNĂTOASE DE DISCUȚIE ÎNTRE TOȚI ACTORII IMPLICAȚI. NOI NU AVEM AȘA DISCUȚII ÎN SOCIETATE. NOI AVEM NEVOIE DE PROCES REAL DE DESCENTRALIZARE ȘI DE A SCHIMBA LUCRURILE ÎN DOMENIUL SALARIZĂRII, FIINDCĂ OAMENII PLEACĂ!"

P.: ***De ce în Republica Moldova abia în 2010 a fost constituit Congresul? S-a amânat sau nu a fost nevoie?***

V.F.: Cauze sunt mai multe, cred că a venit o astfel de atmosferă sau un mediu favorabil. Vreau să vă spun că, până la CALM, au mai existat asociații, numai că ele, cum e specific național, au fost multe și divizate pe diferite criterii: politice, subiective etc. Din acest moment au fost inefective. Iată în 2010 a venit aceasta oportunitate, după schimbarea la nivel politic, a venit o anumită coaliție la guvernare și s-a creat acest vid. Instituirea asociației a fost inițiativa unui grup de primari, care au înțeles că, indiferent de viziuni politice, trebuie să încercăm să avem o voce unită și să ne focusăm pe niște chestiuni foarte concrete legate de: administrația publică locală, descentralizarea, interesele comunității locale etc. La început, inițiativa a venit de la vreo 40-50 de primari. Indiferent de viziunea politică, s-a reușit crearea unei astfel de organizații. Vreau să vă spun că, CALM este un fenomen în Republica Moldova. Într-o situație când societatea este extrem de divizată pe criterii politice, naționale, regionale, iată CALM – din contra, e o instituție care a demonstrat că Republica Moldova poate să se unească.

P.: ***Conform statutului, CALM este o asociație apolitică. Cum e să fiți apolitici și să reprezentați***

”TREBUIE SĂ RECUNOAȘTEM DE UNDE PORNIM, NOI VENIM DINTR-O SOCIETATE EXTREM DE CENTRALIZATĂ!”

oameni politici? Se intersectează undeva interesele?

V.F.: Aceasta e și problema că nu se înțelege care e rolul CALM-ului și pe cine reprezintă. CALM nu reprezintă propriu-zis primarii sau consilierii, membrii CALM-ului nu sunt primarii sau alte categorii de funcționari din primărie. Membrii CALM-ului sunt satele, comunele, orașele, iar acestea înseamnă cetățenii, indiferent de apartenența politică. Mulți consideră că membrii CALM-ului sunt primarii, ei fiind în mare parte afiliați politic. Nu! Trebuie de schimbat abordarea și să se înțeleagă – CALM nu este un simplu ONG, pentru că, în primul rând, CALM reprezintă guvernarea locală. În al doilea rând, CALM reprezintă comunitățile locale, iar comunitățile locale sunt formate din cetățeni.

P.: ***Da, dar colaborați/aveți un dialog mai întâi cu primarii, cu președinții de raion…***

V.F.: Primarii, președinții de raioane reprezintă, în baza statutului, cetățenii, deoarece ei sunt aleși. Trebuie de înțeles că ei sunt reprezentanți și, în mare parte, aici e și secretul succesului CALM, deoarece conducerea CALM-ului și toți cei care contribuie la dezvoltarea CALM-ului, de fapt, au lăsat la o parte și au neutralizat elementul politic în totalitate. Să fi fost altfel, în condițiile Republicii Moldova, o astfel de organizație nu supraviețuia și rolul ei avea să fie redus la ceea ce era și până la CALM – la o asociație care era afiliată la una sau la altă forță politică. Vreau să vă spun că nimeni nu poate să acuze CALM de apartenență politică, absolut în nici o mișcare. Da, CALM s-a expus atunci când erau arestați primarii, a adus această informație la cunoștința instanțelor internaționale, pentru că dorim să ne apărăm membrii. CALM s-a expus critic și pe alte viziuni, mai ales atunci când am fost în permanentă întârziere în implementarea strategiilor de descentralizare, a angajamentelor față de Consiliul Europei. Aceasta, întotdeauna, a fost interpretat bolnăvicios și aici eu mă refer nu doar la această guvernare, ci – la toate. Toate guvernările noastre, nu înțeleg cum, dar foarte bolnăvicios primesc critica. La general, însă, pas cu pas, relația se stabilizează. Noi căutăm acest dialog și eu cred că e un proces normal de maturizare.

P.: ***Care este relația CALM cu autoritățile centrale? Conlucrarea poate fi numită eficientă?***

V.F.: Iarăși, totul e în comparație. Noi am avut diferite perioade: mai bune, mai rele, mai stabile și instabile, dar relația, cred că, merge în direcția corectă. Noi trebuie să recunoaștem că există o anumită mentalitate și ea este foarte înrădăcinată în cadrul administrației publice, mai ales centrale, unde există încă această practică de abordări centraliste. În sens că, dacă sunt de la administrația centrală și au câștigat alegerile, trebuie să dicteze modul și comportamentul cuiva. Acestea nu sunt elementele unei societăți democratice, spre care tindem. Respectiv, trebuie să recunoaștem de unde pornim, noi venim dintr-o societate extrem de centralizată – Uniunea Sovietică, care și-a pus amprenta aici. Ținând cont de aceste lucruri, vreau să vă spun că, relația merge pe direcția bună. În rezultatul diferitor contradicții, pe parcurs s-a stabilit o anumită relație, s-au înțeles anumite lucruri, a fost nevoie ca primarii în 2012 să iasă în stradă, atunci când au încercat să-și promoveze niște drepturi legate de descentralizare și salarizare. A fost necesar, pentru că după cum am mai spus, datorită mentalității, unii conducători de stat nu înțelegeau că este nevoie de a apleca urechea la acest actor, care este administrația publică locală, dar nu de a-l neglija. Sigur, noi am avut niște relații foarte bune, am fost implicați în procesul de elaborare și a strategiei de descentralizare și a multor legi foarte importante. Dacă vorbim de evoluție, cu siguranță, avem și progrese, 2016 a fost un an foarte bun, când a început un dialog real, bazat pe discuții. Apropo, la noi încă nu se înțelege bine ce înseamnă dialog, chiar recent am avut o întâlnire la un destul de înalt nivel și ne spuneau: „Ce vorbiți mereu că nu e suficient dialog, iată citiți legile pe participgov.md și expuneți-vă”. Noi am încercat să le explicăm că nu-i dialog acesta, asta-i transparență, dar dialog e atunci când se așază toți actorii importanți și discută lucrurile.

”CALM NICIODATĂ NU A FOST O ORGANIZAȚIE ANTI-GUVERN. DIMPOTRIVĂ – CALM A ÎNCERCAT SĂ AJUTE, PRIN EXPERTIZE, AVIZE, PROPUNERI CONCRETE…. VREAU SĂ VĂ SPUN CĂ, DIN ANUL 2016 PÂNĂ ÎN FEBRUARIE 2017, SITUAȚIA ÎN ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ARĂTA NIȘTE SEMNALE FOARTE POZITIVE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE, CHIAR ÎN FAȚA CONSILIULUI EUROPEI!”

P.: ***Cui i se supune CALM? De unde vin resursele financiare pentru a fi realizate diferite proiecte?***

V.F.: În primul rând, ce înseamnă CALM?

P.: ***Congresul Autorităților Locale din Moldova. Asociație.***

V.F.: Dar mai precis? În primul rând CALM reprezintă toate comunitățile din Republica Moldova. În serviciul CALM este secretariatul, care, de fapt, este constituit din director executiv, experți, coordonatori pe diferite direcții. La fel, trebuie să înțelegem că membru al CALM poate fi doar un sat, oraș, comună, municipiu, ci nu un primar sau altcineva. În ceea ce privește modul cum e asigurată funcționarea CALM-ului, cu siguranță, CALM a preluat unele din cele mai reușite, sperăm, practici din țările unde funcționează foarte bine aceste asociații de acest gen. În primul rând, sunt membrii, care, în mod normal, ar trebui să achite cotizațiile ca să asigure independența și autonomia financiară a organizației. La noi procesul acesta, iarăși, e în evoluție. A pornit, însă, din păcate, încă nu avem o cultură care să fie dezvoltată în așa fel ca toți membrii să achite cotizațiile ca să fie asigurată activitatea. În acest fel, activitatea CALM este extrem de complexă, aceasta ține de procesul decizional, procesul de avizare, legi, inițiative, asistență pentru membri, consultanțe pe diferite domenii, instruiri, promovări. În Norvegia, în astfel de organizații, activează circa 300 de angajați, ca să înțelegeți. Ca să continuăm, o parte din finanțare sunt cotizațiile, numai că nivelul lor e destul de jos și altă parte e că aplicăm la diferite proiecte și încercăm să atragem fonduri pe diferite direcții.

P.: ***Au fost cazuri în care unii au decis să nu mai fie reprezentanți ai CALM? Care a fost motivul?***

V.F.: Da, e un caz unic de acest gen.

P.: ***Membrul a fost exclus sau a luat singur decizia de a părăsi asociația?***

V.F.: Acest caz este unul excepțional și unic, scos din absolut toate tiparele. Deoarece, CALM este o organizatie benevola, iar orice membru/administrație locală are dreptul sa devină membru CALM sau sa înceteze a mai fi membru. La moment, peste 800 de colectivități locale sunt membrii CALM. Adică circa 90 % din toate unitățile administrativ-teritoriale. Totodata, cei care nu sunt membri, ei nu-s membri din motive că nu ar vrea, pur și simplu, e un proces obiectiv, pentru că nu-i posibil din aproape 900 de primării – 100% să devină membri, e un proces de lungă durată. Practic, în nici o țară cu multe localități, nu sunt toți membri. Astfel, unicul caz, în care un membru a decis să iasă a fost cazul mun. Orhei. Dar, acesta e un caz singular și foarte greu de explicat motivele adevărate. El a apărut într-un context social-politic complex, pentru că cineva în 2017 au fost foarte supărați pe pozițiile noastre în problemele legate de presiunile asupra primarilor și blocajul în implementarea reformelor. Prin urmare, în loc de un dialog civilizat, s-au încercat astfel de metode de influența asupra CALM. Vă spun, datorită culturii foarte joase, nu știu de ce cei care erau la guvernare, au încercat la acel moment, în loc de dialog, o metodă de a închide gura CALM-ului sau de a-l neutraliza. Cred că a fost o greșeală foarte mare. Fapt confirmat prin diverse rapoarte independente în special al Consiliului Europei, privind degradarea situației în APL. Plus, CALM, practic, niciodată nu a fost o organizație anti-Guvern. Dimpotrivă – CALM a încercat să ajute, prin expertize, avize, propuneri concrete…. Vreau să vă spun că, din anul 2016 până în februarie 2017, situația în administrația locală arăta niște semnale foarte pozitive de îmbunătățire, chiar în fața Consiliului Europei. Noi eram considerați ca o țară de succes. Am avut și o relație foarte bună cu Guvernul, iar datorită acestei relații a fost semnat un Acord de implementare a recomandărilor Consiliului Europei. Un Acord trilateral: Guvernul, Consiliul Europei și CALM-ul. De asemenea au fost adoptate mai multe legi și inițiative importante pentru APL. Însă începând cu a doua jumătate a 2017, a intervenit o schimbare totală în atmosfera care e în societate, care nici nu a depins de CALM. S-a schimbat sistemul electoral și a început în societate o luptă, unde rolul primarilor a început să crească enorm, aceasta datorită sistemului mixt, unde rolul autorităților locale e important. Prin urmare, au fost presiuni enorme pe primari, iar CALM, indiferent de afilierea politică, este obligat să-și apere membrii. Clar lucru, CALM a început să iasă cu poziții oficiale. Cineva a considerat atunci că noi suntem prea vocali, că noi criticăm. Ne-au plasat în lista neagră și au început să lucreze, cum se lucrează în Republica Moldova, cu metode necivilizate – să le spunem așa. Inclusiv sa determine anumite localități să iasă din CALM in baza unor motive total rupte de realități. Ne bucurăm foarte mult că membrii CALM nu s-au dat supuși unor astfel de provocări și regretăm că Orhei a acceptat acest joc urât. Dar este dreptul său, pe care îl respectăm. Speram că va veni timpul și aceasta decizie va fi revizuită, deoarece Orhei este un oraș important și are un cuvânt de spus în procesul de apărare a drepturilor și intereselor APL din Moldova.

P.: ***Care e cea mai stringentă reformă de care are nevoie administrația locală în acest moment?***

V.F.: Eu o să vă surprind, dar aceasta nu-i reforma administrativ-teritorială. Eu știu că se vehiculează aceasta, dar eu vă spun, ca o persoană, care, practic, de 20 de ani e în domeniul administrației publice, e o mare amăgeală și neînțelegere cu privire la ce înseamnă administrația publică locală și cum ea funcționează. Toate argumentele care se aduc pentru această reformă administrativ-teritorială nu sunt întemeiate și asta o să vedeți dacă fiecare punct îl analizezi în parte. Ca exemplu, se spune că avem prea multe comunități, că e greu de administrat – ceea ce, practic, nu este adevărat, dimpotrivă – noi avem exemple de țări care se dezvoltă bine, precum este Slovacia, Cehia, Ungaria, care au un sistem încă mult mai fragmentat. Recent, la noi au fost colegii din SUA, ei au primării cu 25 de oameni, noi mai glumeam că restul, în afară de primari, sunt consilieri. Se mai vorbește despre aspectul economic, dat fiind faptul că, dacă se lichidează primăriile, atunci vor crește veniturile – nu este adevărat, nu este nici o confirmare nicăieri. Din păcate, la noi nu se înțelege ce înseamnă o reformă a administrației publice locale, ea se substituie prin reforma administrativ-teritorială. În al doilea rând, e faptul că, la noi, întotdeauna, s-a jucat cu lucrurile acestea și nu s-a făcut o descentralizare adevărată. Lichidarea primăriilor e un lucru foarte periculos pentru Republica Moldova. Noi, în fond, nu suntem împotriva reformei, inclusiv administrativ-teritoriale, numai că ea trebuie să fie privită într-un context mai larg. Și acum să răspund la întrebarea dumneavoastră, problema principală din Republica Moldova, cât de straniu ar părea, este lipsa unei atmosfere sănătoase de discuție între toți actorii implicați. Noi nu avem așa discuții în societate. Noi avem nevoie de proces real de descentralizare și de a schimba lucrurile în domeniul salarizării, fiindcă oamenii pleacă.

P.: ***În 2019 vor avea loc alegerile locale în Republica Moldova. Ce așteptări aveți de la acestea?***

V.F.: În primul rând, e o incertitudine totală, se discută foarte mult despre aceste alegeri. Iarăși, nu se știe când vor fi alegerile, în mod normal, în iunie expiră mandatul. Se discută chiar că vor fi prelungite cu jumătate de an, suntem într-o situație foarte incertă. Ce să așteptăm? Numai speculații, e o netransparență totală, o lipsă de dialog. Noi, practic, vom trăi încă 3 luni într-un vid total. Din păcate, la moment, în administrația locală este o dezamăgire foarte mare, adică o atmosferă destul de grea psihologic. Aceasta e pentru că s-au făcut foarte multe presiuni în ultimul timp asupra autorităților locale și foarte multă lume bună este gata să plece și să lase mandatul. Aceasta e foarte grav. Prea multă presiune psihică.

P.: ***Cum e mai bine să fii în R. Moldova: un primar independent și cu resurse minime sau unul cu un partid „în spate” și cu mijloace financiare? De ce?***

V.F.: Primarii independenți, cu adevărat independenți, vedeți că independența e chestie relativă în Republica Moldova, mai greu reușesc în comparație cu cei care sunt la guvernare sau reprezintă un partid care este la guvernare. În același timp, eu știu foarte mulți primari independenți care reușesc foarte bine să se descurce, chiar dacă sunt sub o presiune foarte mare, iar acești primari sunt foarte puțini. Aici este și un alt aspect, nimeni nu știe cât îi costă pe acești primari care își schimbă afilierea politică, aici am în vedere cât îi costă din demnitate, onoare, percepție.

ȘEDINȚA GUVERNULUI CU PARTICIPAREA CALM!

S-A CERUT RESPECTAREA PRINCIPIILOR AUTONOMIEI LOCALE LA ADOPTAREA NOULUI SISTEM DE SALARIZARE ȘI A ALTOR LEGI!

Expertul în domeniul juridic Viorel Rusu a a reprezentat Congresul Autorităților Locale (CALM) la ședința Guvernului din 8 noiembrie, curent. Printre proiectele de Lege analizate și aprobate de către Executiv a fost și cel privind **sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. CALM a venit cu mai multe propuneri la Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. „Am atras atenția la faptul că sistemul este centralizat și că acesta ar trebui să fie racordat la principiile autonomiei locale, adică valorile din Legea respectivă să fie minimale pentru autoritățile locale, astfel încât APL să aibă posibilitatea de a face politică proprie în domeniul cadrelor pentru a atrage și a menține specialiștii ,,, a menționat Viorel Rusu.**

În cadrul ședinței Executivului, expertul CALM a declarat că Legea nu trebuie să aibă efecte retroactive, iar drepturile APL dobândite anteriortrebuie păstrate, printre acestea fiind premiile și ajutoarele materiale.

De asemenea, CALM a atras atenția asupra faptului că baza de calcul a salariului trebuie să fie una obiectivă, nu una subiectivă. „La baza calculelor ar trebui să se ia salariul minim din sectorul real al economiei, ideal ar fi chiar cel mediu.“

Potrivit CALM, proiectul respectiv discriminează într-o măsură oarecare funcționarii și personalul de la nivel local, deoarece se face deosebire nu doar între funcționarii de la nivel central și cei de la nivel local, dar și între funcționarii de nivelul II și cei de nivelul I. „Acest lucru înseamnă că APL de nivelul I va fi salarizat într-o măsură mai mică, ceea ce nu este corect din punct de vedere al principiilor de organizare a sistemului administrației publice“, a menționat Viorel Rusu.

CALM a atenționat că la stabilirea nivelului de salarizare nu se ia în considerare stagiul, profesionalismul sau experiența funcționarilor, nu se ține cont nici de nivelul sau mărimea unității administrativ-teritoriale, așa cum este stipulat în Anexa nr. 1 din Legea cu privire la organizarea administrativ-teritorială, unitățile administrative-teritoriale fiind clasificate în dependență de numărul populației.

La proiectul de Lege privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar CALM a prezentat anterior factorilor de decizie un Aviz complex, cu propuneri concrete ce urmau a fi luate în considerare. Cu regret, Executivul a aprobat proiectul Legii cu privire la sistemul unitar de salarizare fără a examina propunerile CALM. Urmează să promovăm aceste inițiative în cadrul Parlamentului.

Discutând despre proiectul Legii cu privire la biblioteci, Viorel Rusu a declarat că pentru APL au fost stabilite atribuții fără acoperire financiară. Același lucru se atestă și în cazul proiectului de Lege cu privire la condominiu. Membrii Guvernului au opinat că această prevedere ar trebui să se regăsească în Legea bugetului de stat. În ceea ce privește bugetul de stat, CALM a menționat că acesta ar trebui să conțină un compartiment ce ar permite acoperirea cheltuielilor pentru atribuțiile delegate. Membrii Guvernului au luat act de propunerea CALM.

Anterior, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a organizat ședința Consiliului de Administrare al CALM în cadrul căreia a fost prezentat noul Proiect de Lege privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. La

eveniment au participat reprezentanți ai APL și ai Cancelariei de Stat, dar și experți ai CALM.

Scopul ședinței a fost de a identifica opiniile membrilor CALM referitor la acest proiect de lege important și așteptat de către toate categoriile de funcționari din administrația publică locală și care poate influența foarte mult situația din cadrul APL în ceea ce privește păstrarea, dar și atragerea specialiștilor în acest domeniu.

Membrii CALM au afirmat că această Lege are unele lacune de ordin conceptual, iar o primă constatare a fost că se centralizează sistemul de salarizare în domeniul dat și nu se ține cont de principiile de funcționare și administrare a APL, cum ar fi autonomia financiară, organizațională ș.a. Angajații în domeniul APL au considerat că la elaborarea acestui proiect nu s-a ținut cont nici de faptul că autoritățile locale nu sunt în relații de subordonare în raport cu autoritățile cen-

trale, bugetele locale sunt separate de cel central, iar APL beneficiază de autonomie locală.

Totodată, trezește suspiciuni modul în care au fost stabilite diferite nivele de salarizare. Unii participanți au specificat că pot fi cazuri când unii angajați care se află în subordinea autorităților cu funcții de conducere pot fi remunerați mai bine decât conducătorii.

De asemenea, reprezentanții APL s-au arătat nedumeriți de graba cu care se dorește aprobarea acestei Legi, dar și de modul netransparent al elaborării proiectului, fără implicarea tuturor celor interesați.

Valentina Casian, primarul municipiului Strășeni a declarat că responsabilii de implementarea proiectelor de dezvoltare în comunitățile locale trebuie să beneficieze de sporuri salariale, astfel încât aceștia să fie motivați să muncească cu dăruire.

Ion Diacon, secretarul preturii sectorului Botanica a municipiului Chișinău a afirmat că în gestiunea instituției pe care o reprezintă sunt 200 de mii de oameni și cu toate acestea va fi mai prost remunerat decât secretarul unui raion cu câteva zeci de mii de cetățeni.

Alexei Burlacu, primarul comunei Rogojeni, Șoldănești a menționat că în localitatea sa la unele întreprinderi sunt paznici cu salarii mai mari decât a primarului. „Din considerente economice deja e mai bine să fii paznic, această categorie de angajați lucrează 8 ore și apoi beneficiază de odihnă iar noi, atunci când este nevoie, putem lucra și 24 de ore."

Nicolae Tudoreanu, primarul satului Fețelița, raionul Ștefan Vodă consideră că acest proiect de lege pare a fi unul ambițios deoarece implică foarte multe cheltuieli publice. „Se spune că aceste cheltuieli vor fi acoperite din supra încasările care vin de la Serviciul Vamal și de la Fisc. Totuși, se constată o discrepanță între funcțiile finanțate de la bugetul de stat de până la implementarea acestui sistem nou de finanțe publice locale. Sunt și unele întrebări legate de acoperirea cheltuielilor pentru bugetele locale pentru anul viitor. De asemenea, pentru luna decembrie trebuie să fie asigurate facilitățile Legii vechi pentru acest an bugetar." Nicolae Tudoreanu și-a exprimat speranța că în cadrul audierilor care au loc în aceste zile vor fi făcute compromisurile necesare și noua Lege va motiva oamenii competenți să vină în sistem. „Este nevoie de o concurență reală în ocuparea funcțiilor publice, pentru că numai atunci vom avea rezultate bune în administrația locală."

Roman Vitiuc, șef al Direcției Audit Intern din cadrul Primăriei municipiului Chișinău a fost de părere că discuția a fost una constructivă și speră că va fi asigurat un nivel demn de salarizare pentru personalul angajat în funcțiile publice.

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a dat asigurări că toate propunerile discutate în cadrul întrunirii se vor regăsi în Avizul CALM privind îmbunătățirea proiectului respectiv. „Este necesar de a păstra garanțiile sociale dobândite prin Legile anterioare, în special dreptul funcționarilor publici și a demnitarilor din cadrul APL de a avea prime în cuantumul stabilit anterior. De asemenea, este important de a păstra mecanismul stabilit recent de Parlament privind simplificarea procedurii de acordare a acestor premii, eliminarea discrepanțelor dintre diverse categorii, de exemplu, se atestă o diferență prea mare între primarii orașelor de reședință și conducătorii autorităților locale de nivelul II. Sperăm că această diferență va fi, cel puțin, micșorată. În același timp, este necesar de a introduce modificări în ceea ce privește asigurarea din bugetul de stat a minimului necesar a acestor majorări."

CALM consideră că toate aceste modificări nu necesită mare efort și nici cheltuieli semnificative, dar care ar aduce plus valoare și ar motiva specialiștii calificați să dorească să activeze în cadrul APL, iar pe funcționarii angajați să nu părăsească sistemul.

CONFORM UNOR ANALIZE PREALABILE,

EXISTĂ RISCUL CA ÎN ANUL 2019 BUGETELE LOCALE SĂ PIARDĂ VENITURI DE PÂNĂ LA 400 MILIOANE DE LEI!

În data de 8 noiembrie curent pe pagina web a Guvernului www.particip.gov.md a fost prezentat spre consultare publică proiectul bugetului de stat pentru anul 2019. Proiectul este prezentat cu întârziere semnificativă față de termenii legali stabiliți. Mai mult decât atât, afișarea proiectului pe resursa informațională menționată s-a dovedit a fi una pur formală, deoarece proiectul a fost propus spre examinare și aprobare în ședința Guvernului din aceiași zi.

"CALM CONSTATĂ CĂ DIN TOATE COMPONENTELE BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL, CEA MAI MICĂ CREȘTERE SE ANTICIPEAZĂ ÎN CAZUL BUGETELOR LOCALE. ACESTEA VOR CREȘTE LA VENITURI ȘI CHELTUIELI DOAR CU 5,3%. SPRE COMPARAȚIE, BUGETUL DE STAT ESTE PLANIFICAT SĂ CREASCĂ CU 14,1% LA VENITURI ȘI 13,5% LA CHELTUIELI!"

În cadrul unei examinări per ansamblu se atestă că Bugetul Public Național pentru anul 2019, pe componentele sale formate de Bugetul de stat, Bugetul asigurărilor sociale de stat, Fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală și a estimărilor bugetelor locale consolidate, se planifică o creștere a veniturilor în mărime de 9,4% și cu 9,7% a părții de cheltuieli.

CALM constată că din toate componentele Bugetului Public Național, cea mai mică creștere se anticipează în cazul bugetelor locale. Acestea vor crește la venituri și cheltuieli doar cu 5,3%. Spre comparație, Bugetul de stat este planificat să crească cu 14,1% la venituri și 13,5% la cheltuieli. În conformitate cu estimările care au stat la baza elaborării Legii bugetului de stat, creșterea reală a PIB este anticipată în mărime de 4%, rata anuală a inflației fiind evaluată în mărime de 4,9%. În comparație cu datele menționate, creștere anticipată a veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale pentru anul 2019 este una neglijabilă.

Proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2019 prevede o diminuare a veniturilor realizate din aplicarea impozitului pe veniturile persoanelor fizice. CALM este de părere că diminuarea în cauză este determinată de recentele modificări ale legislației fiscale, care au vizat schimbarea condițiilor de calculare a impozitului menționat, implicit a mărimii deducerilor și a cuantumului taxei aplicate. Diminuarea veniturilor la această componentă este în mărime de 189,3 mil. lei față de valorile aprobate pentru anul 2018, în conformitate cu legea bugetului de stat pe anul curent. Valorile reale ale încasărilor la acest capitol nu sunt cunoscute la moment, exercițiul bugetar anual nu este finalizat. În baza datelor disponibile privind executarea bugetului de stat pe durata primelor 9 luni ale anului, extrapolate la nivelul întregului an, pierderile din încasarea taxei în cauză sunt de peste 205 mil. lei. Proiectul legii bugetului de stat pe anul 2019 presupune o creștere a încasărilor din taxe și impozite cu 12,6% față de sumele aprobate pentru anul 2018. Dacă aplicăm acest coeficient de creștere, încasările din colectarea impozitului pe veniturile persoanelor fizice anticipate pentru anul 2019 sunt mai mici față de valorile calculate în condițiile vechi, până la implementarea recentelor schimbări ale legislației fiscale, în mărime de 398,7 mil. lei. Potrivit CALM, evoluțiile la acest capitol sunt importante, deoarece încasările din aplicarea impozitului pe veniturile persoanelor fizice sunt o sursă de venit ale bugetelor locale. În context cu evoluțiile menționate, necesitatea revederii condițiilor de formare a veniturilor autorităților locale este eminentă.

Proiectul bugetului de stat presupune diminuarea semnificativă a transferurilor cu destinație specială pentru reparații capitale, de ordinul a 127,7 mil. lei, scăderea fiind mult mai accentuată în cazul autorităților publice locale de nivelul 1 (scăderea este mai mare de 5 ori față de valorile aprobate în Bugetul de stat pentru anul 2018). De asemenea, transferurile cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor publice locale sunt planificate să crească în termeni nominali doar cu 3% (mai puțin decât rata anticipată a inflației).

De asemenea, CALM constată cu îngrijorare că deși proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2019 propune creșterea substanțială a altor transferuri curente cu destinație generală, cu 306,7 mil. lei, această creștere nu va compensa pierderile, urmare a schimbărilor operate asupra modului de calculare a impozitului pe veniturile persoanelor fizice, care sunt de ordinul a 398,7 mil. lei. Totodată, în paralel cu proiectul Legii bugetului de stat, în ședința Executivului din data de 8 noiembrie curent, a fost examinat și proiectul Legii privind sistemul unitar de salarizare în sistemul bugetar. Proiectul în cauză vine să amelioreze condițiile de activitate ale personalului instituțiilor bugetare din țară, inclusiv ale personalului instituțiilor finanțate din bugetele locale. Totuși, așa cum arată datele Bugetului Public Național pentru anul 2019, momentan nu există surse financiare în vederea finanțării creșterii nivelului de salarizare, în condițiile menținerii la nivelul anterior a cheltuielilor pe alte capitole.

PERCEPTORII FISCALI DIN ADMINISTRAȚIA LOCALĂ SUNT AJUTAȚI SĂ SE CONSOLIDEZE ÎNTR-O REȚEA PROFESIONALĂ ÎN CADRUL CALM

130 de perceptori fiscali din toate raioanele Republicii Moldova au participat în cadrul Atelierului de lucru organizat de Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) cu genericul: „Problemele și provocările în domeniul serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale“. Evenimentul a avut loc la 28 septembrie, la Chișinău.

Imperfecțiunile legislative, problemele în domeniul perceperii fiscale, impedimentele privind colectarea impozitelor și taxelor locale, condițiile de muncă și salariile mici a acestei categorii de funcționari au fost printre subiectele abordate în cadrul evenimentului. Potrivit participanților, fără o schimbare importantă la nivelul creșterii bazei fiscale, a veniturilor la nivel local riscăm să pierdem capacitățile și posibilitățile de a schimba lucrurile spre bine. De asemenea, perceptorii fiscali au menționat că asemenea seminare cu participarea specialiștilor din toată republica, în cadrul cărora ar putea acumula experiență și cunoștințe nu au mai fost organizate.

În debutul evenimentul au fost prezentate serviciile Congresului Autorităților Locale din Moldova destinate membrilor săi: Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală; Serviciul de Suport al operatorilor mici de apă și canalizare (SOMAS) și Serviciul CALM de Asistență Juridică pentru APL.

De asemenea, CALM a elaborat un ghid practic pentru specialiștii implicați în colectarea taxelor și impozitelor locale și acesta a fost distribuit tuturor participanților.

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a menționat că perceporii fiscali reprezintă o categorie importantă a funcționarilor publici din cadrul APL, cu toate acestea au fost lăsați fără atenția corespunzătoare. „Nu prea ați avut posibilitatea să participați la seminare de instruire, să comunicați între DVS. Problemele s-au acumulat pe parcursul anilor, iar din cauza unui nivel de salarizare derizoriu și a lipsei prestigiului acestei funcții este tot mai greu să reușim să atragem în acest domeniu persoane calificate, dar și să menținem în primării specialiștii care există.“

Potrivit lui Viorel Furdui, CALM consideră necesar de a acorda atenția cuvenită și acestei categorii de funcționari și de a-i ajuta să se consolideze într-o rețea profesională, astfel va fi mai ușor de identificat problemele și de promovat în continuare drepturile și interesele perceptorilor fiscali.

Expertul CALM Octav Ivanov a amintit că la nivelul APL-urilor avem circa 900 de perceptori fiscali și este foarte important ca ei să aibă voce unificată, iar prin intermediul unei rețele a acestei categorii de funcționari am putea influența mai ușor asupra procesului decizional atât la nivel național, cât și regional.

Primarul satului Fețelița, Ștefan Vodă Nicolae Tudoreanu a punctat faptul că după modificările operate la Legea privind finanțele publice locale, bugetul nu mai este centrat pe normative de cheltuieli, ci pe venituri, iar în aceste condiții funcția perceptorului fiscal este una destul de importantă în APL. „Dacă până la modificările operate la Lege APL erau amendate pentru colectarea de mai multe venituri, li se dădeau mai pu-

ține transferuri cu destinație generală, noul sistem încurajează efortul fiscal propriu, iar importanța acestui specialist devine și mai mare. Pregătirea acestor specialiști este un lucru foarte important și îmi pare bine că Congresul Autorităților Locale din Moldova a luat această decizie de a școlariza și perceptorii fiscali. S-a observat că sunt foarte multe probleme, iar distribuirea acestui îndrumar perceptorilor fiscali este o decizie salutabilă, deoarece aici vor găsi răspunsul la foarte multe întrebări pe care și le pun specialiștii fiind în serviciul de colectare a impozitelor.“

Expertul CALM pe administrarea impozitelor și taxelor locale Gheorghe Gasnaș a afirmat că urmează să fie organizată o comisie în cadrul căreia să participe specialiști din domeniu. „În cadrul acesteia ar putea fi aprobate mai multe decizii privind luarea la balanța primăriilor a bunurilor ce nu au succesori, impozitarea obiectelor ce nu sunt date în exploatare, dar au grad de finisare de 50% și mai mult și acestea, în mare parte, sunt folosite, trebuie să fie echitabilă evaluarea bunurilor, sunt și alte aspecte ce urmează a fi analizate.“

Diana Rosipanu, specialist principal în Direcția Colectare Impozite, Taxe Locale în cadrul primăriei municipiului Bălți a confirmat că problemele cu care se confruntă perceptorii fiscali sunt cam aceleași: imperfecțiunea legislației în vigoare, dar și contrapunerea actelor normative, uneori aceeași normă legală stipulează prevederi diferite. „Trebuie să facem un registru al riscurilor, să identificăm soluțiile și apoi să venim cu propunerile de modificări legislative.“

Daria Gangan, reprezentant al primăriei Rădulenii Vechi, Florești a comunicat că deși de patru ani este pensionară, continue să activeze în calitate de perceptor fiscal. „În APL vin puțini tineri specialiști. Leafa e mică și tinerii caută oportunități mai bune. Mai lucrez deoarece suportul pe care îl primesc din salariu este semnificativ, un alt motiv este că am și sentimentul că încă mai sunt de folos societății.“ Daria Gangan consideră important evenimentul organizat de CALM. „În cadrul acestui seminar suntem prezenți specialiști din toate raioanele. Aducând în discuție problemele, fiind împreună reușim mai ușor se identificăm soluțiile. Aflăm lucruri noi de la CALM. Ne-am dori și unele consultații juridice, deoarece noi nu suntem instruiți atât de mult în acest domeniu.“

Acest seminar a încheiat ciclul evenimentelor organizate de CALM destinate instruirii tuturor categoriilor de funcționari din cadrul APL. Până la sfârșitul anului curent, CALM își propune să creeze corpuri profesionale de specialiști care să aibă posibilitatea de a-și promova drepturile și interesele.

SECRETARII CONSILIILOR LOCALE ÎȘI PUN SPERANȚA ÎN CALM

Câteva zeci de secretari ai Consiliilor locale din majoritatea raioanelor Republicii Moldova au dat curs invitației Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) de a participa la atelierul de lucru cu genericul: „Definitivarea planului de Acțiuni în procesul de creare și dezvoltare a Rețelei profesionale a Secretarilor din cadrul CALM.“

CALM își propune să promoveze interesele specifice ale secretarilor, atât la nivelul APL, cât și la nivelul cadrului normativ și legislativ. Un alt obiectiv este de a dezvolta capacitățile instituționale ale acestei categorii de funcționari prin intermediul seminarelor tematice, schimburilor de experiență, vizitelor de studiu în republică și peste hotare ș.a.

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a vorbit despre procedura inițiată de CALM privind crearea mai multor rețele profesionale, printre care a secretarilor, a contabililor, a perceptorilor fiscali din cadrul primăriilor, a inginerilor cadastrali.

Secretarii au salutat inițiativa CALM de a crea o Rețea a Secretarilor în cadrul CALM, vorbind despre multiplele probleme cu care se confruntă în activitatea, noua Lege privind includerea actelor administrative în Registrul de stat al actelor locale fiind o altă povară pusă pe umerii lor.

Potrivit secretarilor, 5 zile pentru includerea actelor în acest Registru de stat este un termen foarte mic (nu este clar dacă sunt zile calendaristice sau lucrătoare) ținând cont de multiplele sarcini, intervenții, activități, necesități de autoinstruire, etc. De asemenea, termenul restrâns duce la lezarea drepturilor salariatului la studii, la un regim redus de muncă în cazul revenirii la muncă din concediul de îngrijire a copilului până la 3 ani, in cazul cumulării atribuțiilor temporar vacante, în cazul în care secretarul face parte din echipa ce implementează proiecte, etc. În condițiile în care se atestă o criză acută de specialiști, practic nu există persoane care ar putea în lipsa secretarului să exercite aceste atribuții și să se încadreze în timp. Secretarii au fost de părere că ei se transformă în operatori sau arhivari și nu mai au timp să dedice în interesul direct al comunității. De asemenea, amenzile excesive prevăzute în cazul în care secretarul nu va reuși să se încadreze în termen vor crea condiții ca secretarul să activeze doar în folosul statului, deoarece va fi nevoit să plătească amenzi pentru fiecare act neplasat în termenii stabiliți.

Irina Certan, secretar interimar al Consiliului orășenesc Cricova a menționat că timp de o lună a publicat în trei exemplare circa 150 de acte emise de Consiliul orășenesc și primărie.

CALM a dat asigurări că va aborda toate aceste subiecte cu reprezentanți ai Guvernului.

Revenind la subiectul de bază al reuniunii, expertul CALM Octav Ivanov a specificat faptul că urmează să fie pregătit un regulament de organizare și funcționare a Rețelei Secretarilor în cadrul CALM, dar și alte acte necesare pentru a derula acest proces.

Nadejda Darie, secretarul general al Rețelei femeilor în cadrul CALM a menționat că cele mai importante activități ale secretarilor urmează să fie reflectate în ziarul „Vocea Administrației Locale“, în cadrul emisiunii „La Înălțime cu CALM“, dar și pe site-ul calm.md.

Elena Nicolau, secretar al Consiliului Local din Porumbești, Cantemir consideră că este binevenită constituirea unei asemenea rețele, deoarece „apar multe neclarități în activitate și nu prea ai cu cine să le discuți.“

Renata Gabur, secretarul Consiliului raional Ciuciuieni, Sângerei s-a arătat convinsă de faptul că CALM este o asociație importantă pentru toți funcționarii publici din cadrul APL. „Toate informațiile pe care ni le trimiteți prin poșta electronică, sau pe care le acumulăm în cadrul cursurilor de instruire ne sunt de mare folos în activitate.“

Ina Danilov, secretarul Consiliului local Coșnița, Dubăsari a declarat că Rețeaua Secretarilor în cadrul CALM va avea ca sarcină de bază identificarea șirului de probleme prioritare, dar și a soluțiilor la nivel național.

CALM își propune ca în perioada următoare să organizeze Adunarea de constituire a Rețelei Secretarilor în cadrul CALM.

REFORMA APL ÎN NORVEGIA - SUBIECT DE STUDIU PENTRU ALEȘII LOCALI DIN REPUBLICA MOLDOVA!

NOILE SERVICII ALE CALM AU FOST PREZENTATE MEMBRILOR SĂI!

Membri și experți ai CALM au participat la seminarul cu genericul „Reforma APL și rolul asociației APL din Norvegia (KS)– una dintre cele mai prospere și democratice țări din Europa“. Prezentarea activității KS și a CALM, dar și reforma administrativ-teritorială care este implementată acum în Norvegia au constituit subiectele principale ale întrunirii.

În deschiderea evenimentului, președintele CALM Tatiana Badan i-a salutat pe cei circa 50 de primari prezenți la eveniment, menționând că Norvegia este una dintre cele mai prospere țări din Europa, iar politicile implementate de această țară pot fi servi ca exemplu pentru Republica Moldova. „Împreună cu KS ne propunem să identificăm cele mai bune servicii de care să poată beneficia membrii CALM. Ne bucurăm și de prezența reprezentanților ministerului Finanțelor la acest eveniment deoarece atunci când reușim să avem un bun dialog cu autoritățile centrale reultatele sunt sesizabile și pentru cetățenii din localitățile noastrele.“

Bjoern Rongevaer, consultant superior în cadrul Asociației Autorităților Locale din Norvegia (KS) a făcut o prezentare a serviciilor prestate de către instituția sa colectivităților locale din Norvegia. Expertul norvegian a menționat despre rolul asociațiilor în consolidarea autonomiei locale și a procesului de descentralizare. „Toate municipiile existente în Norvegia sunt membre ale KS, iar noi avem grijă de toți membrii noștri.“

Potrivit lui Bjoern Rongevaer, toate APL militează pentru mai puțin control din partea statului și mai multe resurse transmise de către stat la nivel local, ceea ce este și firesc.

De asemenea, Bjoern Rongevaer a vorbit despre reforma teritorial-administrativă și cum este ea implementată în Norvegia. Expertul KS a explicat că cea mai mică municipalitate din Norvegia are 206 oameni. „Peste 1/3 dintre municipalități au o populație de circa 3000 de locuitori. În 50% dintre acestea locuiesc circa 5 mii de oameni. Doar o municipalitate are 50 mii de locuitori.“

Ion Dolganiuc, primar de Colibași, Cahul a fost de părere că subiectul abordat este unul de interes major. Dacă această reformă urmează să fie implementată în Republica Moldova, aceasta trebuie să fie consultată cu reprezentanții APL, sau nemijlocit cu cetățenii. „Experiența țărilor europene ne arată că acest lucru trebuie să-l cunoască beneficiarii. Eu, ca și cetățean simplu, aș fi indiferent unde se află primăria și cine este primarul, dacă aș avea tot necesarul asigurat, adică infrastructură dezvoltată, dar și servicii de calitate. În aceste condiții ar fi binevenită o amalgamare sau o reformă administrativ-teritorială.“

Gheorghe Grigoraș, primar al satului Ciuciuleni, raionul Hâncești susține că numărul populației localităților din țară se micșorează și astfel apare necesitatea de a comasa unele primării și de a trece la o autogestiune a acestora. „Practica țărilor avansate prezintă interes pentru noi. Trebuie să fim pregătiți din timp ca să nu comitem erori așa cum s-a întâmplat în cazul implementării programului Pământ. CALM este o organizație destul de binevenită și importantă în republică și prin intermediul ei se acumulează mai multe

„REFORMA APL TREBUIE SĂ RĂSPUNDĂ CERINȚELOR CETĂȚENILOR, IAR CA REZULTAT APL URMEAZĂ SĂ AIBĂ MAI MULTE COMPETENȚE. ÎN 2013 A ÎNCEPUT REFORMA ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ ÎN NORVEGIA, ACUM EA ÎNCĂ SE IMPLEMENTEAZĂ ȘI SE VA ÎNCHEIA ÎN 2020. PE PARCURSUL A MAI MULTOR ANI S-A DISCUTAT PE LARG ÎN SOCIETATE DESPRE CUM AR TREBUI FIE ACEASTA.“

REFORMA APL ÎN NORVEGIA - SUBIECT DE STUDIU PENTRU ALEȘII LOCALI DIN REPUBLICA MOLDOVA!

NOILE SERVICII ALE CALM AU FOST PREZENTATE MEMBRILOR SĂI!

idei, care pot fi regăsite în amendamentele unor Legi."

În a doua parte a seminarului, directorul executiv al CALM Viorel Furdui a făcut o prezentare generală a activității CALM în domeniul dezvoltării și prestării serviciilor membrilor săi.

„Serviciile CALM pentru membrii săi au apărut din necesitate. Foarte mulți primari se adresau cu întrebări de ordin juridic. Acesta este un domeniu complex. Când se adoptă niște legi, autoritățile statului ar trebui să vină cu niște modele de acte în ajutorul APL, dar nu reușesc. Multe inițiative vin de la DVS., iar ele trebuie să se regăsească în inițiative legislative. Mulți membri vin cu probleme specifice, legate de acționarea în judecată, adresări, referințe. Toate acestea, dar și alte probleme pot fi soluționate în cadrul Serviciului Juridic al CALM."

Cu multiple probleme se confruntă APL și la capitolul servicii de aprovizionare cu apă și canalizare. Astfel a apărut Serviciul de Suport al Operatorilor Mici de Apă și Sanitație (SOMAS). „Legea cu privire la aprovizionarea cu apă a fost aprobată potrivit modelului din Chișinău, fără a ține cont de situația din teritoriu. La un moment dat, unor întreprinderi municipale care abia rezistă falimentului au început să le fie aplicate niște amenzi usturătoare doar pentru că nu aveau licență. A fost nevoie de intervenția experților CALM în domeniul apei și sanitației pentru a înlătura aceaste confuzii din legislație", a subliniat Viorel Furdui.

Un alt Serviciu al CALM este „Atragerea de Fonduri și Dezvoltare Locală". Primarii au fost de acord cu Viorel Furdui că unica sursă de dezvoltare a comunităților locale sunt fondurile venite din exterior, iar capacitățile de a scrie proiecte sunt destul de limitate. Directorul executiv al CALM a menționat că din acest motiv se propune dezvoltarea acestui serviciu, iar oferirea consultanței privind scrierea de proiecte va fi una dintre prioritățile CALM.

Dezvoltarea Serviciul Cooperare Descentralizată și Rețelele CALM înseamnă avansarea pe calea dezvoltării relațiilor cu APL, atât pe plan intern, cât și pe plan extern. O altă prioritate este crearea unor platforme de comunicare și dezvoltare profesională pentru diferite categorii de funcționari.

Comunicarea este un alt element-cheie. Viorel Furdui a menționat faptul că modul în care primarii prezintă informația, cum comunică cu publicul din interiorul și exteriorul comunității contează foarte mult, iar Serviciul Comunicare și Promovare își propune să ajute în această privință APL.

Expertul CALM Viorel Gârbu a afirmat că Serviciul Economie, Bugete Locale și Finanțe este destinat membrilor CALM pentru a-i asista în soluționarea problemelor curente cu care se confruntă în gestionarea finanțelor locale. „Cunoaștem că APL au venituri limitate, iar necesitățile, cheltuielile pe care trebuie să le suporte sunt foarte mari. Din aceste motive este foarte important să fie găsit un echilibru între taxe și beneficii. Este important ca cheltuielile să fie alocate de-o manieră eficientă, rațională, iar rezultatul să fie cât mai bun posibil."

Acestea, dar și celelalte servicii CALM vor avea trei componente principale: consultanță, expertiză și instruire.

Alexandru Osadci, manager de programe în cadrul CALM a menționat că asociația APL din RM și cea din Norvegia au o relație de colaborare de mai mulți ani. „KS ne-a ajutat foarte mult în consolidarea CALM, dar și în ceea ce privește promovarea drepturilor APL atât în țară, cât și peste hotarele ei. Lucrăm cu asociația KS în ceea ce privește calitatea serviciilor pe care le prestăm pentru membrii CALM. Evenimentul de astăzi este dedicat serviciilor CALM, mai ales că deja am acumulat o anumită experiență. Astăzi deja putem vorbi despre amalgamarea serviciilor în cadrul Centrului CALM „Expertiză, Instruire și Asistență (CEAI). Ideea necesității deschiderii acestui Centru este pentru a putea presta servicii comprehensive pe un spectru larg de domenii, dar și pentru a colecta viziunile APL privind reformele din domeniu ce au loc în țară și expunerea acestora în discuțiile noastre cu partenerii din cadrul APC. **La moment, este vorba despre opt servicii în cadrul CEAI: Serviciul Juridic; Serviciul Atragere de Fonduri și Dezvoltare Locală; Serviciul Economie, Bugete Locale și Finanțe; Serviciul Cooperare Descentralizată și Rețelele CALM; Serviciul de Suport al Operatorilor Mici de Apă și Sanitație (SOMAS); Serviciul Comunicare și Promovare; Serviciul Managementul Proprietății Publice, Cadastru și Evaluare și Serviciul Sisteme Informaționale, Date Spațiale și E-Transformare."**

Tatiana Gălățeanu, primarul satului Giurgiulești, raionul Cahul a venit la seminarul organizat de CALM pentru a fi informată, pentru a vedea ce poate fi luat nou și aplicat în localitate. „CALM-ul este unicul sprijin și speranță a primarilor. Dacă apare o problemă și nu știm cui să ne adresăm - venim la CALM. Mulțumim acestei echipe pentru că orice problemă este recepționată se face lobby pentru a fi soluționată."

O întrevedere între experții CALM și Bjoern Rongevaer, consultant superior în cadrul Asociației Autorităților Locale din Norvegia a avut loc și la sediul CALM. Serviciile oferite de către CALM membrilor săi, dar și soluții privind îmbunătățirea calității acestora au fost printre temele abordate.

DEZVOLTAREA RURALĂ — UN OBIECTIV COMUN AL CALM ȘI SUA!

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), Word Learning și Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii au organizat Forumul „Dezvoltare Economică și Implicare Civică în localități mici și mijlocii."

În cadrul reuniunii, reprezentanți ai APL din Republica Moldova și SUA au pus în discuție aspecte privind dezvoltarea rurală și antreprenoriatul, îmbunătățirea serviciilor pentru cetățeni, identificarea oportunităților economice în localitățile rurale, micro-finanțarea și sistemele de credit, dar și soluțiile privind participarea cetățenească la activitățile comunității.

Martin McDowel, Adjunctul Șefului Misiunii Diplomatice al Ambasadei SUA în Republica Moldova a menționat că evenimentul de astăzi este un simbol al intensificării cooperării noastre. „Este o dovadă a faptului că există susținere din partea Ambasadei SUA pentru dezvoltarea aportului societății civile din Republica Moldova, inclusiv la nivel local. Cunoașteți că un grup de primari au mers în luna mai a anului curent în multe state din America, deoarece noi credem că este util să facem acest schimb de experiență a oamenilor din orașele mici și să vedem cum putem face ca cetățenii din Republica Moldova să se implice mai mult."

În cadrul unui interviu pentru calm.md, Adjunctul Șefului Misiunii Diplomatice al Ambasadei SUA a menționat că Guvernul SUA este interesat să găsească parteneri la nivel local, acolo unde există probleme actuale. „Cooperarea cu autoritățile locale este printre prioritățile Ambasadei, inclusiv prin intermediul Agenției de Dezvoltare. Din păcate, există probleme la capitolul încredere în autoritățile publice și în instituțiile din Republica Moldova."

Cât privește activitatea CALM, Martin McDowel a menționat că este foarte important să recunoaștem că nu toate soluțiile se regăsesc la Chișinău și că este posibil să rezolvăm problemele comunităților acolo, la nivel local.

Larisa Voloh, primar de Palanca, Ștefan Vodă, președinta rețelei Femeilor Primar din cadrul CALM a fost de părere că este foarte importantă reuniunea în cadrul acestui Forum a experților din SUA, Ungaria, a reprezentanților APL, dar și ai societății civile americane în această perioadă de criză prin care trece Republica Moldova, de afirmare a spiritului democrației, de implementare a unor reforme. „În aceste condiții avem nevoie și mai mult de sprijinul partenerilor de dezvoltare, atât ai UE, cât și ai SUA. SUA mereu ne-a susținut pe calea democratizării și a implementării reformelor, consolidării statului de drept, a societății civile, dar și în implementarea proiectelor de dezvoltare locale."

Ersilia Qatrawi, primar de Ștefănești, Ștefan Vodă este una dintre cele 10 femei primari care în luna mai a anului curent au mers într-o vizită de studiu în SUA. „Pe durata celor două săptămâni am reușit să vizităm mai multe primării ce deservesc o populație de la 9.200 și până la 60 000 de locuitori. Am văzut cum funcționează administrația publică locală de nivelul I. În contextul în care în Republica Moldova se pune accent pe reforma teritorială, am observat că în SUA există primării și cu 900 de cetățeni, accentul fiind pe regionalizarea serviciilor. De exemplu, trei-patru orășele mici au servicii comunitare comune. De asemenea, a fost interesant să aflu că judecătorii municipali sunt numiți de către Consiliu local. Am întrebat un judecător de ce principii se conduc atunci când emit o sentință, iar răspunsul a fost că e mai bine să rămână în libertate 10 persoane nevinovate, decât o singură persoană să fie condamnată, lucru puțin diferit de ceea ce se întâmplă acum în Republica Moldova."

Emanoil Scânteianu, primarul satului Pecișe, Rezina a afirmat că experiența APL din SUA privind implicarea cetățenilor este utilă, doar că aceasta este greu de aplicat și în satele noastre, deoarece cei mai activi cetățeni pleacă să muncească la oraș sau peste hotare, iar cei care rămân sau sunt în vârstă, sau nu nu sunt prea interesați de ce se întâmplă.

Ala Guzun, primarul comunei Bilicenii Vechi, Sângerei a menționat că Ambasada SUA i-a oferit oportunitatea de a-și vedea un vis realizat – cel de a ajunge în America. „Am avut posibilitatea să observ cum muncesc APL din SUA pentru prosperarea localităților, pentru ca cetățenii să aibă servicii de calitate. Experiența și ideile preluate de acolo m-au ajutat, probabil, să fiu parte a Programului „Comunitatea Mea". Nu vreau să critic pe nimeni pentru că nu am dreptul, dar vreau să spun că astăzi Republica Moldova, inclusiv Bilicenii Vechi necesită să sporească calitatea serviciilor prestate cetățenilor. În vârful piramidei din toate instanțele trebuie să fie cetățeanul, iar noi toți să lucrăm pentru el. Probabil și cetățeanul va conștientiza atunci că el tot este important pentru localitate și va contribui la îmbunătățirea aspectului acesteia."

Svetlana Racu, primarul comunei Bocșana, raionul Criuleni susține că avem multe de învățat de la americani în ceea ce privește implicarea civică, dar și dezvoltarea localităților rurale. „Mi-aș dori un acord de parteneriat cu APL din SUA, deoarece asemenea cooperări aduc beneficii în folosul comunității, avem și oportunități de accesare a fondurilor."

Ina Ciubotaru, primarul satului Viișoara, raionul Edineț afirmă că în SUA există o descentralizare totală. „Fiecare stat are legile sale și își face programul său, în funcție de necesități. Cel mai mult m-a impresionat în SUA nivelul de dezvoltare al societății civile. Oamenii lucrează pentru comunitate fără bani. Noi mai avem mult până vom ajunge la un asemenea nivel."

„ESTE O DOVADĂ A FAPTULUI CĂ EXISTĂ SUSȚINERE DIN PARTEA AMBASADEI SUA PENTRU DEZVOLTAREA APORTULUI SOCIETĂȚII CIVILE DIN REPUBLICA MOLDOVA, INCLUSIV LA NIVEL LOCAL!"

SUA – O ȚARĂ CU UN SISTEM ADMINISTRATIV FLEXIBIL, ÎN CARE PRIMĂRIILE SUNT NECESARE ȘI ÎN LOCALITĂȚI CU 25 DE OAMENI!

Experți ai CALM au avut o întrevedere cu reprezentanți ai APL din Statele Unite ale Americii, membri ai organizației non-profit World Learning. În cadrul discuțiilor a avut loc un schimb de informații privind activitatea CALM, dar și a asociației APL din statul Georgia. Cooperarea dintre cele două asociații, dar și dintre municipalitățile din Republica Moldova și cele din SUA a constituit un alt subiect al discuției.

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a declarat că democrația și descentralizarea din SUA sunt modele pentru multe țări, inclusiv pentru Republica Moldova. Viorel Furdui a menționat că primării din Republica Moldova beneficiază de programul USAID „Comunitatea Mea“, SUA fiind unul dintre cei mai importanți parteneri de dezvoltare ai statului nostru. „Acest program are ca obiectiv îmbunătățirea serviciilor locale prin investiții capitale, implementarea politicilor naționale în domeniul descentralizării, consolidarea APL, dar și participarea populației în luarea deciziilor la nivelul APL. Este o șansă reală pentru multe comunități de la noi să se dezvolte.“

Reprezentanții APL din SUA au confirmat că în țara lor sunt foarte multe municipalități extrem de mici, inclusiv cu 25 de oameni totuși, nu se pune problema amalgamării acestora fără acceptul populației din teritoriu. Experții CALM au comunicat că în Republica Moldova nu există municipalități cu o un număr atât de mic al populației.

Serviciile prestate cetățenilor SUA, mai ales în domeniile cheie, cum ar fi aprovizionarea cu gaz sau electricitate sunt în responsabilitatea companiilor private. În același timp, nimeni nu obligă APL să preia în gestiune aceste servicii, ele având dreptul să decidă de sine stătător cum să procedeze.

Michelle Cooper Kelly, primar de Marietta, statul Georgia, a afirmat că în comunitățile cu circa 900 de cetățeni există doar patru consilieri. „La alegeri, în municipalitățile mici, în majoritatea cazurilor nu se alege o persoană dintr-un partid sau altul, oamenii votează ținând cont de calitățile personale ale candidaților.“ De asemenea, în statul Georgia, primarii nou-aleși sunt obligați să meargă la cursuri de instruire, acestea fiind finanțate, parțial, de către autoritățile de stat.

Totodată, primarii din SUA au menționat că ei au dreptul să aibă și alte venituri, cele din activitatea APL fiind unele simbolice. Primarul orașului Ivey, Georgia Brenda Broach a împărtășit din experiența când, împreună cu funcționarii au decis ca timp de patru ani să nu primească salariul, iar banii să fie alocați pentru dezvoltare“.

Potrivit reprezentanților APL din SUA, un rol important în dezvoltarea localităților îl constituie instituțiile școlare de calitate. „Părinții aleg pentru copiii lor comunitățile unde există școli cu renume. Odată cu copiii, oamenii își aduc în acea localitate și investițiile, ceea ce contribuie la dezvoltarea acestora,“ a menționat Brenda Broach, primar de Ivey, Georgia.

Experții CALM au subliniat necesitatea intensificării cooperării dintre APL din cele două state, vizita de studiu efectuată recent în SUA de către 10 femei primar din Republica Moldova fiind un bun exemplu în acest sens.

ALEȘI LOCALI DIN AMERICA DESCOPERIND MOLDOVA

Mai multe femei primar din Statele Unite au vizitat satele Ștefănești, Boșcana și Zubrești. Ce au în comun satele din Republica Moldova și localitățile rurale din Statele Unite? Mai multe decât și-ar fi imaginat Ersilia Qatrawi, primărița satului Ștefănești din raionul Ștefan Vodă, până a călători în SUA, în primăvara acestui an. Iar deunăzi, având ocazia să fie gazdă pentru o delegație de primari americani, a completat lista de similitudini, adunând impresiile musafirilor. Edilii americani au petrecut câteva zile în Republica Moldova, în cadrul unui program de schimb profesional. Voiajul a început cu Ștefănești, mai exact în livada de migdale.

În luna mai, Ersilia Qatrawi împreună cu alte nouă femei primar din Republica Moldova, a petrecut două săptămâni în Washington, DC, și Atlanta, Georgia, pentru a cunoaște cum funcționează administrația publică locală în condițiile democrației americane, program finanțat de Departamentul de Stat al SUA. A fost o oportunitate la care nici nu a visat, spune Ersilia Qatrawi.

„Am încercat să vedem cum se implică oamenii în procesul decizional la nivel de administrație publică locală. Ceea ce a fost plăcut surprinzător este că într-adevăr este foarte multă lume care cu mare drag participă la toate ședințele consiliului și încearcă cumva să contribuie la dezvoltarea localităților în care ei locuiesc. Ceea ce este mai puțin la noi, în R. Moldova.”

CRED CĂ ACESTE VIZITE ȘI DISCUȚII SUNT FOARTE IMPORTANTE PENTRU A GĂSI SOLUȚII CARE AR PUTEA CU ADEVĂRAT AJUTA SĂTENII ȘI PRIMARII DIN ȚARĂ!”

Acum, a venit rândul gazdelor din America să vadă Republica Moldova. Timp de câteva zile femei primar din Statele Unite, consilieri municipali și experți internaționali au vizitat satele Ștefănești, Boșcana și Zubrești, discutând cu antreprenori locali, autorități publice și societatea civilă.

Dana Hoyes, ***membra echipei de organizatori de la World Learning:***

„Cred că aceste vizite și discuții, inclusiv activitățile culturale, sunt foarte importante ca să se înțeleagă mai profund Moldova, oamenii de aici, cultura și pentru a găsi soluții care ar putea cu adevărat ajuta sătenii și primarii din țară.”

Programul este destinat în special femeilor în funcții de conducere. În Republica Moldova numărul de femei în fruntea primăriilor este mult peste cota de participare a femeilor în administrația publică centrală. În Statele Unite mult mai puține femei își asuma povara administrării primăriilor. Doar circa 10% de manageri ai localităților rurale sunt femei.

La Ștefănești, oaspeții americani au fost întâlniți de elevii gimnaziului local. Copiii au confecționat steguțe moldovenești și americane, pe care le fluturau în pragul școlii.

Popasul la instituții de învățământ nu a fost accidental. Primărița orașului Ivey din Georgia, **Brenda Broach,** a spus că este deosebit de interesată de felul în care este organizat învățământul în Republica Moldova.

„Am vizitat un gimnaziu și am văzut procesele prin care trece școala, la dorința de a îmbunătăți condițiile pentru copii. Cred că toți tindem spre asta, cu toții vrem ca copiii să crească, să aibă oportunități, să meargă la școală, să aibă parte de studii de calitate și să aibă posibilitatea să exceleze în viață.”

Pe lângă calitatea studiilor pentru copii, bătăi de cap le dă situația din în ajunul alegerilor intermediare din SUA, spune membra consiliului local al orașului Marietta, Georgia, **Michelle Cooper Kelly**:

„Există provocări care țin de comunicare, capacitatea de a comunica eficient cu cetățenii

”E VORBA DE IMPLICAREA CETĂȚENILOR ÎN PROCESELE DE GUVERNĂMÂNT ȘI CAPACITATEA AUTORITĂȚILOR DE A DEZVOLTA ORAȘUL, DE A-L FACE MAI CONFORTABIL PENTRU OAMENI!”

despre serviciile publice oferite. Aș mai spune că e vorba de implicarea cetățenilor în procesele de guvernământ și capacitatea autorităților de a dezvolta orașul, de a-l face mai confortabil pentru oameni. Cred că acestea sunt niște probleme cu care ne confruntăm cu toții.”

”CU TOȚII VREM CA COPIII SĂ CREASCĂ, SĂ AIBĂ OPORTUNITĂȚI, SĂ MEARGĂ LA ȘCOALĂ, SĂ AIBĂ PARTE DE STUDII DE CALITATE ȘI SĂ AIBĂ POSIBILITATEA SĂ EXCELEZE ÎN VIAȚĂ!”

”ESTE FOARTE MULTĂ LUME CARE CU MARE DRAG PARTICIPĂ LA TOATE ȘEDINȚELE CONSILIULUI ȘI ÎNCEARCĂ CUMVA SĂ CONTRIBUIE LA DEZVOLTAREA LOCALITĂȚILOR ÎN CARE EI LOCUIESC!”

O posibilă soluție a nepăsării cetățenești a oferit-o Ersilia Qatrawi. După ce a revenit din Statele Unite, ea a adunat un grup de 23 de voluntari pe lângă gimnaziu. Ei se vor implica în salubrizarea localității, vor lansa inițiative sociale și vor invita tineri la ședințele consiliului, ca să-i familiarizeze cu modul în care vor trebui, într-un viitor, să se autoguverneze.

Sursa:
www.europaliberă.org

CALM ȘI AMBASADA FRANȚEI CONTRIBUIE LA CONSOLIDAREA RELAȚIILOR APL DIN CELE DOUĂ STATE!

A treia ediție a Forumului „Cooperarea descentralizată Franța-Moldova și dezvoltarea locală“ a avut loc la 4 și 5 octombrie, la Chișinău și Coșnița, Dubăsari. Evenimentul a fost organizat de Ambasada Franței la Chișinău, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Agenția Universitară a Francofoniei, Consiliul raional Dubăsari și a reunit reprezentanți ai APL din ambele state, ai APC, dar și ai mediului universitar. Obiectivul principal a fost de a consolida relațiile dintre aleșii locali din cele două state prin identificarea noilor modalități de cooperare.

În cadrul evenimentului au fost scoase în evidență avantajele teritoriilor inteligente în mediul rural și condițiile în care pot fi dezvoltate

între APL din cele două țări a proiectelor de parteneriat ce au drept scop valorificarea fiecărui teritoriu. O atenție deosebită a fost acordată utilizării tehnologiilor informaționale și de comunicare ca instrumente ale politicilor de dezvoltare durabilă. Totodată, inițiatorii proiectelor de cooperare în curs de desfășurare au prezentat modalitățile în care acestea sunt implementate și au venit cu unele sugestii.

Ambasadorul Franței în Republica Moldova, Excelența Sa Pascal Le Deunff a declarat în debutul evenimentului că își dorește parteneriate solide și durabile între participanții la Forum, dialogul, cooperarea și schimbul de experiență fiind pași importanți în dezvoltarea relațiilor dintre cele două state.

Constantin Cojocaru, primarul municipiului Edineț, vicepreședinte al CALM a menționat că de-a lungul timpului CALM a dovedit a fi un bun partener al APC, dar și al colegilor externi. „CALM este asociația ce unește și ține grămăjoară primarii și salutăm inițiativa de a aduce elementul smart în comunitățile noastre.“ Constantin Cojocaru a reiterat faptul că și obiectivul CALM este descentralizarea. „Sunt convins că aducerea cât mai aproape de cetățean a tehnologiilor informaționale va facilita calea noastră spre integrarea europeană.“

Potrivit președintelui raionului Dubăsari, vicepreședinte al CALM Grigore Policinschi, orice eveniment ce implică actorii locali, centrali, dar și cei din UE în vederea susținerii RM la capitolul descentralizare este foarte important. „Descentralizarea administrativă trebuie să aibă ca rezultat promovarea tehnologiilor informaționale în teritoriu, a transparenței, pentru ca cetățenii să cunoască și să se implice în procesul decizional.“

în vederea creării unui site destinat dezvoltării turismului. „Mă gândeam să nu participăm, deoarece proiectul este în valoare de 2-3 mii de euro, o sumă foarte mică, iar procedura de concurs este foarte sofisticată.“

Potrivit președintelui Asociației franceze „Oraș-internet“, profesorul universitar Emmanuel Eveno, toate proiectele implementate la nivel locale se bazează mai mult pe activism civic, iar internetul reprezintă instrumentul prin care

Este necesar ca noi să ne dezvoltăm după principiile Consiliului Europei, ale Congresului Puterilor Locale și Regionale, promovând democrația locală, descentralizarea administrativă și organizarea de servicii calitative la nivel local. Pentru aceasta nu trebuie să inventăm nimic, este nevoie doar ca să implementăm practica pe care o au țările UE.“

Gheorghe Răileanu, primarul orașului Cimișlia, vicepreședintele CALM a fost prezent și la primele două ediții ale Conferinței. „Particip la ședințele Congresului Puterilor Locale de la Strasbourg, am vizitat mai multe primării și cred că avem mult de învățat de la colegii din Franța. Am avut recent un expert din Germania, altul din SUA și mereu descopăr noi aspecte pe care nu le-am cunoscut. De multe ori e vorba de niște principii pe care noi nu le-am însușit, cum ar fi relațiile APL cu mediul de afaceri, cu cetățenii, anume în contextul economiei veritabile de piață.“

Gheorghe Răileanu a specificat faptul că primăria Cimișlia a aplicat

cu orașul Sadone, iar obiectivul este de a dezvolta parteneriate între instituțiile publice. „E foarte greu să elaborezi proiecte atunci când nu cunoști foarte bine partenerii, iată de ce acum încercăm să consolidăm relațiile cu colegii noștri din Franța.“

Aurica Urâtu, primarul satului Ustia, raionul Dubăsari a participat anul trecut în cadrul proiectului lansat de Ambasada Franței în Republica Moldova „Cooperare descentralizată Franța-Moldova“. acestea sunt dezvoltate.

Alexei Busuioc, primar de Capaclia, Cantemir a venit la Forum pentru a se asigura că lucrurile au o continuitate, că Ambasada Franței ne ajută în drumul nostru spre o democrație cât mai veritabilă. „În Capaclia de 17 ani lucrăm cu colegii din Franța, am renovat

școala și grădinița, în fiecare an am implementat proiecte cu care ne mândrim, doar că fără sprijinul Ambasadei Franței, este vorba de relații personale pe care le-am stabilit în perioada în care am locuit în această țară.“

Valentina Carastan, primarul localității Slobozia Mare, Cahul a fost de părere că un teritoriu inteligent trebuie în primul rând să fie democratic și descentralizat. „Altfel vom avea puțină inteligență. Putem să instruim oamenii, dar rezultatele vor întârzia atât timp cât nu vom dezvolta localitatea din toate punctele de vedere.“

Rodica Cucereanu, primar de Crihana Veche, raionul Cahul a menționat că localitatea sa deja a stabilit unele relații de cooperare

A câștigat și a mers la stagiune în Franța pentru o perioadă de trei săptămâni. „Anul acesta am depus un proiect de dezvoltare a turismului, deoarece în Franța am fost impresionată de felul în care sunt utilizate teritoriile pentru a atrage cât mai mulți turiști, dar și de profitul pe care îl au locuitorii comunelor în urma dezvoltării acestei ramuri.“

Rodica Rusu, primar de Telița, Anenii Noi își dorește să preia din experiența localităților franceze în ceea ce privește amenajarea rutelor turistice, în promovarea zonelor turistice și a patrimoniului. „Sunt foarte creativi la producerea pliantelor, a indicatoarelor. Pentru început sperăm să câștigăm proiectul nu prea mare pe care l-am depus, iar după aceasta să elaborăm proiecte mai ambițioase.“

Vicepreședintele Asociației Primarilor Rurali din Franța, Guy Clua și-a manifestat disponibilitatea de a transmite colegilor primari din experiența acumulată și de a fi la dispoziția APL din Republica Moldova în vederea colaborării multidimensionale.

UNELE ASPECTE NEGATIVE ALE MIGRAȚIEI POT FI TRANSFORMATE ÎN OPORTUNITĂȚI

Se află departe de casă, dar spiritul civic și dorința de a schimba lucrurile spre bine îi fac să se implice și să susțină diverse proiecte implementate în proiectele de baștină. Concetățenii plecați peste hotare organizează campanii de caritate, ajută financiar la dezvoltarea infrastructurii locale și pun umărul la crearea condițiilor ma bune de trai aici, acasă. Dorința de a schimba situația din localitățile natale este una dintre prioritățile mai multor cetățeni stabliți cu traiul peste hotare. Acest lucru a devenit posibil datorită unor programe naționale, dar și internaționale, sprijinite de guvernele țărilor partenere. Datorită acestor inițiative, diaspora reușește să schimbe unele aspecte negative ale migrației în oportunități pentru localitățile rurale. Grație proiectului Migrație și Dezvoltare Locală, implementat cu suportul migranților, 38 de localități din Republica Moldova se bucură de finanțări.

Una dintre acestea este satul Chișcăreni, Sângerei, acolo fiind renovate mai multe edificii culturale și istorice. Primarul Silvia Țurcanu a menționat pentru TVR Moldova că anul trecut, lucrând în cadrul proiectului Migrație și Dezvoltare Locală a reușit amenajarea parcului din localitate. De asemenea, a fost acceptat și al doilea proiect privind dezvoltarea economică, obiectivul fiind ca cetățenii să aibă de lucru acasă la ei, iar oamenii din sat să poată crea condiții acasă la ei pentru a putea găzdui turiști sau musafiri. „Satele care au avut fericita ocazie să

fie selectate în cadrul acestui proiect au un mare beneficiu, deoarece suportul financiar este considerabil„ consideră Silvia Țurcanu.

În cadrul emisiunii „Obiectiv Comun“ a postului TVR Moldova, Olesea Cazacu, manager proiect PNUD Migrație și Dezvoltare a menționat că sunt susținute 38 de primării să implementeze proiecte în domeniul implicării migranților și populației în dezvoltarea locală. „Facem acest lucru datorită sprijinului Guvernului Elveției, în special a Agenției elveține pentru dezvoltare și cooperare. Comuna Chișcăreni și-a propus să îmbunătățească condițiile din unele case ale oamenilor din localitate, astfel încât acestea să fie transormate în niște pensiuni. De asemenea, au fost reabilitate unele obiective de importanță locală, interesante pentru turiști. Toate acestea sunt un complex de activități la început de etapă, dar care deja dau roade.“

Cu sprijinul băștinașilor, în Chișcăreni a fost renovat simbolul principal al localității, movila lui Casso, aflată în proprietatea fostului conac al boierului Nicolae Casso. Fosta clădire a școlii, construită acum 150 de ani a fost transformată în Centru de tradiții și informare turistică. Meșteriețele vin aici pentru a țese și a broda, iar turiștii pot învăța lucruri frumoase despre tradițiile noastre naționale.

Zeci de inițiative locale au prins contur datorită proiectului Migrație și Dezvoltare Locală, prin intermediul colaborării cu asociațiile de băștinași și cu autoritățile publice locale și grație ajutorului financiar oferit de către cetățenii plecați peste hotare.

Olesea Cazacu, manager proiect PNUD Migrație și Dezvoltare a declarat în cadrul aceleiași emisiuni că prin acest proiect, dar și altele „lucrăm cu autoritățile locale pe creșterea capacităților, pe planificarea strategică, socio-economică, pe integrarea aspectelor ce țin de gen, drepturile omului în dezvoltarea locală și planificarea strategică.“ Olesea Cazacu a menționat că au fost alese domeniile ce țin de managmentul în domeniul gestionării deșeurilor, aceasta fiind o problemă importantă pentru RM, unele proiecte țin de aprovizionarea cu apă, altele se referă la revitalizarea centrelor sau parcurilor din cadrul satelor și orașelor, acestea fiind amenajate într-un mod care să permită recreerea și un un mod de viață activă a cetățenilor. De asemenea, sunt proiecte ce țin de reabilitarea unei infrastructuri sportive, a drumurilor, de construire a trotuarelor.

Oxana Măciucă, manager proiect Migrație și Dezvoltare consideră că o etapă importantă în implementarea proiectului a fost de a-i convinge pe reprezentanții APL că migrația poate fi o oportunitate. „Nu a fost un proces simplu, am avut și noi anumite dificultăți, pentru că durează

Tatiana Badan, care este și președinte al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a afirmat în cadrul emisiunii de la TVR Moldova că în localitatea sa de baștină există o tradiție de peste o sută de ani în acest sens. „Lumea cunoaște că la Selemet există un târg tradițional, doar că acesta era în stradă, în aer liber, pe o lungime de circa 2 km. În fiecare duminică, din toată regiunea de sud veneau oameni cu produse agroalimentare, dar nu aveau condiții de expunere și comercializare a mărfii. Împreună cu proiectul Migrație și Dezvoltare am reușit să realizăm acest proiect. Acum avem o piață modernă, cu toate condițiile necesare. Ne bucurăm că am reușit să realizăm acest proiect, deoarece nu a fost ușor, dar cu sprijinul partenerilor, a băștinașilor migranți, a APL, a agenților economici din localitate, cu munca voluntară a oamenilor am reușit să creăm aceste condiții bune pentru producătorii autohtoni, pentru ca ei să poată vinde produsele agricole în condiții bune. La piața noastră vin producători din Bender, din raionul Căușeni, Basarabeasca, din satele vecine. Cunosc că mai multe localități și-ar dori să aibă o asemenea piață,

doar că acolo nu există această tradiție. Atât pentru noi, cât și pentru producătorii autohtoni, pentru toți cei din regiune deschiderea acestei piețe constituie o bucurie. Ne dorim să susținem mai multe proiecte economice și considerăm că APL au nevoie de mai multe proiecte cu impact economic, doar așa putem avea dezvoltare, bugete consistente, afaceri mai multe la nivel local. Totodată, este nevoie de mai multă încredere și mai mult curaj din partea cetățenilor, să nu plece peste hotare, deoarece ne îngrijorează foarte mult migrația excesivă. În perioada ultimilor 20 de ani, prioritățile noastre au fost axate mai mult pe proiectele sociale și mai puțin pe cele economice. Am creat condiții în grădinițe, școli, mai puțin în infrastructură, dar în domeniul economic și mai puțin. Noi considerăm că dezvoltarea economică a localităților noastre trebuie să fie o prioritate și ne dorim mai multe programe în sprijinul mediului de afaceri“

De asemenea, Tatiana Badan a menționat faptul că Proiectul Migrație și Dezvoltare Locală este unul foarte bun pentru APL. „În localitatea Selemet deja există experiență, deoarece din 2004 a fost creată o asociație a băstinașilor migranți, intitulată „Baștina Selemet“. În 2004 am reușit să realizăm o bază de date, dar nu am avut atâtea capacități pentru a dezvolta anumite proiecte cu implicarea băștinașilor migranți. Din momentul ce am devenit parteneri ai acestui programului Migrație și Dezvoltare am avut posibilitatea de a stabili prioritățile și de a obține mai multe capacități în implementarea proiectelor comune cu băștinașii migranți. Nu a fost foarte ușor deoarece este important în acest proces să avem încrederea cetățenilor noștri migranți. Noi știm că ei sunt foarte sensibili când e vorba de țară, de baștină, dar am reușit până la urmă să stabilim acea strategie de dezvoltare socio-economică pe componenta migrațională.“

Tatiana Badan a declarat că s-a reușit să implementarea de proiecte bune în toate localitățile noastre, partenere ale acestui proiect. „Aceste rezultate sunt bune practici pentru toate APL din RM. Reușita cea mai mare este atunci când oamenii, cetățenii satelor, comunelor și orașelor noastre apreciază, iar băștinași plecați sunt mulțumiți. În rest, rolul nostru, al APL, al asociațiilor de băștinași este ca împreună cu partenerii noștri să avem o bună colaborare pentru a aduce cât mai multe proiecte de dezvoltare și pentru a-i susține pe acești băștinași plecați, deoarece noi ne dorim foarte mult ca ei să revină acasă. Pentru ca ei să revină acasă este important să le creăm condiții oportune pentru ca ei să se simtă bine, să aibă locuri de muncă, să poate să dezvolte afacerile pe care le inițiază aici.“

TRASEUL TURISTIC „DOR DE CODRU” A FOST CREAT CU SUPORTUL BĂȘTINAȘILOR DIN CENTRUL ȚĂRII

Trei localități din centrul țării, Cioreşti, Dolna și Micleușeni, au creat traseul de turism rural „Dor de Codru”. Locuri pitorești, codri seculari, meșteri populari și pensiuni agro-turistice sunt printre cele 20 de obiective incluse în traseu.

Crearea traseului „Dor de Codru” este un proiect inițiat de autoritățile locale și băștinași, cu sprijinul proiectului PNUD „Migrație și dezvoltare locală”. Pentru dezvoltarea traseului turistic, Guvernul Elveției a acordat 50 mii USD, administrațiile locale au alocat circa 22 mii USD, iar băștinașii au donat peste 8.000 USD.

„Proiectul reflectă prioritățile Agenției elveține pentru dezvoltare și cooperare în Moldova. Cele trei comunități au demonstrat că o guvernare locală eficientă nu poate avea loc fără participarea comunității și dezvoltarea dimensiunii economice ”, a declarat la evenimentul de lansare a traseului turistic Caroline Tissot, directoarea Biroului de cooperare al Elveției în Moldova.

Traseul turistic va spori atractivitatea acestei regiuni. Un flux mai mare de turiști va stimula locuitorii din cele trei comunități să dezvolte servicii și produse adiționale, astfel generând venituri suplimentare. Prin urmare, mai multe familii îşi vor putea asigura venituri decente acasă, fără necesitatea migrației peste hotare.

„Astăzi nu suntem doar martori la lansarea unui nou traseu turistic în Moldova, ci dăm start unui motor funcțional care va aduce venituri și oportunități economice pentru cei 6.000 de cetățeni din cele trei localități. Acest proiect este special, deoarece reflectă cum pot fi obținute rezultate remarcabile prin implicarea activă a băștinașilor în dezvoltarea locală”, a menționat Dafina Gercheva, coordonatoare rezidentă a ONU și reprezentantă permanentă PNUD în Republica Moldova.

Cooperarea intercomunitară pentru dezvoltarea turismului rural se regăsește în planul strategic al comunei.

„Am salutat ideea de a dezvolta noi servicii și oportunități de revenit acasă. Și mai mult ne bucurăm că localitățile învecinate au preluat practica noastră de conlucrare între primărie și băștinașii întru dezvoltarea localității, cu eforturi comune. Aceasta înseamnă că oamenii chiar își doresc să aducă schimbări frumoase acasă”, a spus Dumitru Mârza, președintele Asociației „Cioreşti-baștina mea”. Asociația a fost creată cu sprijinul proiectului PNUD „Migrație și dezvoltare locală”.

Traseul conține șase căi turistice: ecologică, piscicolă, culturală, gastronomică, istorico-religioasă și sportivă.

„Această zonă dispune de un potențial turistic bogat care trebuie gestionat în comun pentru optimizarea eforturilor și sporirea rezultatelor pozitive”, a afirmat Valeriu Guțu, primarul comunei Cioreşti.

Turiștii vor mai putea testa la Cioreşti

TRASEUL TURISTIC „DOR DE CODRU”

A FOST CREAT CU SUPORTUL BĂȘTINAȘILOR DIN CENTRUL ȚĂRII

tehnica olăritului la casa lui Zaharia Triboi, singurul meșter popular din Republica Moldova care creează obiecte din ceramică neagră. În satul Vulcănești din aceeași comună, locuit preponderent de romi, turiștii vor putea afla mai multe despre obiceiuri și tradiții la un muzeu de tip tabără amenajat sub cerul liber.

În localitate sunt mai monumente istorice, printre care și Cimitirul eroilor români. Pe același traseu turistic, la Micleușeni, oaspeții vor putea gusta din renumita miere de albini de la „Casa Mierii”, cunoscută pentru proprietățile curative.

„Suntem bucuroși că după ani grei de muncă asiduă și investiții, am reușit să combinăm apicultura cu turismul rural. Acum suntem gata să primim cu mare drag vizitatorii și să le oferim cele mai bune produse apicole”, a menționat Victor Ciolacu, proprietarul Casei Mierii.

Cartea de vizită a satului Dolna sunt Conacul-muzeu unde a locuit temporar poetul rus Aleksandr Pușkin, beciul boierului Zamfirache Arbore-Ralli, precum și izvorul și poiana Zamfirei.

Pentru a putea primi turiștii și pentru a le oferi servicii complete, unii localnici au amenajat și deschis din surse proprii pensiuni agro-turistice, unde oaspeții vor putea face popas, precum și gusta din bucatele tradiționale.

„LA CHIȘCĂRENI ACASĂ” -

Comuna Chișcăreni din raionul Sângerei poate deveni o nouă atracție turistică în Moldova. Aici a fost lansat traseul turistic „La Chișcăreni - ACASĂ” care descoperă istoria și locurile frumoase ale localității.

Principalele puncte de atracție sunt monumente istorice din perioada boierului Nicolae Casso (1839-1904), popasuri turistice în spații forestiere, un centru de artizanat, precum și patru agro-pensiuni cu servicii turistice complete.

Ideea creării traseului turistic aparține primăriei și a fost susținută prin contribuțiile băștinașilor care au venit cu o contribuție de 12.000 lei, Guvernul Elveției prin intermediul PNUD (420.658 lei), DVV International (98.000 lei) și investiții ale proprietarilor pensiunilor în sumă de 243.600 lei.

„Dincolo de promovarea patrimoniului local, acest proiect contribuie la crearea locurilor de muncă, atrage investițiile localnicilor și, în final, creează condiții pentru ca oamenii să rămână acasă sau să revină oricând”, a declarat la evenimentul de lansare a traseului turistic, Andrei Darie, Specialist programe, Creștere incluzivă, PNUD Moldova.

Turiștii vor putea admira împejurimile de la înălțime urcând pe Movila lui Casso. La fel, vor avea parte de plimbări cu transport eco local (căruța), iar la Casa „Albinuța” vor putea beneficia de terapie apicolă.

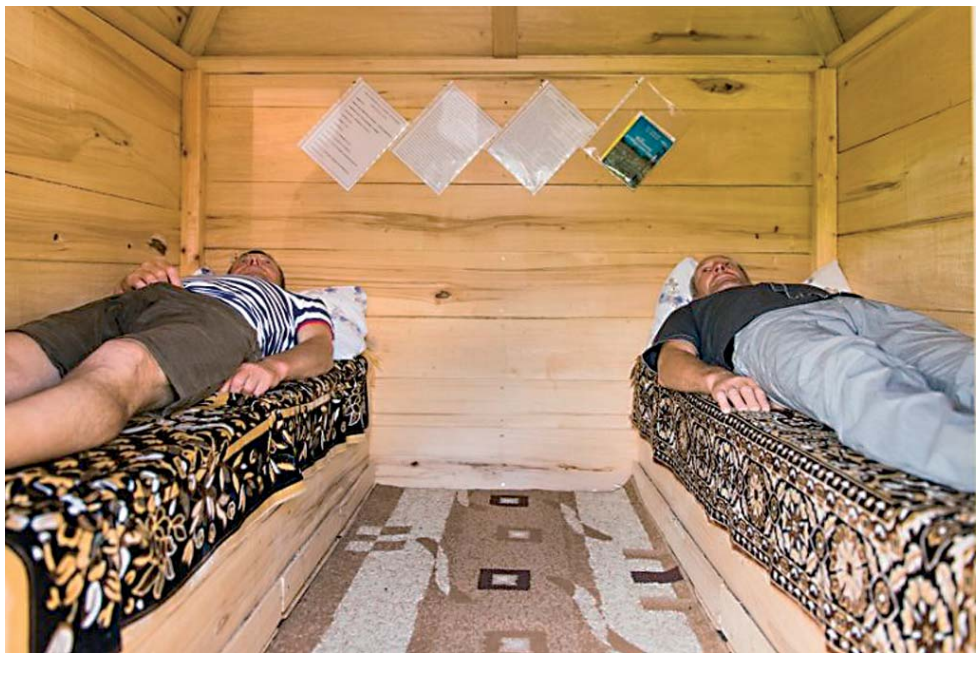

UN NOU TRASEU TURISTIC AMENAJAT ÎN MOLDOVA CU SUPORTUL BĂȘTINAȘILOR

Cei care vor dori să pescuiască sau să se relaxeze, o vor putea face la popasurile amenajate la iazuri și în pădure. Traseul este completat de serviciile oferite de cele patru pensiunile agro-turistice, activitățile agricole la care se pot implica turiștii și bucatele ecologice pregătite de gospodarii satului.

„Este un proiect foarte important pentru oamenii din satul Chișcăreni, pentru că se creează un mediu benefic dezvoltării economice locale. Printre beneficiari se numără nu doar pensiunile agro-turistice, dar șialte șase întreprinderi locale incluse în traseu drept puncte de vizită, aceasta fiind o posibilitate de a stimula și susține producătorii locali”, a spus Silvia Țurcanu, primara comunei Chișcăreni.

Evenimentul de lansare a traseului turistic „La Chișcăreni - ACASĂ” a avut loc în cadrul ediției a VIII-a a Festivalului Sarmalelor și Plăcintelor, unic în Moldova, care contribuie la promovarea imaginii localității, a tradițiilor și gastronomiei naționale.

Oaspeții și localnicii prezenți la eveniment au putut testa gratuit noul traseu turistic, fiind ghidați de liceenii din sat.

„Noi am pregătit o echipă de ghizi locali din rândul liceenilor. Aceștia deja au ghidat primele grupuri de turiști pe traseu, inclusiv în limba engleză. Prin aceasta ne-am propus ca tinerii să aplice în practică cunoștințele obținute la școală și să fie primii promotori ai frumosului din Chișcăreni”, spune Viorica Ignatiuc, ghid-formator în cadrul centrului ”Dialog”.

Crearea traseului turistic în comuna Chișcăreni este unul dintre cele 14 proiecte de dezvoltare economică locală realizate de autoritățile locale și băștinași în cadrul proiectului „Migrație și dezvoltare locală”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Guvernului Elveției.

HANS KOHLER: „AUTORITĂȚILE LOCALE SUNT FUNDAMENTUL UNUI STAT“

Hans Kohler a fost timp de 18 ani primar în Austria. La ora actuală este reprezentant al asociației Structure Projects Network. Grație colaborării cu Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) și Serviciul Protecție Civilă și Situații Excepționale al MAI a reușit în ultimii doi ani să aducă 9 autospeciale în localitățile noastre rurale. Odată cu sosirea acestora, în comunitățile noastre au fost deschise servicii de pompieri voluntari. Oamenii s-au mobilizat, s-au implicat și au acceptat cu mândrie să devină pompieri voluntari. În majoritatea cazurilor pompierii voluntari reușesc să intervină în situații de urgență până la sosirea echipelor de profesioniști. Ce l-a motivat pe Hans Kohler să vină în Republica Moldova și să ajute comunitățile locale de la noi aflăm din interviul acordat pentru calm.md

Ce vă leagă de Republica Moldova?

Hans Kohler: Prima dată am fost în Republica Moldova în 2009, în calitate de observator la alegeri. Am relații foarte bune cu organizația umanitară Concordia. Având experiență în domeniu, ținând cont și de greșelile pe care noi le-am făcut mi-am dat seama că am putea ajuta R.M. în calea ei spre dezvoltare. Am cunoscut mulți oameni care într-adevăr vor să schimbe ceva și e păcat să nu ajuți când vezi că se dorește acest lucru.

Faptul că aveți o experiență bogată în domeniul APL v-a ajutat să înțelegeți mai ușor problemele, necesitățile comunităților noastre?

Hans Kohler: Timp de 18 ani am fost primar într-o localitate cu 12 mii de locuitori, am fost și membru al Congresului Administrației Publice Locale din Austria și timp de 14 ani am fost reprezentant al Parlamentului. Pentru noi, autoritățile locale sunt fundamentul unui stat, acest lucru este stipulat și în Constituția noastră.

Reușesc autoritățile noastre locale să facă în așa fel încât acest fundament să fie puternic?

Hans Kohler: Sunt convins, deoarece am cunoscut mulți primari care gândesc ca noi și cred că trebuie să ajutăm pentru ca această dezvoltare să continue. Atunci când oamenii într-o localitate se ajută reciproc acea comunitate devine puternică. Se spune că lucrul voluntar este ca un capital social și dacă o localitate are mult capital social atunci aceasta este una bogată. Faptul că la seminarul „Bunele practici de voluntariat și implementarea lor în Republica Moldova“ au venit mulți primari de la sute de km reprezintă o dovadă că acești oameni vor să facă ceva voluntar pentru localitatea lor. În localitatea mea cu 12 mii de locuitori sunt 110 asociații obștești, în cadrul acestora oamenii se angajează voluntar și tot ceea ce face este fără remunerare. De aceea, Serviciul de pompieri voluntari este o temă foarte importantă într-o comunitate. În cadrul seminarului am vorbit despre proiecte mici, care nu costă bani, dar care au nevoie de angajamentul primarilor de a convinge oamenii să se implice.

Ați văzut cum funcționează centrele unde sunt autospecialele donate de Austria? Sunteți mulțumit de rezultatul acestor colaborări?

Hans Kohler: Cunosc toți primarii și toate localitățile unde au ajuns acestea. Înainte de a lua o decizie am vizitat fiecare localitate. Anul trecut, dar și anul acesta am mers de la sudul RM până la nord, iar împreună cu mine au venit încă trei voluntari, iar acum ei au rolul de mentori și ajută pompierii voluntari ca să-și dezvolte cunoștințele.

Câte autospeciale ați reușit să aduceți până acum pentru comunitățile locale?

Hans Kohler: Acest proiect a început acum șase ani, iar până astăzi au fost aduse 36 de autospeciale, dintre care 9 au ajuns în localități în ultimii doi ani. Ne dorim să continuăm această practică și planificăm pentru anul viitor să înființăm noi servicii de pompieri pentru APL. Pentru o mai bună siguranță este nevoie atât de serviciul pompieri profesioniști, cât și de cel voluntar. Important este că serviciul pompieri voluntari este la același nivel cu cel de profesioniști, dar nu sunt în subordonare. Mă bucur că foarte mulți oameni de aici înțeleg de ce este bine așa. În localitățile noastre sunt și câte două-trei Servicii de pompieri voluntari, iar responsabilul pentru buna funcționare a acestora este primarul.

De ce ar mai avea nevoie APL de la noi ca să se dezvolte?

Hans Kohler: Autoritățile au nevoie de autonomie și posibilitatea de a decide singure ce este mai bine pentru localitățile lor.

”AUTORITĂȚILE AU NEVOIE DE AUTONOMIE ȘI POSIBILITATEA DE A DECIDE SINGURE CE ESTE MAI BINE PENTRU LOCALITĂȚILE LOR. OAMENII DE LA CALM FAC UN LUCRU SUPERB ȘI SUNT FOARTE CURAJOȘI. EI AU CURAJUL SĂ SPUNĂ CE TREBUIE DE SCHIMBAT ȘI SĂ VINĂ CU SOLUȚII ÎN ACESTE PRIVINȚE!”

Despre activitatea CALM ce ne puteți spune?

Hans Kohler: Oamenii de la CALM fac un lucru superb și sunt foarte curajoși. Ei au curajul să spună ce trebuie de schimbat și să vină cu soluții în aceste privințe.

De ce ar fi nevoie de curaj?

Hans Kohler: În fiecare stat sunt câte două puteri- una de centralizare și alta de descentralizare. În Constituția noastră este indicat că Austria este un stat federal și totuși sunt mulți adepți ai centralizării, iar din acest motiv noi trebuie să luptăm pentru a nu pierde descentralizarea pe care o avem. Această luptă există peste tot. Totuși, cu cât mai accentuată este puterea de centralizare a statului, cu atât este nevoie de mai mult curaj. În Republica Moldova puterea de centralizare este mult mai puternică decât în Austria.

CALM, STRUCTURE PROJECTS NETWORK ȘI INSPECTORATUL GENERAL AL SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ AL MAI STABILESC NOI PRIORITĂȚI!

La sediul Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a avut loc o întrevedere între directorul executiv al CALM Viorel Furdui, expertul CALM în domeniul juridic Ludmila Malai, Hans Kohler, fost primar în Austria, reprezentant al Structure Projects Network, și Gheorghe Bivol, reprezentant al Inspectoratului General al Situațiilor de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne (MAI).

În cadrul întrevederii s-a discutat despre colaborarea tripartită dintre CALM, Inspectoratului General al Situațiilor de Urgență al MAI și Structure Projects Network. Au fost puse la punct unele detalii privind trainingul ce va fi organizat de către Asociația austriacă de Pompieri și Asociația comunelor din Austria pentru primari și voluntari din Republica Moldova. Modalitățile de creare a unei asociații a voluntarilor și identificarea surselor de finanțare a acestora au fost alte subiecte abordate. În acest sens a fost adus exemplul Austriei - în cazul în care casa este asigurată împotriva incendiilor, 3% din sumă revine pompierilor voluntari. Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a menționat importanța identificării surselor de finanțare a pompierilor voluntari din comunitățile locale, în condițiile în care aceștia sunt gata mereu să-și pună viața în pericol pentru a salva alte vieți.

Pregătirea condițiilor necesare pentru aducerea pe parcursul anului viitor a noilor autospeciale a constituit un alt subiect al discuției. De asemenea, în premieră vor fi aduse în calitate de donației și microbuze pentru a transporta detașamentele de pompieri voluntari la lichidarea incendiilor.

HANS KOHLER A VORBIT DESPRE MODELUL AUSTRIEI DE REPREZENTARE A CETĂȚENILOR ÎN LEGISLATIV DE CĂTRE FOȘTI PRIMARI, EXPLICÂND CĂ ALEȘII LOCALI CUNOSC CEL MAI BINE REALITĂȚILE DIN COMUNITĂȚILE LOCALE, FIIND AUTORITATEA CEA MAI APROPIATĂ DE ALEGĂTORI ȘI BUCURÂNDU-SE DE CEA MAI MARE ÎNCREDERE DIN PARTEA ACESTORA.

Hans Kohler a relatat despre vizitele întreprinse împreună cu Gheorghe Bivol în localitățile în care primarii și-au manifestat intenția de a gestiona o autospecială.

De asemenea, a fost analizat regulamentul-tip privind crearea centrelor de pompieri voluntari. Și în acest caz, Hans Kohler a adus exemple din legislația austriacă.

Totodată, Hans Kohler a vorbit despre modelul Austriei de reprezentare a cetățenilor în Legislativ de către foști primari, explicând că aleșii locali cunosc cel mai bine realitățile din comunitățile locale, fiind autoritatea cea mai apropiată de alegători și bucurându-se de cea mai mare încredere din partea acestora.

Prin intermediul Structure Projects Network, datorită relațiilor de bună cooperare între această asociație austriacă, CALM și Inspectoratului General al Situațiilor de Urgență al MAI, până la ora actuală în Republica Moldova au fost aduse în calitate de donație 38 de autospeciale, comunitățile locale beneficiază de 9 dintre acestea.

TATIANA BADAN - PRIMARUL

Acest articol este despre activitatea Tatianei Badan, primar de Selemet, președinte al CALM, văzută de un jurnalist european, publicat în limbile germană și engleză pe portalurile *Reporterreisenmoldau.de* și *spiegel.de*. Totodată, acest material redă realitățile satului moldovenesc afectat de migrație și de sărăcie, dar și dedicația, efortul multor primari din Republica Moldova de a nu permite dispariția localităților noastre rurale.

Selemet este un sat abandonat din Republica Moldova, la fel ca multe altele. Un sfert din populația de 5.000 de locuitori a plecat în străinătate, în timp ce cei care au rămas încearcă să oprească declinul satului, mai ales primarul Tatiana Badan.

Este începutul dimineții, iar aerul din Selemet este deja dulce, mirosul de flori de salcâm fiind amestecat cu parfumul puternic al unei femei într-un costum negru care străbate străzile satului. Părul ei de culoarea bluzei se potrivește cu rujul și cu oja de unghii care îi decorează mâinile. Brațele ei sunt ca cele ale celorlalte femei de aici, care lucrează în câmpuri și fac treburi casnice. Tatiana Badan este o femeie puternică în toate sensurile cuvântului. Ea poartă cu mândrie la piept o insignă în formă de steag cu culorile naționale ale Republicii Moldova imprimate și cu cuvântul „Primarul".

Nu apare nimeni în vizor, cu excepția câtorva gâște. Tatiana Badan arată spre o casă ruinată din stânga – obloanele ferestrelor sunt trase, iar buruienile sunt la fel de înalte ca un bărbat, lacătul de la ușă este ruginit. „O familie din patru membri trăia aici: acum sunt risipiți în toată lumea: în Portugalia, Ucraina și Rusia".

Câțiva metri mai departe o casă care a avut parte de zile mai bune, cu mult timp în urmă. „Un caz tragic", spune ea. „Femeia a mers în Italia pentru a lucra și nu s-a mai întors. Soțul ei abandonat a băut până și-a pierdut viața." În apropiere mai este o casă strâmbă din lemn, cu obloane deformate, bucăți de gard deteriorate și ferestre sparte. Se auzi un lătrat de câine. „Bunicii trăiesc aici singuri acum. Cei cinci copii ai lor au plecat în străinătate de ani de zile. Nimeni nu are grijă de bătrâni."

„O FAMILIE DIN PATRU A ALES SĂ PLECE DE AICI: ACUM SUNT RISIPIȚI ÎN TOATĂ EUROPA, ÎN UCRAINA ȘI RUSIA"

Tatiana Badan putea să-și continue poveștile pe lungimea celor șapte kilometri de drum prin Selemet. Un sfert din cele 1.600 de case sunt goale. La prima vedere este un loc care reprezintă moartea acestei zone rurale, dar la a doua privire înțelegi că nu este încă totul pierdut.

Speranța vine de la un primar în vârstă de 53 de ani, care încearcă să alunge melancolia din sat, făcându-l mai valoros și încercând să trezească unele sentimente printre cei care au plecat și anume că aici este casa lor la care s-ar putea întoarce într-o zi. Unii oameni îi spun un vizionar, ea preferă termenul „optimist". Trăsătura neobișnuită a poziției constă în faptul că nu este afiliată vreunui partid politic. În calitate de politician independent ea evită conflictele politice interne și birocrația nebună, dar acest lucru înseamnă, de asemenea, că nu are nicio susținere politică și, cu siguranță, niciun sprijin financiar, măcar de la guvernul regional. În naivitatea ei a început să scrie scrisori către ONG norvegian Norge-Moldova, Ambasadei Suediei și altor organizații americane de ajutorare. Când au sosit primele donații a investit banii în proiecte pentru a îmbunătăți educația, infrastructura și economia din Selemet. Face acest lucru de cincisprezece ani.

Eugen, în vârstă de cinci ani și străbunica sa de șaptezeci de ani, Zinaida Coptu ies dintr-o casă cu o fațadă crăpată. Băiatul locuiește cu ea, nu are pe nimeni altcineva. Mama lui locuiește la Chișinău, la o oră și jumătate distanță, bunicii lui sunt în Italia. Ei trimit fiecare cent pe care îl pot economisi la Selemet totuși, Eugen și străbunica sa poartă haine și sandale uzate. Străbunica are doar un dinte care poate fi văzut de fiecare dată când repetă același cuvânt: „Rău!"

Sănătatea? Familia? Bani? Vremea?

E totul rău!

Zinaida Coptu dorește să plouă, astfel încât recolta să nu se usuce. Ea dorește ca nepoata ei, mama lui Eugen, să-i viziteze mai des decât o dată pe lună. Și

CARE LUPTĂ PENTRU A OPRI DECLINUL SATULUI NATAL!

acel mic, Eugen, să poată să-și cunoască bunicii în persoană, nu doar de pe ecranul unui computer. „Numai cei foarte tineri și foarte bătrâni rămân în Moldova“, spune ea. „Nu avem nimic. Nu ne poți da ceva? „Badan încearcă să spună ceva reconfortant:“ În birou încă mai avem niște haine pentru copii. Dar nici noi nu avem niciun ban. „

„NUMAI CEI FOARTE TINERI ȘI FOARTE BĂTRÂNI RĂMÂN ÎN MOLDOVA“

La câțiva kilometri mai departe, în centrul satului și în inima împărăției lui Badan, lumea arată complet diferită. Drumul este asfaltat, gardurile sunt strălucitoare, cu vopsea verde, casele au cel mult zece ani. Aici se află clădirea Consiliului în care ea își are biroul, cantina, grădinița, casa de copii orfani și a celor din familii defavorizate, cabinet stomatologic și sală de fitness: acestea formează un complex din cinci clădiri moderne, dotate cu calculatoare, paturi pentru copii, paturi de spital, jucării și scaune cu rotile. Toate acestea sunt înconjurate de o grădină cu flori bine întreținute, peluze și un loc de joacă.

„Grădinița noastră va sărbători în curând a zecea aniversare“, spune ea. „Alte sate au avut ca prioritate iluminatul stradal, dar noi ne-am concentrat atenția asupra instituțiilor educaționale și sociale. Infrastructura ocupă locul întâi, iar dezvoltarea economică va urma. „Totul se face în conformitate cu un plan strategic pe care Badan l-a dezvoltat cu ajutorul donatorilor – plan pe care îl respectă cu strictețe.

Pe diagonală cu clădirea Consiliului, între stația de autobuz și pub-ul local, o nouă clădire strălucește la soare. Ani de zile femeile au vândut castraveți și roșii din grădina lor la marginea drumului, iar poliția le-a tot alungat. Badan a scris organizației de ajutor USAid și a folosit donația pentru a construi o piață agricolă acoperită. Acum atât poliția, cât și femeile sunt fericite. Primarul primește felicitări din satele învecinate, printre acestea se poate simți și invidia.

A doua zi este 9 mai, iar Selemet sărbătorește victoria asupra Germaniei naziste. Sute de oameni se adună în piața principală din jurul monumentului victoriei: preotul satului, medicul dentist, trei bărbați cu arme, zeci de locuitori mai în vârstă și 267 de elevi din școala primară, instituție ce pe vremuri a avut de șapte ori mai mulți elevi. Primarul strânge mâini, împarte sărutări, îmbrățișează femeile îndurerate care și-au pierdut soții și fiii în războaie - nu în al doilea război mondial, ci în războaiele din Afganistan și Transnistria, provincia separatistă a Moldovei.

Imnul național al Moldovei este urmat de discursul preotului și al lui Badan. „Rămâneți patrioți“, spune ea. „Împreună putem să realizăm lucruri - în școală, în grădiniță, pentru tot restul vieții noastre.“ Apoi elevii prezintă spectacole care amintesc de sfârșitul celui de-al doilea război mondial: marșul de victorie al Armatei Roșii, întoarcerea supraviețuitorilor în familii, funeraliile celor care au căzut în război. Badan râde și aplaudă la rândul său, ștergând lacrimi din ochi înainte de a pune o coroană de flori la monument - primul său proiect din sat după ce a fost ales primar în 2003. În acele vremuri, vacile și caprele pășunau în jurul blocului de beton cu numele celor morți inscripționați pe el, iar copiii au folosit zona ca un loc de joacă. Badan a îngrădit memorialul și a sădit un parc în jurul acestuia.

După festivități Badan invită oamenii în cantina satului, un alt proiect marca Badan. În fiecare zi este pregătit câte un prânz pentru bătrâni și femei, pentru orfani și copiii din familii sărace. Sala cu gresie are spațiu pentru patruzeci de persoane; mirosul lichidelor de curățare se amestecă cu cel al supei de pui și al ștrudelului de varză. La prânz Badan stă în fața consiliului de înțelepciune al satului: preotul, dentistul și alți treisprezece bărbați care o bombardează cu întrebări, uneori cu voce tare: „Când va fi terminat drumul?“, „De ce unele case încă nu sunt conectate la gaz? „,“ Cu ce ar trebui să trăim? „. Badan își ascunde tensiunea în spatele ochilor prietenoși, înainte de a-și scoate arma secretă. Ea respira adânc și începe să vorbească. Cuvintele se revarsă din ea, decorate cu un zâmbet, susținute prin gesticulare.

Practic, ea continuă să repete același răspuns, exprimându-l ca un politician calificat, cu experiență, fără să lase goluri pentru întrebări și menține discuția până când bărbații nu mai au nimic de spus. Acesta este secretul succesului ei. Cei prezenți sunt acum tăcuți, deoarece argumentele ei inteligente sunt convingătoare sau pentru că i-au deranjat atât de mult? Oricare ar fi motivul, metoda funcționează și a făcut acest lucru timp de cincisprezece ani - pentru că Badan nu doar vorbește, ea acționează, ea caută mai degrabă soluții decât scuze. Pe scurt, răspunsurile ei sunt: „Vom termina drumul imediat ce ajung următorii bani. Un capăt al satului nu are apă, dar are gaz; la celălalt capăt este invers. Nu putem să progresăm decât pas cu pas, folosind banii pe care îi avem. Prioritare sunt educația și infrastructura și apoi celelalte comodități. Până atunci, recoltați ceea ce puteți și vindeți în sala de la piață.

Primarul câștigă 180 de euro pe lună. Sătenii și legăturile puternice cu casa ei sunt motivația ei. „Nu pot să trăiesc cu adevărat o viață modernă pe salariul meu. Dar m-am oferit voluntar și am fost aleasă. Datorez acest lucru bărbaților și femeilor din Selemet „. Cu toate acestea ea nu poate împiedica exodul în străinătate. Tentația este prea puternică, iar oportunitățile din Moldova sunt prea limitate. Badan păstrează cu atenție o bază de date și invită migranții să-și trimită copiii care trăiesc în diaspora într-o tabără de vară din Selemet. Scopul principal al acestui lucru este de a cultiva în ei dragostea pentru rădăcinile lor.

Fiica lui Badan studiază în SUA, fiul ei lucrează la Chișinău. Locuiește împreună cu soțul ei într-o casă pe care o împarte cu o altă familie. Cotețul pentru pui este gol, pentru că acum nu are timp pentru animale. În schimb, este parcat un tractor, pe care soțul ei îl folosește în mod regulat pentru a lucra în câmp.

La sfârșitul unei zile lungi, Tatiana Badan se află în bucătărie, punând cartofii prăjiți într-un castron. Și-a scos pantofii cu toc și costumul; primarul a dispărut, cel puțin aspectul exterior. În interiorul ei nu este niciodată liberă de slujba ei. „90% din mine sunt dedicate muncii mele“. Faptul că nu poate rezolva toate problemele concetățenilor ei o costă foarte multă putere și mai ales timp. Căsătoria ei a suferit, la fel ca și relația cu copiii ei. „Aș dori să petrec mai mult timp acasă „, spune ea, „dar nimeni altcineva nu este dispus să-și asume această sarcină“.

„Margaret Thatcher“, o cheamă Valentin, soțul ei, din camera de zi, nu doar ca s-o enerveze. Suferă din cauza slujbei soției sale. Un televizor poate fi auzit pe fundal. Popularitatea continuă a lui Badan în Selemet este dovedită de faptul că a fost reales de patru ori ca primar. Câștigă de fiecare dată cu aproape o sută la sută din voturi. În 2011 a fost singurul candidat. Totuși, cel mai mare adversar și critic al ei este acasă.

„Trebuie să fie ceva în neregulă acolo“, spune soțul Valentin din încăperea de alături și râde. „Ar fi bine să invităm un comitet independent de observatori la viitoarele alegeri“. Primarul zâmbește din fața chiuvetei.

SERGIU ARMAȘU:

„EU ÎNTOTDEAUNA VOI PĂSTRA CEL MAI PRESUS INTERESUL OAMENILOR, INCLUSIV POLITIC”

Sergiu Armașu, Primarul orașului Ialoveni, în cadrul unui interviu pentru Provincial.md, a vorbit despre cum s-a desfășurat Hramul orașului – marcat la 27 octombrie, care sunt prioritățile sale în funcție, despre viitoarele scrutine electorale, dar și a comentat unele zvonuri.

Provincial: ***Domnule Primar, am înțeles că, colegii dumneavoastră spun că sunteți o persoană hiperactivă și că aveți un ritm de lucru prea alert, care îi ține și pe ei permanent împovărați cu activități. De exemplu, în săptămâna Hramului orașului, am înțeles că majoritatea din echipa locală au fost aproape 20 din 24 ore la serviciu, ați avut numeroase delegații internaționale, ați lansat mai multe proiecte, inițiative. Cum rezistă administrația publică locală în așa condiții?***

Sergiu Armașu: Nu știu ce ar însemna ritm „prea alert” în administrația publică locală. În primărie este la nesfârșit de lucru. Și este foarte complicat, deoarece funcționarii la nivel local nu sunt, absolut deloc motivați financiar. Unica explicație cum se rezistă în așa condiții, cred că, este dedicația, onestitatea și înțelepciunea colegilor mei că nu se poate abandona interesul localității. De asemenea, îi îndemn întotdeauna să fim optimiști, că numaidecât se vor produce lucruri pozitive și în administrația publică locală. Pentru aceasta vom insista și depinde de noi, cei din APL, cum ne vom face auziți.

Provincial: ***Dar ce credeți că ar trebui să fie revăzut în activitatea administrației locale?***

Sergiu Armașu: În primul rând, cred că, ar trebui de analizat multitudinea de competențe și responsabilități, în raport cu salarizarea funcționarilor publici, care mai au entuziasmul să rămână în primării. Totodată, sunt sigur că este loc de a revedea activitatea autorităților locale de nivelul II, consiliilor raionale, care în multe cazuri, pentru a-și justifica existența, întreprind niște acțiuni, care mai mult afectează activitatea primăriilor, autonomia locală și buna conlucrare. Sunt create artificial situații contradictorii atunci când se neglijează coordonarea necesară cu primăriile orașelor, reședințe de raion și se iau unilateral, la nivel de raion, decizii care vizează nemijlocit comunitatea locală, fără consultările de rigoare. Astfel de abordări sunt inacceptabile și provoacă disensiuni. În fiecare localitate, primăria este autoritatea abilitată să răspundă ce se întâmplă în teritoriu. Indiscutabil, competențele consiliilor trebuie revăzute și cheltuielile publice raționalizate. Nu poate o primărie să activeze eficient cu un număr atât de mic de cadre, ne sufocăm în activități. În același timp, la nivelul II competențele sunt improvizate.

Provincial: ***Puteți exemplifica referitor la importanța consolidării autonomiei locale a primăriilor și revederii competențelor raionale ale APL?***

Sergiu Armașu: Am să redau o situație recentă și fiecare poate să analizeze, obiectiv, cum se simte o primărie în unele condiții. Cei care înțeleg ce înseamnă a pregăti un eveniment cum ar fi Hramul localității, cu o „mână de angajați” la dispoziție, câtă muncă și cât efort se depune, să-și imagineze că înainte cu o zi de hram, pe teritoriul localității se desfășoară exerciții de simulare a unor situații de catastrofă, declanșate în lanț, cu multă acțiune, lume implicată, inclusiv colaboratorii primăriei și instituțiile orășenești ocupate etc. Iată la noi, în orașul Ialoveni, pe data de 26 octombrie, vineri, înainte de Hramul orașului, au fost desfășurate exerciții de simulare după un scenariu, potrivit căruia, în acea dimineață „s-a produs un cutremur puternic, care a afectat infrastructura orașului, s-a deconectat lumina, au izbucnit incendii, s-a produs deteriorarea unor butelii de clor cu scurgerea substanţelor toxice, se efectuau lucrări de căutare-salvare a focarului, se dezinfecta zona afectată, se acorda ajutor medical persoanelor intoxicate, se lichidau consecințe ale inundațiilor, incendiilor, accidentelor rutiere, era depistat și un focar de pestă porcină africană etc.”. (Vedeți aici și aici.) Iată în așa condiții organizate de „cutremur, intoxicații, accidente, inundații, incendii, pestă porcină etc.”, primăria se mai ocupa și de pregătirea hramului, întâmpina oaspeți, iar după exercițiile de simulare, dimineața, 27 octombrie, pe la ora 4, se curăța orașul după „catastrofele improvizate”. „Foarte vesel”, dacă să privim cu o doză de umor, mai ales după ce am fost într-adevăr martori ai unui cutremur, după Hram, pe la 3-4 noaptea. Plus la toate, s-au găsit și binevoitori, care au dat foc gunoiștii, au tăiat fire electrice ca să distrugă iluminatul stradal etc. Eu cred că acest exemplu denotă că administrația primăriilor trebuie numaidecât consultată și în semn de stimă față de autonomia locală, de coordonat activitățile care vizează nemijlocit localitatea.

CITAT: ” EU NU MĂ CONSIDER OM POLITIC ȘI CRED CĂ UNEORI POLITICUL FACE EXCES DE ZEL, ÎNCERCÂND SĂ CONTROLEZE ABSOLUT TOTUL, ÎN TOATE DOMENIILE. LA NIVEL LOCAL EXISTĂ FOARTE MULTĂ LUME ÎNȚELEAPTĂ. ȘI CHIAR DACĂ NU LE ESTE AUZITĂ VOCEA, ORI DACĂ MAI REZERVAT EXPRIMĂ CEEA CE GÂNDESC, OAMENII NOȘTRI AU DREPTUL SĂ LI SE OFERE ALTERNATIVE, IAR EI SĂ DECIDĂ CUM CRED CĂ ESTE CEL MAI BINE.”

Provincial: ***Domnule Primar, mulți se întreabă, totuși, dacă s-a schimbat ceva în plan politic. Într-un interviu din noiembrie 2017, la întrebarea dacă … „intenționați să aderați la vreun partid”, ați spus că: „Voi face acest pas, în cazul când ialovenenii mă vor susține, pentru a rezolva cele mai complicate și primordiale probleme ale orașului, cum ar fi, troleibuze pe ruta Chișinău-Ialoveni, întoarcerea 162 ha de teren, construcția unei grădinițe…”. Ce ne puteți spune la moment?***

Sergiu Armașu: Nimic nou nu vă pot spune, decât exact aceea ce am declarat și cu un an în urmă. Eu întotdeauna voi păstra cel mai presus interesul oamenilor și mă voi consulta cum să procedez cel mai rațional, cel mai binevenit pentru oameni, inclusiv politic. Problemele primordiale ale orașului Ialoveni (troleibuze, retrocedarea a 162 ha, grădiniță nouă), încă nu sunt soluționate și orice formațiune politică are cu ce real să-i bucure pe ialoveneni! Tot respectul meu personal și al ialovenenilor pentru politicienii, care prin pârghiile administrative, pe care le dețin, ar contribui la soluționarea problemelor menționate ale orașului.

Provincial: ***La 24 februarie vor avea loc alegeri parlamentare. În unele circumscripții uninominale, din diferite surse, deja se cunosc sau se vehiculează numele candidaților. Orașul Ialoveni se spune că face parte din cea mai bizară „croială electorală”. Totodată, comparativ cu localitățile incluse în circumscripția nr.22 (Ialoveni, Strășeni, Călărași), Ialoveni reprezintă o cotă parte considerabilă de alegători. Vă întrebăm direct: ați decis să intrați în competiția electorală pentru parlamentare?***

Sergiu Armașu: Sincer, am discutat acest subiect cu unii ialoveneni, prieteni, cunoscuți, care mă încurajează și insistent mă întreabă ce am decis. Eu sunt realist și sunt conștient că electorala parlamentară din februarie 2019 va fi una deosebit de complicată. Chiar dacă, conform noului cadru normativ cu referire la votul uninominal, este acordată o șansă nu doar partidelor politice, dar și celor neafiliați, eu cred că partidele sunt avantajate, deoarece li se permite să înainteze candidații și pe listele de partid, și, în același timp, uninominal. Respectiv, partidele beneficiază de o dublă asigurare. Plus la toate și resursele administrative, influența și alte pârghii care sunt la dispoziția politicului. Nemaivorbind de concurența neloială, constrângeri și alte metode mai puțin creștine, care, de regulă, sunt aplicate de politic în raport cu concurenții. Așa că dacă eu mă înscriu în lupta electorală parlamentară, aceasta înseamnă că mă înscriu conștient într-o luptă neegală. Totodată, eu nu pot privi pasiv tot ce se întâmplă în jurul meu, în orașul meu, în raionul meu, în statul meu. Eu cunosc pe pielea proprie problemele cu care se confruntă oamenii, care sunt preocupările, durerile, îngrijorările. De firea mea nu sunt indiferent, sunt predispus să contribui la modul practic să îmbunătățim condițiile de trai în țara noastră, pentru care am luptat și pentru care sunt gata să îmi asum noi responsabilități.

Referitor la circumscripția uninominală nr.22, parte componentă a căreia este și orașul Ialoveni, consider că, este croită după o logică strict politică. Altă explicație nu există, este prea deocheată, se întinde de la Ialoveni, Strășeni până și la Călărași, având cea mai mare distanță între localități. Eu, desigur, cunosc foarte bine situația în orașul Ialoveni, dar și în raion, în satele Dănceni, Horodca, Malcoci, Nimoreni, Ruseștii Noi, Societeni, Suruceni, Ulmu, Văsieni. Totodată, nu îmi sunt străine localitățile raionului Strășeni – Bucovăț, Căpriana, Cojușna, Scoreni, Vorniceni, precum și cele din raionul Călărași – Buda, Horodiște, Pîrjolteni, Sadova, Tuzara.

Eu nu cunosc, la moment, cine sunt persoanele care vor să intre în competiție electorală pe această circumscripție bizară, dar sunt sigur de un lucru: pentru oricine, din oricare formațiune politică sau neafiliați, va fi foarte, foarte complicat. Și deoarece eu am parte să particip în majoritatea cazurilor acolo unde este cel mai complicat, mă gândesc și de data aceasta – cine, dacă fiecare ar zice că nu el. Dacă nu ne vom implica fiecare, ulterior, nu vom avea dreptul să ne uimim și să criticăm ceea ce vom primi drept rezultat.

Provincial: ***În prezent se discută pe larg și faptul că unii candidați de pe circumscripții ar putea fi înlăturați din campanie, din diverse motive și impedimente. Ce credeți despre aceasta?***

Sergiu Armașu: Cred că poporul are înțelepciunea sa și știe ce spune! Dar eu sunt foarte optimist. Logica mea este că dacă a fost promovat votul uninominal, atunci care ar fi rostul pe circumscripții să fie înaintați, la fel ca și în alegerile anterioare, doar reprezentanți ai formațiunilor politice? În situația când legea admite aceleași persoane să candideze și pe liste politice, și uninominal, se poate ajunge la situația când doar candidați afiliați politic vom avea. Astfel, vom rămâne doar cu denumirea de uninominal. Eu nu cred că cei care au promovat sistemul mixt și votul uninominal, ar vrea atât de mult să distorsioneze esența lui. Toți care au susținut ideea votului uninominal, inclusiv eu, credem în necesitatea de a schimba „sângele” în Parlament, care doar astfel poate duce la schimbări spre bine.

Provincial.md: ***Care ar fi mesajul dumneavoastră în contextul apropiatelor alegeri parlamentare?***

Sergiu Armașu: Eu nu mă consider om politic și cred că uneori politicul face exces de zel, încercând să controleze absolut totul, în toate domeniile. La nivel local există foarte multă lume înțeleaptă. Și chiar dacă nu le este auzită vocea, ori dacă mai rezervat exprimă ceea ce gândesc, oamenii noștri au dreptul să li se ofere alternative, iar ei să decidă cum cred că este cel mai bine.

Provincial.md: ***În final, vrem să vă întrebăm: familia, soția vă susține?***

Sergiu Armașu: Cea mai complicată întrebare! La moment, recunosc că nu prea sunt de partea mea, mă dojenesc mult. Mă consideră că sunt un rebel neascultător, mă aventurez, în loc să am grijă de sănătate și liniște în familie. Dar, argumentul meu este că niciodată lucrurile nu au mers înainte, dacă cineva nu a depus eforturi pentru aceasta.

Sursa: www.provincial.md

GHEORGHE OJOG,
PRIMAR DE CORJOVA, CRIULENI:

„UNII CRED CĂ SĂ FII PRIMAR ÎNSEAMNĂ SĂ STAI ÎN CAPUL MESEI ȘI SĂ ÎMPARȚI MIERE ȘI BRÂNZĂ DE OI“

Gheorghe Ojog, primar de Corjova, Criuleni consideră că în Republica Moldova este nevoie de descentralizarea puterii, iar primăriile sunt necesare și în localități cu 2 locuitori. Ce l-a motivat să candideze de șase ori pentru funcția de primar, dar și de ce crede că localitatea sa poate concura cu capitala aflăm din interviul pentru calm.md.

Cum credeți, reforma administrativ-teritorială va contribui la dezvoltare?

Gheorghe Ojog: La noi, în primul rând, trebuie de descentralizat puterea. În rezultat, APL trebuie să aibă putere financiară, administrativă. Eu am lucrat și cu județele și, probabil, atunci era puțin mai bine. Poate această reformă este necesară în cazul Consiliilor Raionale. Un Consiliu Raional cheltuiește circa 25 milioane anual și practic nu face nimic. Doar colectează niște informație de la nivelul I și o transmite la nivelul central. De asemenea, mai distribuie niște finanțe. Acum le-au dat să administreze școlile. Poate teritorial ar trebui de trecut la județe, dar să comasăm primăriile pentru 25000-35000 de locuitori e ca și cum am înhăma caii în spatele căruței. Chiar dacă încă nu am văzut acest proiect cred că el totuși undeva fierbe, nu în zadar se discută acest subiect. Într-o localitate sunt atâtea probleme, iar dacă le comasezi acestea se multiplică.

”CANDIDEZ PENTRU CĂ ÎMI IUBESC SATUL ȘI VREAU CA ACESTA SĂ PROSPERE. AM GAZIFICAT SATUL, AVEM APEDUCT, AVEM SISTEM DE CANALIZARE ȘI STAȚIE DE EPURARE, DRUMURILE LE FACEM, DACĂ LE ASFALTĂM NE APROPIEM DE STANDARDELE DE LA CHIȘINĂU.”

Unii reprezentanți ai APC spun că oamenii pleacă, populația îmbătrânește și atunci de ce ar trebui o primărie să deservească câteva sute de locuitori?

Gheorghe Ojog: Fiecare sat din Basarabia are un milion de probleme, începând cu casa de cultură și terminând cu drumurile, accesul la apă. În sat pot fi și doi oameni, dar și aceștia au nevoie de biserică, școală, grădiniță, drum. Vrem nu vrem dar problemele sociale există, nu le putem neglija. Corjova are 2600 de locuitori și la primărie lucrează primarul, secretarul și contabilul, mai mulți specialiști nu sunt. Ce economii poți să faci din comasarea primăriilor? Câte servicii activează la noi în primărie? Poate în centrele raionale mai este câte un arhitect, în sate însă este primarul și doi-trei specialiști.

Poate se consideră că așa vor putea fi dezvoltate teritoriile?

Gheorghe Ojog: Dacă problemele sociale ar fi soluționate am putea discuta și despre asemenea lucruri dar așa, comasând primăriile nu soluționezi nimic, dimpotrivă, problemele se multiplică. Finanțe nu vor fi mai multe, vor rămâne tot aceleași, eu nu văd cum se vor soluționa întrebările oamenilor.

Aveți șase mandate de primar. Ce v-a motivat să candidați de atâtea ori?

Gheorghe Ojog: Candidez pentru că îmi iubesc satul și vreau ca acesta să prospere. Am gazificat satul, avem apeduct, avem sistem de canalizare și stație de epurare, drumurile le facem, dacă le asfaltăm ne apropiem de standardele de la Chișinău. La capitolul dezvoltare economică sigur că nu am reușit prea multe, deoarece ne ocupăm mai mult cu agricultura. Avem Centrul Cultural Sportiv, un parc cu aleile clasicilor, a deportaților și a corjovenilor, deoarece avem și noi oameni care sunt ai noștri – actori, scriitori, poeți, guvernanți. Doi deputați în Sfatul Țării care au votat Unirea în 1918 erau din Corjova.

Un primar trebuie neapărat să-și iubească localitatea pentru a avea succes în activitate?

Gheorghe Ojog: Da, trebuie să-ți iubești localitatea și ceea ce faci. Indiferent dacă ești muzician, scriitor sau constructor - dacă nu faci lucrul cu tragere de inimă - nici rezultate nu vei avea.

Unii primari spun că două-trei mandate e de ajuns pentru o persoană, pentru că apoi nu mai dă randament.

Gheorghe Ojog: Nu este corect. O dată la patru ani alegătorii te scutură și te pun să muncești. În primul mandat primarul doar învață ce înseamnă această meserie. Unii cred că să fii primar e să stai în capul mesei și să împarți miere și brânză de oi. De fapt, sunt un miliard de probleme pe care nici nu le cunoști, iar în condițiile noastre de criză e și mai greu să te descurci.

La un moment dat v-am văzut cu mătura în mână, un exemplu foarte bun pentru comunitate..

Gheorghe Ojog: Să nu credeți că lumea sare să ajute. Unii ies, alții nu. Problema este că noi nu avem bani suficienți pentru iluminare, pentru amenajare. Ne-ar plăcea și nou să avem flori plantate pe marginea drumului, dar nu avem cu ce. Nu poți să plătești o mașină să-ți mănture strada și ești nevoit să iei tu mătura în mână.

Știm că în timpul liber scrieți. Un primar trebuie să fie și artist, poet?

Gheorghe Ojog: Un primar trebuie să fie artist, preot, profesor, fotbalist, cântăreț, dansator, de toate câte puțin. Trebuie să susținem toate ramurile, atât sportul, cât și cultura. De ce după anii 1989 multe cămine culturale s-au distrus? Pentru că acolo au nimerit oameni care nu aveau nimic comun cu cultura. Un primar trebuie să fie interesat de tot ce se întâmplă în localitate –cuiva îi place fotbalul, altul preferă să cânte, altul să danseze. Dacă mie îmi place handbalul, de exemplu, nu înseamnă că trebuie să fac tot satul plin de handbaliști. În toate trebuie să existe o armonie.

PRIMARUL DE COJUȘNA, STRĂȘENI
SERGIU JEREGHI:

„SPERĂM CĂ VOM AJUNGE ÎN SITUAȚIA ÎN CARE VOM PUTEA FACE ȘI NOI DONAȚII PENTRU LOCALITĂȚILE DIN ROMÂNIA“

Sergiu Jereghi este primarul care vorbește cu emoții în glas despre localitatea sa Cojușna. A reușit să consolideze relațiile cu Alin Nica - unul dintre primarii români ce poartă în suflet Republica Moldova. Despre rezultatele acestei colaborări, dar și despre alte realizări și aspirații ale primarului de Cojușna este interviul acordat pentru calm.md.

Recent a avut loc semnarea Acordului de Finanțare de către primăria comunei Dudeștii Noi și primăria Cojușna, Strășeni. Ce presupune acest Acord?

Sergiu Jereghi: Primăria Dudeștii Noi din județul Timiș, România a decis să aloce surse financiare în valoare de 50 mii lei românești (208 mii lei moldovenești) pentru primăria Cojușna. Banii vor fi utilizați pentru procurarea inventarului necesar de a deschide două grupe noi în cadrul grădiniței nr. 1 „Poienița“. În localitate activează două grădinițe frecventate de peste 320 de copii. Aceste două grupe au fost reparate tot cu ajutorul contribuabililor români, prin intermediul Fondului de Investiții Sociale din Moldova FISM. Cojușna a mai beneficiat de o donație din partea Guvernului României în sumă de 2 milioane, bani cu care s-au schimbat acoperișurile la 13 clădiri.

Când a apărut această idee de a vă înfrăți cu Dudeștii Noi, județul Timiș, România?

Sergiu Jereghi: Acordul de înfrățire a fost semnat la 24 august 2014, înfrățirea fiind efectuată de către fostul primar, Victor Căpățână, eu activând atunci în calitate de consilier. În acea perioadă a fost realizat și implemetat acordul de finanțare directă de către primăriile din România a primăriilor din Republica Moldova. Primarul comunei Dudeștii Noi Alin Nica a fost printre primii trei aleși locali din România care au finanțat primării de la noi. În 2015 au fost donate localității noastre 12 mii de euro, echivalentul sumei de acum. Prin concurs am procurat atunci mobilier pentru ambele grădinițe. Când am venit în funcție, la intrarea în clădiri am instalat plăcuțe pe care scrie că mobilierul este procurat din banii oferiți de către comuna Dudeștii Noi.

Între 2015 și 2018 au mai fost colaborări între localitatea DVS și comuna Dudeștii Noi?

Sergiu Jereghi: Au fost colaborări culturale. Ansamblurile artistice din Cojușna au vizitat comuna Dudeștii Noi și au evoluat în cadrul Zilelor Comunei. La 6 mai 2015, colegii din Dudeștii Noi au venit cu un colectiv foarte mare la hramul localității noastre.

Să înțelegem că comuna Dudeștii Noi este una bogată dacă își permite să facă asemenea donații, presupun că satul Cojușna nu este singura localitate cu care localitatea din România este înfrățită?

Sergiu Jereghi: I-am adresat și eu această întrebare domnului primar și știam care va fi răspunsul, deoarece poziția lui corespunde cu a mea. El mi-a spus că nu trebuie doar să vorbim, ci trebuie și să acționăm. Se vorbește mult despre relațiile dintre frații de pe cele două maluri de Prut, dar se realizează puțin. Am asistat la ședința consiliului din comuna Dudeștii Noi și m-am convins că acolo tot sunt foarte multe probleme, dar dacă este această posibilitate de a ajuta, ei au decis să ne ajute, ca să demonstrăm că acordurile de înfrățire nu au fost încheiate doar pentru a impresiona prin numărul mare. Aceste acorduri trebuie să aibă unele rezultate concrete. Unii poate ar întreba de ce România donează Republicii Moldova și nu invers? Sperăm că vom ajunge în situația în care vom putea face și noi donații pentru localitățile cu care ne-am înfrățit.

Ce practici v-ați dori să preluați de la colegii DVS. de peste Prut?

Sergiu Jereghi: Comuna Dudeștii Noi este o localitate cu 3 mii de locuitori. Am fost plăcut surprins de subiectele ce

PRIMARUL DE COJUȘNA, STRĂȘENI SERGIU JEREGHI:

„SPERĂM CĂ VOM AJUNGE ÎN SITUAȚIA ÎN CARE VOM PUTEA FACE ȘI NOI DONAȚII PENTRU LOCALITĂȚILE DIN ROMÂNIA“

se discută la ședința Consiliului local. Ei sunt la etapa de soluționare a unor probleme care pentru noi sunt de domeniul viitorului. În ședință se analiza numărul de parcări în localitate, plus locurile pentru persoanele cu dizabilități. Un alt aspect ce m-a surprins a fost calitatea drumurilor asfaltate, a podețelor instalate. În localitate este un agent economic care produce pavaj, iar mai mult de jumătate din trotuarele localității sunt pavate.

Dezvoltarea unei localități rurale depinde de abilitățile primarului, de resursele financiare pe care le are, de abilitățile primarului de a identifica aceste resurse?

Sergiu Jereghi: Cred că este importantă echipa care stă în spatele primarului. Alesul local poate avea multe idei, dar dacă nu are echipă și nu are susținerea Consiliului rămânem doar la nivelul declarațiilor. O persoană poate fi deșteaptă, dar oricum 10 oameni sunt mai deștepți decât unul singur.

Aveți această echipă în spate?

Sergiu Jereghi: Am avut-o. Acum e mai greu, probabil că are legătură cu alegerile care se apropie, dar oricum reușim să facem lucruri bune în sat.

Un exemplu ar fi implicarea oamenilor la repararea drumurilor din localitate..

Sergiu Jereghi: La suma primită din Fondul rutier am adăugat bani din bugetul local și așa am construit un drum foarte necesar ce unea două drumuri paralele centrale ale localității. Asemenea drumuri nu au fost reparate în localitatea noastră încă de pe vremurile sovietice. Oamenii au contribuit în cadrul unei alte inițiative lansată de un consilier foarte activ. Acesta a propus să reparăm drumurile cu ajutorul contribuției locuitorilor, prin intermediul betonării. La început ideea a fost acceptată mai greu, acum însă avem foarte multe solicitări în acest sens. Astfel, drumurile se betonează cu contribuția locatarilor în proporție de 60%, iar celelalte 40% le achită primăria. Această inițiativă este bună deoarece ne constă mult mai ieftin lucrările, munca fiind efectuată de către cetățeni. Totodată, persoana care a contribuit financiar la construcția, la betonarea unui drum, cu siguranță va avea grijă de acesta.

Aveți locuri de muncă, sau oamenii vin la Chișinău?

Sergiu Jereghi: Avem agenți economici mari, printre care fabrica turcească de cofetării Nefis, fabrica de vinuri Migdal, avem un atelier de confecționare a butoaielor ș.a. Toți însă se confruntă cu lipsa forței de muncă. Unii agenți economici aduc lucrătorii din alte sate, deoarece mulți oameni au plecat peste hotare. De asemenea, distanța foarte mică de Chișinău îi motivează pe mulți să se angajeze în capitală, deoarece la oraș își pot găsi de lucru cu un salariu mult mai atractiv. Sudorul care este angajat în primăria noastră și are un salariu de circa 1900 de lei, la Chișinău va avea între 3 și 5 mii de lei. Recent am fost în satul Sipoteni pentru un schimb de experiență cu echipa de voluntari pompieri și am observat că acolo această problemă nu există, deoarece distanța de oraș este cu mult mai mare și oamenii rămân pe loc.

E bine că oamenii din localitatea DVS au și alte opțiuni...

Sergiu Jereghi: Pentru ei e bine, dar pentru localitate mai puțin. Deși avem agenți economici în sat, în bugetul primăriei ajunge doar impozitul din salariul persoanelor care lucrează în teritoriu, restul este direcționat către bugetul central. Dacă nu greșesc, până în 2015 impozitul pe venit al agenților economici care erau înregistrați pe teritoriul Cojușnei ajungea în primărie. De exemplu, anual, de la Nefis erau transferați în bugetul local peste un milion de lei. Acum acești bani se duc la centru. Nu beneficiem nici de impozitul persoanelor din Cojușna care lucrează în Chișinău nu , deși ele doresc să aibă o localitate prosperă și au multe cerințe de la primărie. De unde să ia primăria atâția bani? Sunt diferite probleme, dar mergem înainte.

APL AR TREBUI SĂ AIBĂ ACCES LA TOATE BAZELE DE DATE NECESARE PENTRU ASIGURAREA PRESTĂRII SERVICIILOR LA NIVEL LOCAL!

La 13 noiembrie, la Agenția Proprietăți Publice a avut loc o ședință de lucru cu tematica implementarea conceptului ghișeului unic pe domeniul urbanism, arhitectură și autorizările lucrărilor de construcție în cadrul Agenției Servicii Publice.

Potrivit expertului Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) Alexandru Morcov, ședința a fost una constructivă, cu participarea mai multor factori de decizie din diverse instituții ce sunt implicate în acest proces.

Intenția autorităților centrale privind crearea ghișeului unic și eliberarea în cadrul acestuia a actelor permisive din domeniul construcției este una bună.

Cu toate acestea, CALM a sesizat mai multe probleme și neajunsuri la elaborarea acestui concept de ghișeu unic, inclusiv faptul că multe prevederi contravin legislației în vigoare și politicilor aprobate de către Guvernul Republicii Moldova pe parcursul ultimilor ani. Articolul 4 alineat 1, litera A din Legea privind descentralizarea administrativă a Republicii Moldova stabilește că unul dintre domeniile proprii de activitate a autorităților publice locale este planificarea urbană și gestionarea spațiilor verzi de interes local. Respectiv, autoritățile publice locale poartă răspundere pentru efectuarea lucrărilor de amenajare a teritoriului.

Și în alte acte legislative este stipulat expres că autoritățile publice locale trebuie să dispună de autonomie locală deplină în cadrul teritoriului administrat, pe domeniile sale de competență. În anexa la Legea nr. 160 este specificat faptul că autoritățile publice locale sunt emitente a certificatului de urbanism, autorizațiile de construcție și a altor documente ce reglementează acest domeniu. Astfel, competența proprie trebuie să fie pe deplin realizată de către autoritatea publică locală.

CALM și-a manifestat de nenumărate ori deschiderea în privința colaborării și susținerii conceptului de digitalizare a mai multor procese din cadrul autorităților publice locale și nu doar. Constatăm că abordarea conceptuală la elaborarea proiectului de creare a ghișeului unic din cadrul Agenției de Servicii Publice este una greșită. CALM își exprimă disponibilitatea de a contribui la îmbunătățirea acestui concept, deoarece implementarea acestuia în varianta actuală nu va îmbunătăți cu nimic situația în prestarea acestor tipuri de servicii pentru cetățeni și agenți economici.

Alexandru Morcov a menționat că nu a fost prezentat niciun studiu privind impactul de reglementare a modificărilor propuse. „Mai mult decât atât, conceptul va transfera pe umerii autorităților publice locale unele competențe suplimentare, iar legislația Republicii Moldova prevede ca la delegarea noilor competențe acestea trebuie să fie asigurate și cu acoperire financiară. Fără o revizuire clară a acestor servicii, nu putem vorbi despre îmbunătățirea calității lor. În afară de aceasta, sunt niște competențe atribuite APL în lipsă de personal calificat, dar și fără capacitate tehnică. Totodată, nu este clar care sunt responsabilitățile părților implicate, inclusiv ale Agenției Servicii Publice.»

CALM este de părere că ceea ce se propune la ora actuală va distorsiona și mai mult activitatea autorităților publice locale, existând riscul de a bloca unele procese. Alexandru Morcov a amintit că certificatele de urbanism, autorizațiile de construcție și alte documente de acest gen sunt parte componentă a documentației de urbanism și amenajare a teritoriului și reflectă componenta reglementatoare a acestei documentații pe teritoriile administrate de autoritățile locale.

Potrivit CALM, mai mult de 87% din toate APL nu dispun de planuri de amenajare a teritoriului și documentație de urbanism. „Noi nu avem un plan național de amenajare a teritoriului, un document obligatoriu ce stimulează dezvoltarea socio-economică a oricărui stat. CALM consideră că este necesar de elaborat un program de stat ce ar asigura elaborarea acestor documente la nivel național, regional, dar și local. Fără această documentație nu putem vorbi despre o dezvoltare socio-economică teritorială și asigurarea durabilității acesteia în timp», a explicat Alexandru Morcov.

CALM amintește că în 2016, prin aprobarea Legii cu privire la infrastructura națională de date spațiale, Republica Moldova s-a aliniat tendințelor mondiale de creare a unei infrastructuri de date spațiale. Unul dintre principiile de bază a acestor documente este că datele trebuie să fie colectate o singură dată și întreținute la nivelul la care această operațiune poate fi făcută cu o eficiență maximă. Altfel spus, aceste date se creează, sunt competență proprie în responsabilitatea APL și trebuie menținute la nivel local.

”APL AR TREBUIE SĂ AIBĂ ACCES LA TOATE BAZELE DE DATE, DE TOATE TIPURILE CARE SUNT LA NIVEL CENTRAL ȘI SUNT NECESARE PENTRU ASIGURAREA FUNCȚIONALITĂȚII ȘI PRESTĂRII SERVICIILOR LA NIVEL LOCAL»

CALM susține digitalizarea mai multor procese în cadrul APL, dar acest aspect trebuie privit în ansamblu, complex, iar soluțiile punctuale care se propun nu vor avea niciun efect. Conceptul de ghișeu unic este soluția optimă pentru solicitantul care va veni la cea mai apropiată autoritate publică să solicite orice tip de serviciu prestat de APL sau APC și să-l obțină, inclusiv online sau prin prezența fizică. Expertul CALM a amintit că acesta este un deziderat spre care tindem cu toții, dar acum trebuie să identificăm soluții de moment, pe termen mediu și după aceasta să vorbim despre cele pe termen lung. „Nu putem implementa forțat o soluție care nu va avea efect nici astăzi, nici mâine.»

CALM consideră că cea mai indicată soluție ar fi de a asigura revizuirea acestor servicii, procesele business care sunt în prestarea lor și interacțiunea actorilor implicați în acest proces, inclusiv de avizare.

„În domeniul urbanismului, arhitecturii și amenajării teritoriului există o problemă foarte mare în Republica Moldova, este vorba despre lipsa urbanismului în localitățile din Republica Moldova. O soluție ar fi asigurarea interoperabilității datelor de la nivel central și asigurarea unui instrument în cadrul APL de prelucrare a acestor informații. APL ar trebuie să aibă acces la toate bazele de date, de toate tipurile care sunt la nivel central și sunt necesare pentru asigurarea funcționalității și prestării serviciilor la nivel local», a punctat Alexandru Morcov.

CALM, SUPORT PENTRU APL: SERVICIUL DE SUPORT AL OPERATORILOR MICI DE APĂ ȘI SANITAȚIE (SOMAS)

Reieșind atât din sarcinile CALM, cât și din multiplele solicitări ale APL, a fost creat Serviciul de suport al operatorilor mici de alimentare cu apă și sanitație a CALM, (serviciul SOMAS). Serviciul SOMAS vine să suplinească vidul format de-a lungul timpului și va servi drept platformă pentru consolidarea capacităților APL și ale operatorilor serviciilor de apă și sanitație din mediul rural. Serviciul APĂ SAN va face parte din domeniul integral al Centrului de expertiză, asistență și instruire (CEAI) din cadrul Secretariatului CALM. Astfel, începând cu data de 01 iulie 2017, atât APL, cât și operatorii serviciilor de apă și sanitație din mediul rural se pot adresa pentru a beneficia de tot spectrul de servicii acordat de SOMAS.

Ce este SOMAS?

❑ Serviciul de suport al operatorilor mici de alimentare cu apă şi sanitaţie al CALM reprezintă totalitatea atât a resurselor de expertiză asistență și instruire, cât și a datelor sistematizate, concentrate într-un serviciu unic destinat îmbunătățirii calității prestării serviciilor de apă și sanitație de către operatorii mici din zonele rurale și orașe mici.

❑ Serviciul SOMAS va fi parte a Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire (CEAI) din cadrul Secretariatului CALM.

Misiunea

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) urmărește un obiectiv fundamental de consolidare instituțională și a capacităților APL prin intermediul a trei dimensiuni principale:

❑ Consolidarea structurilor organizatorice și a procesului decizional intern (CALM Consiliu, Birou Executiv, Comitete, Rețele și filiale regionale)

❑ Consolidarea participării CALM și contribuția reală la procesul de politică națională (la nivel de guvern, parlament, comisii parlamentare, grupuri de lucru în cadrul ministerelor de resort și agențiilor de stat, la nivel internațional, atât în Moldova, cât și în străinătate)

❑ Perfecționarea abilităților CALM în consolidarea capacităților APL din Moldova, inclusiv în domenii noi de reformă, printr-o varietate de eforturi cuprinzătoare în cadrul serviciilor CALM, capacităților de expertiză și de cunoștințe

Destinația serviciului

Serviciul APĂ SAN, ca parte a CEAI, este destinat primirii, sistematizării și analizei solicitărilor serviciilor de consultanță, identificării căii optime de prestare a serviciului, prestarea acestuia și evidența solicitărilor și serviciilor acordate.

Serviciul APĂ SAN are ca obiectiv general susținerea și consolidarea capacităților APL și operatorilor serviciilor de apă din mediul rural.

Obiective specifice ale serviciului

✓ Elaborarea, stabilirea și dezvoltarea unui mecanism de asistență complex pentru APL și operatorii din mediul rural în domeniul aprovizionării cu apă;

✓ Consolidarea capacităților instituționale, administrative, financiare, economice etc. ale autorităților publice locale și prestatorilor de servicii din domeniul aprovizionării cu apă din mediul rural;

✓ Diversificarea și consolidarea asistenței și serviciilor CALM acordate APL și comunităților locale, în special în domeniul aprovizionării cu apă;

✓ Identificarea problemelor și impedimentelor în activitatea APL și operatorilor din mediul rural, în vederea elaborării și promovării unor măsuri concrete de ordin legislativ/normativ, metodologic, informativ și/sau instructiv necesare;

✓ Crearea și menținerea unei platforme permanente de comunicare, schimb de informație/experiență și promovare a drepturilor și intereselor sale specifice, pentru prestatorii/operatorii serviciilor mici de alimentare cu apă, în special a celor din mediul rural.

Scopurile serviciului

• Crearea unui centru unic de recepționare și prelucrare a solicitărilor de acordare a serviciilor de consultanță pentru operatorii mici din zonele rurale;

• Crearea, menținerea și dezvoltarea platformelor de comunicare și schimb de experiență și bune practici atât între operatorii mici, cât și între APL;

• Crearea mecanismului de suport ad-hoc pentru probleme cu care se confruntă comunitățile locale în activitățile de zi cu zi;

• Consolidarea capacităților autorităților locale și operatorilor mici pe termen mai lung, inclusiv celor personale, instituționale, de sistem, de politici la nivel local și central;

• Consolidarea Serviciilor CALM prestate APL și în special în domeniul de aprovizionare cu apă;

• Crearea, menținerea și dezvoltarea bazelor de date și altor resurse informaționale pe domeniu;

• Evidența statistică și analitică privind solicitările de asistență și soluționarea acestora.

Serviciul are următoarele sarcini:

• Asigurarea recepţionării, înregistrării şi prelucrării tuturor informaţiilor privind necesitățile de asistență planificată sau ad-hoc, primite prin mesajele fax, mesajelor SMS şi MMS, telefonic, email, în cadrul seminarelor și meselor rotunde, prin intermediul platformei de schimb de experiență(forum) creat, chestionare, alte tipuri de solicitări de asistenţă;

• Identificarea soluției optime de prestare a serviciului, prestarea serviciului şi evidenţa informaţiei cu privire la rezultatele prestării serviciului;

• Asigurarea cu resurse informaționale și consultanță pentru: inventarierea, evidența, planificarea intervențiilor și dezvoltarea sistemelor de aprovizionare cu apă și sanitație.

• Asigurarea interacţiunii informaţionale cu sistemele informaţionale de stat, departamentale, teritoriale;

Beneficiari cheie a Serviciului

❑ Autoritățile Publice Locale nivel I (Primari, consilieri locali, contabili, ingineri funciari, etc.);

❑ Operatori mici (rurali);

❑ Personalul tehnic și administrativ al operatorilor mici;

❑ Beneficiari indirecți: Consumatorii de apă și sanitație.

Principiul Serviciului

Serviciul APĂ SAN trebuie să asigure executarea atât a funcțiilor de bază ale Serviciului, cât și a funcțiilor specifice, determinate de destinaţia sistemului, care sunt grupate pe domenii funcționale specializate.

Domeniile de prestare a serviciilor SOMAS

❑ Cadrul legal și aspecte juridice;

❑ Organizarea și administrarea serviciilor de aprovizionare cu apă;

❑ Finanțarea, atragerea de investiții și fundamentarea economică;

❑ Analiza și diagnosticul sistemului de aprovizionare cu apă;

❑ Tariful (cu implicații de ordin financiar, managerial, tehnic și de luare a deciziei/aprobare);

❑ Relația APL-operator;

❑ Relația APL – consumatori;

❑ Relația operator – consumatori;

❑ Asigurarea și monitorizarea calității apei;

❑ Aspecte tehnice și de administrare a sistemelor de aprovizionare cu apă;

❑ Instruirea și consultarea personalului operatorului;

❑ Reprezentarea operatorilor mici la nivel național.

Contacte

Str. Columna 106A, Chişinău, Republica Moldova
Tel: +(37322) 22-35-09, Fax: +(37322) 22-35-29, mob. 079588547; mob. 079367362; e-mail: info@calm.md; alexandru.morcov@calm.md Internet: www.calm.md

Crearea serviciului SOMAS a fost posibilă datorită suportului: Proiectul Elveţiei de Apă şi Sanitaţie în Moldova (ApaSan), finanţat de Agenţia Elveţiană pentru Dezvoltare şi Cooperare (SDC), cofinanţat de Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) şi implementat de Filiala din Moldova a Fundaţiei SKAT.

SERVICIUL MIGRAȚIE ȘI DEZVOLTARE LOCALĂ

Ce este Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală?

❑ Serviciul de suport al autorităților publice locale membre CALM, ce reprezintă totalitatea resurselor de expertiză, asistență și instruire, concentrate într-un serviciu unic destinat îmbunătățirii serviciilor locale de bază pentru comunitățile afectate de migrație, în baza unor parteneriate între autoritățile locale și băștinașii plecați peste hotare.

❑ Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală este parte a Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire (CEAI) din cadrul Secretariatului CALM.

Misiunea

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) urmărește un obiectiv fundamental de consolidare instituțională și consolidarea capacităților APL prin intermediul de trei dimensiuni principale:

❑ Consolidarea structurilor organizatorice și a procesului decizional intern (Consiliul de Administrare, Biroul Executiv, comitete, rețele și filiale regionale a CALM)

❑ Consolidarea participării CALM și contribuția reală la procesul de politică națională (la nivel de guvern, parlament, comisii parlamentare, grupuri de lucru în cadrul ministerelor de resort și agențiilor de stat, la nivel internațional, atât în Moldova, cât și în străinătate)

❑ Perfecționarea abilităților CALM în consolidarea capacităților APL din Moldova, inclusiv în domenii noi de reformă printr-o varietate de eforturi cuprinzătoare în cadrul serviciilor CALM, capacităților de expertiză și de cunoștințe

Destinația serviciului

Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală, ca parte a CEAI este destinat primirii, sistematizării și analizei solicitărilor serviciilor de consultanță, identificării căii optime de prestare a serviciului, prestarea acestuia și evidența solicitărilor și serviciilor acordate.

Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală are ca obiectiv general susținerea și consolidarea capacităților APL pentru îmbunătățirea serviciilor locale de bază, în baza unor parteneriate între autoritățile locale și băștinașii plecați peste hotare.

Scopul pe termen lung

Crearea unui parteneriat durabil între autoritățile publice locale și Diaspora pentru implicarea continuă și participarea băștinașilor plecați în dezvoltarea locală a localităților lor natale.

Obiective specifice ale serviciului

✓ Elaborarea, stabilirea și dezvoltarea unui mecanism de asistență complex pentru APL în domeniul migrației și dezvoltării locale;

✓ Diversificarea și consolidarea asistenței și serviciilor CALM acordate APL și comunităților locale, în special în domeniu migrației și dezvoltării locale;

✓ Identificarea problemelor și impedimentelor în activitatea APL în domeniul migrației și dezvoltării locale, în vederea elaborării și promovării unor măsuri concrete de ordin legislativ/normativ, metodologic, informativ și/sau instructiv necesare;

✓ Crearea și menținerea unei platforme permanente de comunicare, schimb de informație/experiență și promovare în domeniul migrației și dezvoltării locale, inclusiv prin sistemul „SMS Polling”.

✓ Crearea unui centru unic de recepționare și prelucrare a solicitărilor de acordare a serviciilor de consultanță în domeniul migrației și dezvoltării locale;

✓ Crearea mecanismului de suport ad-hoc pentru probleme cu care se confruntă comunitățile locale în activitățile de zi cu zi;

✓ Consolidarea capacităților autorităților locale în domeniul migrației și dezvoltării locale pe termen lung inclusiv capacitățile personale, instituționale, de sistem, de politici la nivel local și central;

✓ Consolidarea Serviciilor CALM prestate APL și în special în domeniul migrației și dezvoltării locale;

✓ Crearea menținerea și dezvoltarea bazelor de date și altor resurse informaționale pe domeniu;

✓ Evidența statistică și analitică privind solicitările de asistență și soluționarea acestora.

Domeniile de prestare a serviciilor

❑ Asistență în integrarea migrației în planurile de dezvoltare locală

❑ Asistență în desemnarea persoanei responsabile la nivel local în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării

❑ Asistență în crearea bazelor locale de date privind băștinașii plecați peste hotare

❑ Asistență în crearea, administrarea și comunicarea Asociațiilor de Baștinași (ADB)

❑ Consultarea proiectelor ce urmează a fi plasate pe platforma națională de Crowdfunding GUVERN.24

❑ Asistență privind cadrul legal și aspecte juridice în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării;

❑ Finanțarea, atragerea de investiții și fundamentarea economică a proiectelor comune de implicare a migranților;

❑ Instruirea și consultarea APL în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării

❑ Reprezentarea APL la nivel național și internațional în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării

Beneficiari cheie a Serviciului

❑ Autoritățile Publice Locale nivel I (Primari, consilieri locali, contabili, ingineri funciari, etc.);

❑ Asociații de băștinași

❑ ONG –uri locale

❑ Beneficiari indirecți: cetățenii localităților din Republica Moldova.

Principiul Serviciului

Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală asigură executarea atât a funcțiilor de bază ale Serviciului cât și a funcțiilor specifice, determinate de contextul solicitării parvenite.

Parteneri

Serviciul este creat cu suportul: Proiectul ui Migrație și Dezvoltare Locală (MiDL) finanțat de Agenţia Elveţiană pentru Dezvoltare şi Cooperare (SDC)

Contacte

Str. Columna 106A, Chişinău, Republica Moldova
Tel: +(37322) 22-35-09, Fax: +(37322) 22-35-29,
mob. 079588442
Persona de contact - Irina LUNCAȘU
e-mail: irina.luncasu@calm.md
info@calm.md; www.calm.md

Serviciul de Asistență Juridică

pentru Autoritățile Publice Locale din cadrul Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire al CALM

Luând în considerație complexitatea activității și multiplele aspecte de ordin juridic care reglementează activitatea actuală a APL, precum și lipsa acută de specialiști în domeniul juridic la nivel local, CALM în parteneriat cu IDIS Viitorul a decis să instituie un serviciu specializat în acordarea serviciilor juridice autorităților publice locale și aleșilor locali – Serviciul de Consultanță și Asistență Juridică Locală.

La solicitarea membrilor CALM, juriștii/avocații din componența Serviciului vor oferi suport juridic pentru autoritățile publice locale și aleșii locali, într-un mod neutru, competent, profesionist, fără discriminare de orice fel.

Astfel, CALM își propune să consolideze capacitățile autorităților publice locale, să întărească nivelul de cunoștințe juridice a funcționarilor publici și a aleșilor locali în ceea ce privește realizarea activităților și furnizarea serviciilor într-un mod eficient și calitativ, în conformitate cu prevederile cadrului legal existent. Se dorește ca aleșii locali să fie mai bine pregătiți pentru a se apăra și pentru a rezista eventualelor acțiuni ilegale și nejustificate ale organelor de drept.

SERVICIUL DE ASISTENȚĂ JURIDICĂ PENTRU ALEȘII LOCALI ACORDĂ:

- Consilierea juridică a autorităților publice locale și a aleșilor locali în ce privește activitatea administrației publice locale, conform prevederilor cadrului normativ în vigoare;
- Asistență în elaborarea proiectelor de decizii și dispoziții, precum și formularea de opinii privind legalitatea acestora;
- Oferirea răspunsurilor la întrebările adresate de către aleșii locali, ce se referă la instrumentele, practicile, normele prin care organele de drept pot efectua abuzuri și presiuni asupra aleșilor locali;
- Întocmirea proiectelor de cereri, demersuri, plângeri, petiții din partea autorităților publice locale și aleșilor locali în faza prejudiciară.

Domeniile de prestare a serviciilor sunt:

organizarea și funcționarea autorităților publice locale; descentralizarea serviciilor publice; achiziții publice; angajarea în serviciul public și relațiile de muncă; patrimoniu; procesul decizional; finanțe publice locale; abuzuri și presiuni din partea organelor de drept și altele.

Asistența juridică poate fi solicitată la telefon, prin fax, email sau direct la sediul CALM. Toate solicitările vor fi înregistrate de către secretariatul CALM și redirecționate consultanților.

Beneficiarii serviciilor sunt autoritățile publice locale de nivelul I (primari și viceprimari, consilieri locali, secretari ai consiliilor locale, contabili, ingineri funciari etc.) și autoritățile publice locale de nivelul II (președinții și vicepreședinții raioanelor, consilieri raionali, secretari ai consiliilor raionale, contabili etc.)

Serviciul este creat în cadrul unui parteneriat între CALM și IDIS ”Viitorul”, cu suportul și susținerea financiară a Ambasadei SUA în Republica Moldova.

CRJM (Centrul de Resurse Juridice din Moldova) va asista metodologic la unele activități.

CONTACTE:

str. Columna 106A, mun. Chișinău

Tel: (022) 000 280
Fax: 022 22 35 29

Persoană de conact: Alexandru PALII

e-mail: serviciul.juridic@calm.md

web: www.calm.md

La înălțime cu CALM!

„La Înălțime cu CALM” – o emisiune a Congresului Autorităților Locale destinată oamenilor și soluțiilor ce contribuie la dezvoltarea satelor!

„La Înălțime cu CALM” este emisiunea ce refelectă activitatea autorităților locale, dar și a oamenilor care contribuie la dezvoltarea comunităților. Activitatea CALM, modificările legislative, cât de mult avansăm sau regresăm la capitolul descentralizare, soluții ce ar permite dezvoltarea satelor noastre, oameni care sfințesc locul- toate acestea le aflați în fiecare zi de sâmbătă, între orele 10.00 și 12.00 fiind „La Înălțime cu CALM”. Vă invităm să ne ascultați la postul de radio Eco FM, pe frecvențele 97,6 MHz – Fălești, 100,2 MHz – Sângerei, 104,4 MHz – Anenii Noi, 98.5MHz – Ștefan Vodă sau online pe site-ul ecofm.md. Emisiunile înregistrare le găsiți accesând site-ul calm.md.

OAMENII INFORMAȚI SUNT PUTERNICI!

Redacția „Vocea autorităților locale” | Responsabil pentru ediție secretariatul CALM | Adresa: str. Columna, 106A, Chișinău, MD 2004, Republica Moldova, | Tel.: + (373 22) 223509 Fax: + (373 22) 223529 + (373 22) 213235 | www.calm.md www.facebook.com/calm.md info@calm.md

Ziarul este tipărit la Editura „Universul“. Tirajul - 1 500 exemplare. Comanda nr. 1153